TÜSTAV
ARŞİVİ
Bülent Tuna
Bağışı

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm Yolunda
Haftalık Siyasi Gazete
Gerçek
SAYI 146
19 KASIM 1979
PAZARTESİ
10 LİRA

Demirel'in anti-demokratik planları için

CHP'YE DİKKAT!

- **Demirel'in Bakanlar Kurulu listesi CHP desteği gözönüne alınarak hazırlanmıştır.**
- **Ecevit: «Demirel'e güvenlik için bazı çözümler önerdim, temel hak ve özgürlükleri kısmadan alınacak önlemlere destek olacağız.»**

Bakanlar Kurulu listesinin açıklanmasından sonra çeşitli çevrelerde kabinede yer alan kişilerin azgın gericilikte ün yapmış kimseler olmayışı şaşkınlık yarattı. Demirel'in «ılımlı» bir hükümet kurduğunu, bunun iyi bir işaret olduğunu, ancak hükümetin icraatına bakmak gerektiğini belirten yorumlar ortaya çıktı.

Oysa, Demirel'in kurduğu hükümetin görünümü hükümetin işlevini belirlemiyordu. Bu işlevin nasıl bir taktikle ve hangi güçlere dayanılarak yerine getirileceğini gösteriyordu.

Demirel hükümetinin işlevi bellidir. Bu işlev Demirel'in temsilcisi olduğu tekelci burjuvazi tarafından belirlenmiş bir işlevdir; İşçi sınıfının siyasal ,ekonomik ve demokratik mücadelesine set çekmek, demokratik özgürlükleri kısıtlamak, sendikalar ve dernekler üzerindeki baskıyı arttırmak ve tüm bu amaçlar için gerekli anti-demokratik yasaları çıkartmak.

Demirel geniş yığınların gözünde halk düşmanı niteliği iyice açığa çıkmış olan bir MC denemesine açıkça soyunamazdı. Ayrıca o, burjuva düzeninin CHP'nin dışta bırakılarak onarılamıyacağını, anti-demokratik girişimlere ortak edilmemiş bir CHP ile amaçlarına daha zor varacağını hesaplayacak kıratta bir burjuva siyaset adamıdır.

Demirel, «ılımlı» kabineyle CHP desteğini arıyor.

CHP'nin müflis sağ yönetimi ile AP lideri arasında seçimlerin hemen ardından yumuşak bir havanın esmeye başladığı gözlerden kaçmamıştır. Demirel basın toplantılarında gerici gazetelerin temsilcileri tarafından Halk Partisine hücum fırsatı yaratmak amacıyla sorulan soruları geçiştirmiştir. Halk Partisi, daha sonra Ecevit'in «önce bize gelmeliydiniz» sözleriyle kesinlik kazandırdığı gibi, CHP'nın uygun bir AP hükümetine destek olabileceğini ihsas etmiştir.

Bu karşılıklı kurlaşmala

Devamı s. 7, sütun 3'de

Ecevit, Demirel'e koltuğunu verirken, desteğini de esirgemiyor mu?

Barışı Savunacağız

- **ABD militarizmi, tekel çıkarları adına Avrupa'nın güvenliğini tehdit ediyor.**
- **Avrupa'daki NATO ülkelerine yerleştirilmek istenen Preshing ve Crius füzelerinin yapım masraflarına katılacaklarını açıklayan Türk hükümeti, ulusal çıkarları hiçe saymıştır.**
- **Dünya Barış Konseyi, NATO ülkelerinin barışsever güçlerine gönderdiği bir çağrıda, 27 Kasım gününü, ABD'nin bu yeni silahlanma girişimini protesto etmek için eylem günü olarak saptadığını bildirdi ve somut eylemlerle karşı çıkılmasını istedi.**
- **Barışseverler, barıştan yana parti, örgüt, sendika ve meslek kuruluşlarıyla birlikte, 24 Kasım'dan itibaren bir dizi eylem programıyla, ABD'nin Avrupa'ya yığmaya çalıştığı imha silahlarına karşı çıkacaklar.**
- **NATO çevreleri, Avrupa'ya yerleştirilecek olan ABD füzelerine karşı çıkma kararı alan Belçika ve Hollanda hükümetlerini, kararlarından vazgeçmeye zorluyor.**

(YAZISI 3. SAYFAMIZDA)

Atama ve tayin pazarlıkları kızıştı

- **MSP'li Kazan Demirel'den yapılacak atamalarda hata yapılmamasını istedi.**

Demirel tarafından oluşturulan gizli MC hükümetinin perde arkası pazarlıkları açığa çıkmaya başladı. Bilindiği gibi önceki sayılarımızda kurulacak hükümetin eski MC ortaklarına bakanlık vermek yerine, bakanlıklarda kilit mevkiler verme yoluna

Devamı s. 7, sütun 2'de

CHP içinden yükselen demokrat ses:

«Faşizme yeşil ışık yakılıyor»

- **«Demokratik kitle örgütleri ve işçi sınıfı üzerinde sürdürülen anti-demokratik uygulamalar demokrasiden yana tüm ilericileri demokratları kaygı ve kuşkuya düşürecek boyutlar kazanmıştır.»**
- **«Gazeteci tutuklamaları, TÜS-DER, Halkevleri, POL-DER, ilerici devrimci kadın ve gençlik örgütlerinin sudan nedenlerle kapatılması, hele parti liderlerinin soruşturmaya uğraması demokrasimiz açısından endişe vericidir»**
- **«Anti-demokratik uygulamaların son acı örneğini TÖB-DER olayında yaşamaktayız»**

Cumhuriyet Halk Partisi'nin sol kanadına mensup 34 milletvekili mecliste düzenledikleri basın toplantısında son anti-demokratik gelişmeleri eleştirmiş, TÖB-DER yöneticilerinin, gazetecilerin tutuklanmasını, ilerici örgütlerin kapatılmasını kınamışlardır.

Basın toplantısında sol kanat adına konuşan İzmir Milletvekili Ferhat Aslantaş «sermayenin örgütlü gücü faşizme yeşil ışık yakma gayretleri son günlerdeki uygulamalarla daha da belirginleşmiştir» diyerek «bir süredir demokratik kitle örgütleri ve işçi sınıfı örgütleri üzerinde sürdürülen antidemokratik uygulamalar»ın demokrasi güçlerini kuşkuya düşürecek boyutlar kazandığı belirtilmiştir.

Sol kanat milletvekillerinin basın toplantısında faşizme karşı köklü tedbir almaktan kaçınan CHP yönetimi ima edilerek şöyle denmiştir: «Ne acıdır ki, toplumumuz da kitle katliamları, soykırımlar, örgütlü suç işleyen cinayet şebekeleri bütün katınlarıyla ortadayken, onların üzerine gitmeyen, gidemeyen çevrelerin düşün özgürlüğünü bile ayaklar altına alarak gazeteci tutuklamaları, bu yolla da basın üzerinde baskı kurmaları düşündürücüdür.»

TÜS-DER, Halkevleri, POL-DER, ilerici devrimci kadın ve gençlik örgütlerinin kapatılmasını kınayan sol kanat milletvekilleri TÖB-DER yöneticilerinin tutuklanması konusunda Ecevit'i şöyle suçlamışlardır: «Genel Başkan Ecevit'in Kurultay'daki açıklamaları yeni hükümete şirin görünmek isteyen heveslilerince ihbar kabul edilmiştir.» Bu konuda sol kanat milletvekilleri Ecevit'i kayıran bir ifade kullanmaya özen göstermişlerdir. Sorun Ecevit'in konuşmasından cesaret alarak yeni iktidara hoş görünmek iste-

Devamı s. 7, sütun 3'de

«AZINLIK hükümeti kuruldu»

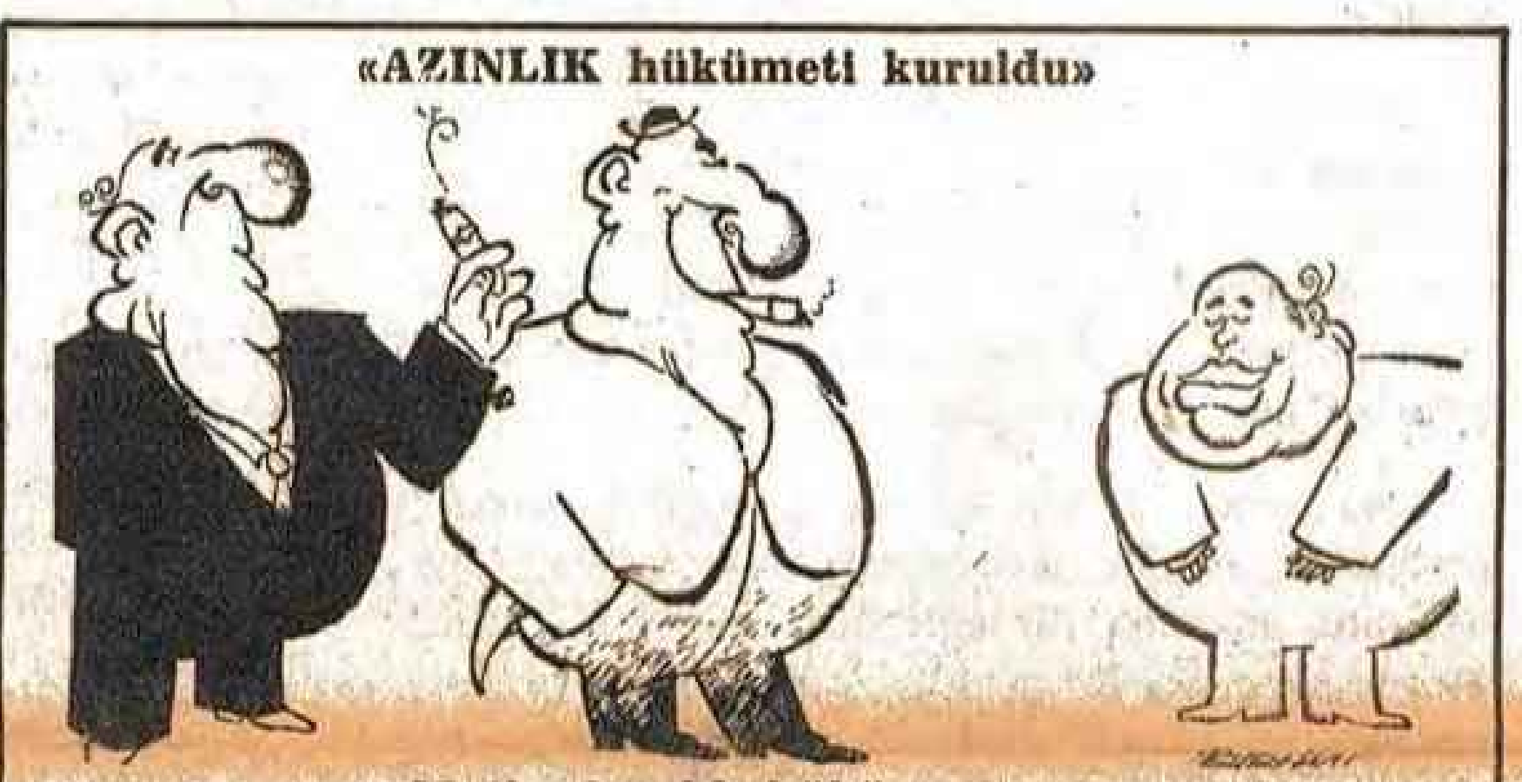

Mutlu Azınlık hükümeti

TSİP: «AP azınlık hükümeti halk güçlerini sindirmeye talip olmuştur»

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Başkanlık Kurulu üyesi Çağatay Anadol, Demirel hükümeti hakkında Türk Haberler Ajansı'na verdiği demeçte, Demirel'in «talip olduğu görev, halk güçlerini sindirme görevidir» demiştir.

Çağatay Anadol'un THA'ya verdiği demeç şöyledir:

«Altıncı Demirel Hükümetinin işlevi, bu hükümetin kurulması sırasında tespit edilmiştir. Bizzat Demirel'in kendisi hangi görevlere talip olduğunu açıklamış ve kuracağı azınlık hükümetine sağlayacağı parlamento içi desteği de bu çerçevede aramıştır. Talip olduğu görev, halk güçlerini sindirme görevidir. Ancak bu ortak payda üzerinde an-

Devamı s. 7, sütun 5'de

Gerçek Durum

CHP'nin Arkada Bıraktığı

Ecevit, hükümeti, teslim ederken, yeni kurulan Süleyman Demirel hükümetine, neler devrettiklerini, bir bir sayarak açıkladı. Ecevit'in açıklamalarına bakılırsa, 22 aylık CHP iktidarı, 70 sente muhtaç Türkiye'yi, ekonomik bakımdan hayli düze çıkarmıştır. Böylece Süleyman Demirel hükümeti, 70 sente muhtaç vaziyette bıraktığı hazineyi, 22 ay sonra ve Ecevit sayesinde, «hayli onarılmış» olarak teslim almaktadır.

Halkımız çok iyi görmüş ve yaşamıştır ki, Ecevit hükümeti döneminin Türkiye'si emekçi kitleler için yokluklar ve yoksulluklar ülkesi olmuştur. Sabit gelirlilerin alım gücü düşmüş, hayat pahalılaşmış, temel ihtyaç malları bulnmaz olmuştur. Bütün bunlara, terörün tırmanması ve siyasal cinayetlerin yoğunlaşması eşlik etmiştir. Halkımız, Ecevit iktidarına «kıymet biçerken» bu tabloyu sürekli göz önünde tutmuştur.

Ecevit'in, devrettiğini söylediği envanter, anlaşılıyor ki, halkımızın çektiği bunca acı sıkıntıya karşılık elde edilebilmiştir. 70 sente muhtaç hazinenin onarılması, sermayenin kâr nisbetinin yüzde yüzü aşması, kemerlerin sıkılarak borç ödemelerinin yapılması, alınabilen kredilerin halka koklatılmaksızın tekelcilere aktarılması, Ecevit iktidarı sayesinde daha doğrusu, bu iktidarın değişmez görüntüsü haline gelmiş olan, halkımızın çilesi sayesinde mümkün olmuştur.

Süleyman Demirel'e devredilmiş olan tablonun iki yıl öncesine göre, hayli onarılmış olması, bir açıklamadır. Ama bunun da açıklaması yapılmalıdır.

CHP genel başkanı, hemen her konuşmasında, «devlet partisi» olduklarından, devletin sürekliliği ilkesini gözettiklerinden» sözeder. Hatta bu konuda zaman zaman daha açık sözlü davranır: «CHP'ye hep onarmak, AP'ye ise yıkmak düşmüştür» diye yakınır.

Bu sözlerin anlamı açıktır. CHP iktidarları, AP'nin sermaye adına yakıp yıktığı ekonomiyi onarmakla vakit geçirmişlerdir. Sonra da bu onarılmış ekonomiyi, tepe tepe kullansın diye yeniden AP'ye

Devamı s. 7, sütun 7'de

Sermaye hükümete taarruz emri verdi

- **TİSK, emekçi halk kitleleri üzerindeki sömürü ve baskının alabildiğine artırılması için, Demirel hükümetine direktiflerini açıkladı.**

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), yeni kurulan Demirel hükümetinden isteklerini bir rapor halinde kamuoyuna duyurdu. Daha hükümet güvenoyu almadan açıklanan bu «arpor», açıkça ekonomik-demokratik hak ve özgürlüklere karsı topyekün bir taarruz emri niteliği tasıyor. TİSK'in talepleri, iş lâfa gelince «demokratik nizam» sözünü dillerinden düsürmeyen tekelci parababalarının nasıl bir demokrasi ve halk düsmanı olduklarını bir kez daha gözler önüne seriyor.

TİSK'in büyük bir pervasızlıkla açıkladığı talepleri arasında şunlar yer alıyor:

— Asayisle ilgili yasalar en kısa zamanda Meclis'ten geçmeli,

— 141, 142 ve 163. maddelere işlerlik kazandırılmalı,

— DGM yasası çıkarılmalı,

— Seçim yasası değiştirilmeli,

— 4. Beş Yıllık Plan yeniden düzenlenmeli,

— Devletçi uygulamalar kaldırılmalı,

— Sanayi tam kapasite ile çalıştırılmalı,

— Dışsatım formaliteleri sadeleştirilmeli,

AET ile ilişkiler en kısa zamanda canlandırılmalı,

— Kıdem tazminatı ödemeleri yeniden düzenlenmeli ve bu ödemeler için bir fon kurulmalı,

— Sendikalar ciddî bir denetime tabi tutulmalı, Sendika enflasyonu önlenmeli,

— Genel bir ücret politikası belirlenmeli.

Evet, 14 Ekim seçimi sonuçlarından umutlanan tekelci sermaye hiç çekinmeden bu talepleri sıralamakla, Demirel hükümetinin işlevine de ışık tutmaktadır. Demirel hükümeti, sermayenin bu halk ve demokrasiye karşı genel taarruz emrini yerine getirmek için kurulmuştur. Hükümette yer alan bakanların isimlerine bakarak «ılımlılık» bekleyenler, işte bu nedenle çok geçmeden ne kadar yanıldıklarını anlayacaklardır.

Hiç kuşku yoktur ki, Demirel hükümeti, güvenoyu alır almaz

Devamı s. 7, sütun 2'de

Gericiler elele

Perinçek, daha önce de Demirel'e «yeterince anti-sovyetizm ve anti-komünizm yapmadığı» için çıkışmıştı.

Perinçek, Demirel'e başarı diledi

Mao'cu partinin Genel Başkanı Doğu Perinçek AP Genel Başkanı Demirel'e ve diğer hükümet üyelerine telgraf çekerek başarı dileğinde bulundu. Perinçek telgrafında «hükümetinizi kutlar, ülkemize ve halkımıza hizmet yolunda başarılar dilerim» demektedir.

Bilindiği gibi Perinçek'in partisi 14 Ekim seçimlerinde de Adalet Partisini destekleneck partiler arasında belirtmişti. Maoculuğun tüm dünyada emperyalizm ve gericilikle el ele kol kola yürüttüğü ve sosyalizme, halkların kurtuluşuna düşman politikanın doğal bir yansıması olarak Türkiye'deki Mao'cu gericiler de kendilerinden çok şeyler öğrendikleri gericilik şampiyonlarına, halk düşmanlarına başarı diliyorlar.

Maocu Doğu Perincek, kuşkusuz en büyük ilhamı Çin Halk Cumhuriyetinin yönetiminden alıyor. Malum, ÇHC'nin yöneticileri Kapitalist-emperyalist ülkeleri gezerek bilgi ve görgülerini arttırırken bu meyanda öneriler de yapıyorlar. Feng, Avrupa gezisinde NATO'nun güçlenmesinin çok önem taşıdığını ve bu konuda üzerlerine düşen görevleri yerine getireceklerini açıklamıştı. Dünya emperyalist sisteminin bu denli dostu olan ve kraldan çok kralcılık yapan maoculuğun Türkiye şubesi de altta kalmamak için gericilik yarışında payına düşeni yapıyor. Bay Perinçek halkımıza kan kusturan MC'cileri destekliyor, onlara yapacakları zulümler için şimdiden başarılar diliyor.

Devamı s. 7, sütun 4'de

TÖB-DER yöneticilerinin tutukluluğu sürüyor

TÖB-DER Genel Başkanının ve Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin tutuklanmalarından sonra, birçok şube başkanı da tutuklanmaya başlanmıştır.

15 Eylül'de yapılan TÖB-DER Şube Başkanları toplantısında konuşmuş olan tüm yöneticiler hakkında gıyabi tevkif kararı verilmiş ve tutuklamalar geçtiğimiz hafta boyunca sürmüştür. Böylelikle, tutuklanmış olan TÖB-DER merkez ve yerel yöneticilerinin sayısı 30'a yaklaşmıştır.

Öte yandan DİSK ve ona bağlı sendikalar başta olmak üzere, demokratik kitle örgütleri TÖB-DER yöneticilerinin tutuklanmasını protesto eden bildirileri yayınlamışlardır.

Bu arada CHP'li 33 parlamenter adına İzmir Milletvekili Ferhat Aslantaş yaptığı açıklamada, Gültekin Gazioğlu'nun tutuklanmasını eleştrimiş ve TÖB-DER Genel Başkanının tutuklanmasına, CHP genel başkanı Ecevit'in kurultayda yaptığı ihbar nitelikli sözlerin yolaçtığını belirtmiştir.

Bilindiği gibi Gültekin Gazioğlu hakkında Bülent Ecevit, kendi partisinin kurultayında ihbar nitelikli sözler sarfetmiş ve **Gazioğlu'nun «anadilde eğitim» ilkesini savunarak, özümlemeye karşı çıkmasını** suçlamıştı. Ecevit'in katıksız bir burjuva şovenizmiyle Gazioğlu'na yönelttiği suçlamalar, hem ihbar niteliği, taşımış, hem de Gazioğlu'nun tutuklanması için Ecevit'ten gelen bir «yeşil ışık» olmuştur.

Gazioğlu ve diğer TÖB-DER yöneticileri Bursa olayları nedeniyle yargılandıkları duruşmada.

«Faşist saldırılar bizleri yıldıramayacak»

- **TSİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi Aydoğan Gezer: «Talip Öztürk'ün öldürülmesini nefretle protesto ediyoruz»**

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Yürütme Kurulu üyesi Aydoğan Gezer, yayınladığı bir bildiriyle Talip Öztürk'ün öldürülmesini kınadı. Aydoğan Gezer'in basına yazılı açıklaması özetle söyledir:

«Ülkeyi kana ve gözyaşına bulayan, devrimci, ilerici ve yurtseverlere karsı ardı arkası kesilmeyen saldırılarını sürdüren halk düşmanı caniler, dün de TÖB-DER İstanbul subesi eski baskanlarından Talip Öztürk'ü katletmislerdir.

Talip Öztürk'ün insanlık düşmanı katiller tarafından öldürülmesini nefretle protesto ediyoruz. Siyasal nitelikli bu suikastın ardındaki karanlık odaklara ve onların maşası profesyonel katil çetelerine hatırlatırız ki, işçi sınıfımız ve onun en ileri örgütlü siyasal güçleri başta olmak üzere tüm devrimci-demokratik güçler, faşizme ve her türlü gericiliğin saldırıları, cinayetleri ve komploları karşısında kaya gibi sapasağlam duracaklardır. Bu saldırılar, bizleri bugüne değin hiçbir zaman yıldırmadı, bundan sonrada yıldırmayacak ve geriletmeyecektir.

Tam tersine, egemen güçlere karşı tüm güçlerimizi yanyana getirerek daha etkin, daha kapsamlı mücadeleleri gerçekleştireceğiz.»

Direnen polisler için soruşturma açılıyor

- **Ecevit hükümetinin başlattığı çığır devam ediyor. Haksızlığı protesto eden polisler açığa alınıyor.**

İzmir'de işten el çektirilen dokuz arkadaşlarının görevlerine dönmelerini temin için iki saatlik direniş yapan polisler hakkında soruşturma açıldı. Diğer memurlar gibi sendikal örgütlenmesi yasaklanmış olan ve kendilerinden sadece birer robot olmaları istenen polislerin gerek ekonomik, demokratik hakları için, gerekse de anti-faşist nitelikli eylemleri şiddetle koğuşturuluyor. Ecevit hükümeti zamanında da sık sık başvurulan bu yolun son örneğini Adana Emniyet Müdürünün faşistler tarafından katledilmesini protesto eden birçok polisin tutuklanması ve meslekten uzaklaştırılması teşkil etmişti. İzmir'de haklarında soruşturma açılan polisler de benzer anti-demokratik uygulamalarla karşı karşıyalar.

Yeni dönem ve öğrenci gençlik

Yaşar YİĞİT
SGB Genel Başkanı

Yüksek ve ortaöğrenimin açılışıyla birlikte, günlük basında TRT ve TV'de, boy boy özel dersane ilanları, öğrenci gençliğe yönelik anketler, öğrenci gençliğin «bunalımına» ilişkin yazılar bolca yer almaya başladı. Koparılan onca yaygaraya rağmen öğrenci gençliğin temel toplumsal sorunlarına, geleceğine hiç değinilmedi. Öğrenci gençliğin başına gelenleri, «kötü huylu bürokrat yöneticilerin» veya «anarşist komünist ve bölücülerin» çıkarttığı ileri sürüldü. Gençliğe hayatı zindan eden, geleceğini karanlık kılan kapitalist sömürü düzeni her defasında aklanmaya çalışıldı. Öte yandan kendisini çağdaş ve demokrat gazete olarak görenlerin, öğrenci gençlik için yeni olan bir şeyi, merkezi işbirliği yapan dört gençlik örgütünün 1979-1980 öğrenim yılına ilişkin yayınladıkları basın bildirisini suskunlukla geçiştirmeleri bir başka özellik taşıyor.

Son siyasi gelişmeler gözlendiğinde yeni kurulan hükümetin eğitim politikasıyla, öğrenci gençliğin akedemik-demokratik, uzun erimli çıkarlarını ifade eden politikalar arasında kıyasıya bir müacdelenin süreceğini şimdiden söylemek mümkündür. Geçmiş MC dönemlerinde, faşistlerin önderliğinde öğrenci gençliğe karşı düzenlenen haçlı seferleri, cinayetler, katliamlar, okul işgalleri bütün bunlar öğrenci gençliğin belleğinde dipdiri yaşamaktadır. Öğrenci gençlik, MC dönemlerinde ve sonrasında katledilen öğrencilerin anısını unutmayarak, yılgınlık yerine mücadeleyi ve kararlılığı seçmiştir.

Burjuvazinin içine düştüğü ekonomik ve siyasi bunalımı, emekçilerin sırtına yıkma politikasının bir gereği olarak, yeni kurulan Demirel hükümeti, işçi sınıfı önderliğindeki toplumsal muhalefeti bastırmak ve sindirmek için elinden geleni ardına koymayacaktır. Hükümetin kuruluşunda öne sürülen şartlar, sıkıyönetimin sürekli uzatılmasının, demokratik özgürlüklere yeni saldırıların başlatılmasının yeşil ışığını yakmıştır. Ve böylesi bir ortamda faşist milliyetçi hareket, AP iktidarının şemsiyesi altına sığınarak, devlet kademelerinde yeniden tırmanmanın yollarını arayacaktır. Faşist milliyetçi harkeet —kendisi açıktan iktidar ortağı olmasa bile— bu dönemde faşist bir diktatörlüğü tezgahlamak için her türlü yöntemi uygulamaktan kaçınmayacaktır.

İşte bu çerçeveden bakıldığında, yeni hükümetin eğitim politikası; toplumsal muhalefetin önemli bileşenlerinden biri olan öğrenci gençliği, idari, jandarma ve polis baskılarıyla, yetmiyorsa faşist terörle susturmak temeline dayanacaktır. AP'nin gençlik içinde hiç bir etkinliği olmadığı düşünülürse, faşist işbirlikçiliği sürekli doğrulanan AP'nin, öğrenci gençlik hareketine karşı faşist milliyetci hareketi vurucu ve sindirici güç olarak, bir koç başı gibi kullanacağı açıktır. İktidar, öğrenci gençliği bu yoldan susturabildiği ölçüde, gerici, ırkçı, militarist eğitim politikasını derinleştirme ve havata geçirme olanağını bulabileceğini sanmaktadır.

İçine girdiğimiz çetin ve zorlu dönemde öğrenci gençlik hareketi, öğrenim özgürlüğü, can güvenliği başta olmak üzere, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması, yeni demokratik mevzilerin kazanılması ve eğitimin demokratikleştirilmesi için yığınsal ve örgütlü bir mücadeleyi yürütmelidir.

Şüphesizki öğrenci gençlik bu mücadelede, öncelikle demokratik öğretmen hareketi ve onun örgütlü gücü TÖB-DER'le, diğer demokratik ve sendikal örgütlerle tam bir dayanışma içinde olması gerekir. Bu, öğrenci gençliğin ve halkımızın çıkarları açısından böyledir.

Ne varki, Türkiye öğrenci gençlik hareketinin potansiyel, nicelik gücü yüzbinlerle ölçüldüğü halde, nitel anlamda (örneğin TÖB-DER gibi) örgütlenmiş demokratik gücü yok denecek kadardır. Üniversite kesimindeki sınırlı birim dernekleri hariç tutulursa, Türkiye öğrenci gençlik hareketi örgütsüzlük ve dağınıklık içindedir, mücadelesi topyekün örgütlü olmaktan uzak, tek tek okul birimleri içinde sürmektedir. Bilimsel tanımıyla öğrenci gençliğin akademik-demokratik mücadelesinin KENDİLİĞİNDEN karekteri ağır basmaktadır. Ayrıca öğrenci gençlik alanında faaliyet gösteren ve kendisine «öğrenci gençliğin merkezi demokratik kitle örgütüyüm» diyenler de vardır. Bu örgütlerin merkezi politikalarına bakıldığında nasıl birer çizgi örgütü olduğu, nasıl bir kadro devşirme örgütü olduğu hemen açığa çıkar. Bu tür örgütlenme ve anlayışların öğrenci gençlik içinde küçümsenmiyecek bir etkinliği vardır ve bunlar, öğrenci gençliğin örgütsüzlük ve dağınıklığını daha da derinleştirmekten, kemikleştirmekten başka bir şey yapmamaktadırlar.

Örgütümüz Sosyalist Gençler Birliği ve onun saflarında birleşmiş olan GENÇ SOSYALİSTLER; Türkiye demokratik öğrenci hareketinin gündemindeki en önemli ve temel sorunun, öğrenci gençliğin dağınıklığını aşmak ve merkezi yığın örgütünü yaratmak olduğunu yıllardan beri söylemekte, bu yolda ilkesel, kararlı bir mücadele vermektedirler. Şayet bizler —ayrı ayrı siyasal düşünceleri benimsesek bile— samimi olarak, öğrenci gençliğin çıkarlarını savunduğumuzu iddia ediyorsak, demokratik öğrenci hareketini işçi sınıfının yörüngesine oturtmayı amaçlıyorsak, vakit geçirmeksizin demokratik öğrenci hareketinin merkezi yığın örgütünü yaratmak için kolları sıvamalıyız. Öğrenci gençliğe dışardan dayatmacı, grupçu, örgütlenme ve anlayışlarından vazgeçmeliyiz. Hem ortaöğrenim, hemde yüksek öğrenim kesiminde merkezi yığın örgütlerini oluşturmak için siyasal düşünce ayrımlarına bakmaksızın biraraya gelmeli, aramızdaki isbirliğini, dostluk ve güveni geliştirip, pekiştirmeliyiz. Bu yolda önümüze çıkacak engel ve olumsuzlukların cesaretle üzerine gidebilmeliyiz.

Temel görev olarak öğrenci gencliğin merkezi yığın örgütünü yaratmayı belirlerken elbetteki bizi beklemeksizin süren hayat ve sınıf mücadelesi gerçeğine gözlerimizi kapayamayız. Öğrenci gençliğin o muazzam örgütünün yaratılmasının pek yakın olmaması asla bizleri karamsarlığa düşürmemeli. bilimsel ve ilkeli olanın birgün mutlaka kazanacağı inancıyla yolumuza devam etmeliyiz.

SGB, DDKD, İGD ve GENÇ ÖNCÜ'nün oluşturduğu merkezi işbirliği platformu, genel anlamda gençlik, özel anlamda öğrenci gençliğin birliği açısından çok şeyler ifade etmektedir. Bu örgütler, kamuoyuna ve gençliğimize bir basın bildirisiyle «1979-1980 öğrenim yılı, öğrenci gençliğin Birlik, Mücadele ve Örgütlenme yılı olacaktır» diye ilan etmişler, söz vermişlerdir.

Biz, daha başlangıç aşamasında olan merkezi işbirliğinin, somut programlar ve ilkeler etrafında sürekli ve kalıcı kılındığı takdirde, örgütler arasındaki mücadele arkadaşlığının, dostluk ve güvenin pekiştirildiğinde verilen sözün tutulacağına inanıyoruz.

İnanıyoruz ki, önümüzdeki dönemde siyasal gericiliğin, faşist saldırganlığın ve azgın bir şövenizm dalgasına rağmen, öğrenci gençliğe yöneltilen her türden saldırıya rağmen, **1979-1980 öğrenim yılı demokratik öğrenci hareketinin yılmadan, yiğitçe mücadele verdiği, birleştiği ve örgütlendiği, işçi sınıfının bağımsızlık demokrasi barış ve sosyalizm kavgasında onurlu yerini güçlendirdiği bir yıl olacaktır.** Genç sosyalistler ve örgütümüz SGB, içine girdiğimiz yeni siyasal dönemde mücadelenin çetinliğinin, görevlerin zorluğunun bilincindedir.

CHP'DEN SOSYALİZME UZANAN KÖPRÜ:
«AYDIN SANCISI»

A. Hamdi KARSU

Düzeni reformlar yoluyla değiştireceğini söylemeye başladığı günden bu yana CHP, hayli insanı yüreğinden yakalamış bulunuyor. Kapitalizmin dişlilerin arasında ezilip suyu çıkmış pek çok insanın belli bir süre, böyle bir umuda kapılması doğal olmuştur. Ayrıca, kapitalizmin koşullandırdığı «aydın kafa»sı da kendi bağımsız düşüncesini üretemediği sürece, CHP çengeline asılmıştır. CHP ise, bu anlamda istismarı başarılı olduğu sürece, iktidarın bir dalına ve tekelcilerin paçasına asılma olanağına kavuşmuştur.

CHP'ye umut bağlayanların, bunu, kendileri ve «memleketleri» adına iyi şeyler düşledikleri için yaptıkları bellidir. Ama, bu iyi niyetin, siyasi iktidar olarak somutlanması hep kötü olmuştur. Kendi elleriyle yükselttikleri umudun, varıp sermayenin kucağına oturması ve bunda diretmesi, sadece deneyle öğrenmeyi adet haline getirmiş olanlara yetmiş olabilir.

Ama yetmemiştir. Gönlünde «sosyalizm» yatanların pek çoğu, bunu CHP içinde aramakla hayli vakit geçirmişlerdir. Olmayacağını anlamaya başladıkları günden itibaren de, ne sosyalizmi, ne de CHP'yi terkedemiyecekleri bir ara noktaya sürüklenmişlerdir. İkisini birbirinden ayrı görmeyi öğrenmeye başladıkları bu aşamada ise, CHP ile sosyalizm arasına bir köprü kurma hevesine kapılmışlardır.

Şimdi istiyorlar ki, CHP ile elde edemediğimiz sosyalizmi, onun yardımıyla elde edelim. CHP içinden belli bir miktar «sol» güç bize bu olanağı verebilir. Bizim gücümüzle, CHP'nin bu gücü birleşirse «sosyalizm» olur. Bu yoldan bizler kurtulurken, emekçiler de kurtulmuş olurlar!

Bu düşüncenin pratikte nasıl somutlanacağını önceden kestirmek mümkün değildir. Bu, zaman zaman, **yeni bir parti yaratma** ve işçi sınıfına «armağan etme» noktasına varabileceği kadar, demokratik devrimi CHP'nin program satırları arasına sıkıştırma yanlışına da ulaşabilir. İlhan Selçuk son günlerdeki yazılarında bunu başarmaya çalışıyor. Eğer CHP'nin «demokratik sol» programından bir demokratik devrim programı çıkarabilirse, CHP'nin işi bitmemiş demektir!

Bilimsel sosyalizmin öngördüğü demokratik devrim kavramıyla, CHP'nin demokrasi anlayışını birbirine karıştıranlar çok olmuştur. İlhan Selcuk belki de bunların sonuncusudur. Daha ileri bir demokrasi olgusuyla —ki bu bile CHP programında aramaz— işçi sınıfının ve sürüklediği güçlerin başaracağı demokratik devrim başka başka şeylerdir. İkisi arasındaki kesin ayırımı yapmasını bilmeyenler veya bunu ihmal edenler, geçmişte CHP ummanında kayboldular. Şimdi CHP olmaksızın sosyalizm, sosyalizm olmaksızın CHP olamaz anlayışlarının «programını» yaratmaya çalışmaktadırlar.

CHP'nin demokratik ve sınıfsal çerçevesini çizmeyi ve onu bu şekliyle demokratik devrim programındaki yerine oturtmayı başaramıyanlar, kendileri CHP'nin programlarındaki yerlerine otururlar. Bu yer pek de iç açıcı değildir!

Sosyalizme CHP'siz gelinemeyeceği görüşü yanlıştır. Tıpkı, CHP'yi ve onun geleceğini gözardı ederek sosyalizm düşlemek kadar yanlış! Ama sorun bu ifade şekliyle bile eksik anlatılmıştır. CHP ve bilimsel sosyalizm arasındaki ilişki-

Devamı s. 7, sütun 1'de

İŞTE KAPİTALİZM

20 bin kişiye bir doktor!

Tüm diğer alanlarda olduğu gibi sağlık hizmetleri alanında da adil olmayan bir bölüşüm kapitalizmin sonucudur. Sağlık hizmetleri yalnızca parası olan için vardır kapitalist ülkelerde.

Örneğin ABD'de 1950'den bu yana hastane bakım masrafları 12,5 kat artmıştır. Bu ülkede her beş yılda bir sağlık hizmetlerinin bedeli iki kat artmaktadır. Hastalar bir ameliyat için 2500 ilâ 10 bin dolar arasında bir ödeme yapmak zorundadırlar. Araştırmalar bu artan masraflar karşısında artık her 10 Amerikalıdan dokuzunun sağlık harcamalarını karşılayamadığını göstermiştir.

1974 sayılarına göre ABD'de her 10 bin kişiye 21 doktor düşmektedir. F. Almanya'da ise bu sayı 22'dir. Türkiye'de ise resmi devlet istatistikleri Doğu Anadolu'da her 12 bin kişiye bir doktorun düştüğünü söylemektedir. Gerçekte bu sayı yaklaşık 20 bin kişiye bir doktor kadardır. Uzun hastahane kuyrukları, parası olmadığı için hastahane kapılarından çaresizlik içerisinde dönenler, hastahane olmadığı için bağ, bayır, kar, kış demeden taşınan ve yollarda ölen hastalar, tarlada, yolda doğum yapan kadınlar, her gün görülen, duyulan olaylar.

Kapitalist düzende sağlıklı olmak için paralı olmak gerek kısaca!

DİSK, TMMOB, TÜM-DER, Halkevleri
Genel Başkanları, TÖB-DER
yöneticilerinin serbest bırakılmasını istedi

TÖB-DER merkez yöneticilerinin Ankara Sıkıyönetim komutanlığınca gözaltına alınmaları demokrasi güçlerince yoğun protestolarla karşılandı.

Ankara'da ortak bir demeç veren DİSK, TMMOB, TÜM-DER ve Halkevleri Genel Başkanları Töb-Der'e yönelik baskıları protesto ederek TÖB-DER yöneticilerinin serbest bırakılmalarını istemişlerdir.

Beş kuruluş adına yapılan ortak açıklama şöyledir:

«Önümüzdeki günler sıkıyönetimin yaygınlaştırılmak, yeni anti-demokratik yasaların çıkarılmak isteneceği günler olacaktır. Önümüzdeki günler, olağanüstü hal yasaları ile DGM'lere, dernekler yasasında anti-demokratik değişikliklerle, baskıların daha bir sürekli kılınmak isteneceği günler olacaktır.

Ancak örgütlerimiz ve kitlelerimiz, bu baskı uygulamalarına izin vermeyecektir.

Daha dün Türkiye sağlıkçılarının örgütü Tüs-Der ve sıkıyönetim döneminde daha bir çok örgüt kapatılmıştır.

Ve bugün, yüzbinlerce öğretmenin yasal ve yetkili örgütü Töb-Der'i gizli bir örgüt olarak göstermek, bu örgüt yöneticilerini gizli örgüt kurmakla suçlamak türünden 12 Mart yöntemleri, asılsız iddialar olmaktan öteye geçemeyecektir.

Töb-Der'i kapatmak isteyenler, çok sayıda demokratik örgütü kapatanlar, ilerici devrimci yayın organlarını yasaklayanlar, mitingleri, gösterileri önleyenler, tüm bu baskı uygulamalarıyla, emekçi halkın mücadelesini durduramayacaklardır.»

Tektaş Ağaoğlu Bakış

Mahlûkat

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, yeni kurulan Demirel azınlık hükümetinden taleplerini geçende bir bir sıraladı. Yani son zamanlardaki moda deyimle «Cumhuriyet tarihimizin en ağır bunalımı»nı atlatmak için yapılmasını «gerekli» gördüğü şeyleri açıkladı. Tafsilatını diğer sütunlarımızda okuyacaksınız.

Bu talep ve önerilerin özü ne, biz ona bakalım.

Bu talep ve önerilerin özü, doğrudan doğruya, demokrasi ve özgürlük düşmanlığı, yani halk düşmanlığıdır. Ve bunun görülmemiş bir pervasızlıkla açığa vurulmasıdır.

Halkın en zorunlu ihtiyaç maddelerinden ilacı dahi ihtikâf metaı yapmaktan perva duymayan aç gözü kararmış kapitalist bozuntularından, halkın demokratik hak ve özgürlüklerine de kastetmemeleri zaten beklenemez. Nitekim geçen hafta TİSK adı altında yeni hükümete âdeta muhtıra dayayan işveren camiası, yıllar yılı her fırsatta ve çeşitli adlar altında, hep aynı teraneyi okuyor:

Bu halka özgürlük yaramaz. Demokrasi lükstür. Kitlelere siyaset yasaklanmalıdır. Başka kurtuluş yoktur!

Adamlara sorarsanız, yıllardır gelişmeler hep onların ne kadar haklı olduğunu göstermiştir. Özgürlükler ve demokrasi Anayasa değişiklikleriyle, yasa değişiklikleriyle, fiilî uygulamalarla, sıkı yönetimlerle, vb. habire kısıtlanmışsa da, onların dediği kadar kısıtlanmadığı için ülke bugünkü içler acısı duruma gelmiştir. Adamlar hep yapılacak işin doğrusunu söylüyor, ülkeyi «refaha ve huzura» kavuşturacak yolu gösteriyor, ama kimse onları yeterince dinlemiyor. Başımıza ne geliyorsa işte bundan geliyor!

Bir ülke düşününüz ki, en yüksek işveren örgütlerinden birinde toplanmış adamlar hem bir yandan «hür demokratik rejim» sözünü ağızlarından düşürmezler, hem de öte yandan, böylesi talep ve önerilerle milletin karşısına çıkmaktan utanmazlar, o ülkenin yıllardır bunca ağır bir bunalımın içinde kıvranmasına niçin şaşmalı?

Gerçekten de İMF'si ile, AET'si ile birlik olup milyonlarca emekçinin işine, ekmeğine, hürriyetine kasteden yurt ve halk düşmanı bir avuç fabrikatör kırması bezirgânın bunca pervasızlıkla sûreti haktan gorunebildiği, böylesine boğazlarına kadar suça batmışken bu denli güçlü olmaya kalktığı ve şecaatini arzederken sirkatini söylediği bir ülke daha görülmüş müdür?

İşçi sınıfının kazanılmış ekonomik-demokratik haklarının geri alınmasını, sendikaların siyasetle ilgilenmelerinin yasaklanmasını, memurların sendikal haklara asla kavuşturulmamasını ülke için «kurtuluş» reçetesi ilân eden bir işveren örgütüne hiç bir «hür demokratik rejim»de rastlayamazsınız. Böylesine bir küstahlığı, ancak açık faşist rejimlerin halka ölüm kusan namluları ardında çöreklenmiş sömürü ve soygun klikleri irtikâp edebilir. Üstelik onlar dahi, bunu «hür demokratik rejim» adına yaptıklarını söylemeyi zül sayacak kadar hiç değilse kendilerine saygılıdırlar!

Bizim işverenlerimizde ise nerde o açık yüreklilik?

Bizimkiler, emperyalizmle işbirliğini yurtseverlik, karaborsadan para vurmayı fedakârlık, vergi kaçırmayı iş becerisi, göz göre göre soygunu meşrû kazanç, ara rejim mihraklarına tabasbusu hür teşebbüs adına kişilik gösterisi, özgürlük ve halk düşmanlığını sorumlu devlet adamlığı, vb. saya saya kendi faşizm özlemlerini demokrasinin gereği ve şartı olarak sunmayı huy edinmiş, kendine saygıyı ise enayilik sayacak kadar «gerçekçi»leşmiş bir acayip mahlukattır...

Bunun bir ispatını daha, geçen haftaki bildirileriyle ortaya koymuşlardır!

Okurlardan

Türkiye'de Kentleşme

Kentleşmeyi, sanayileşmeye ve ekonomik gelişmeye paralel olarak kent sayısının artması ve mevcut kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, örgütlenme ve iş bölümünü ve uzmanlaşmayı yaratan, insan davranışları ve ilişkilerinde değişikliklere yol açan bir nüfus birikimi süreçi olarak tanımlayabiliriz.

Kentler, kapitalizmin gelişmesiyle birlikte yapısal değişikliklere uğramıştır. Köylerle kentler arasındaki ve değişik bölgelerdeki kentlerin kendi aralarındaki ekonomik gelişmeler, büyük sanayi işletmelerinin ortaya çıkması, kentlerin toplum yapısı içinde ağırlık kazanmalarına yol açmıştır. Yüzbinlerce, milyonlarca köy emekçisinin kente akın etmesine neden olan kapitalist gelişme, kentleri toplumsal yaşamın temel merkezleri haline getirmiştir. Kapitalist ülkelerde kentler bu sisteme özgü tüm eşitsizlikleri en keskin biçimde bünyelerinde taşımaktadır.

Kentler toplumsal sınıflara göre bölünmüş durumdadır. Varlıklı insanlarla işçi ve emekçi insanların oturdukları semtler birbirlerinden kesin çizgilerle ayrılmıştır. Yol, su, elektrik, kanalizasyon olmak üzere her türlü alt yapı hizmetleri varlıklı kişilerin oturduğu semtlere en yaygın ve kaliteli biçimde götürülmüş, bunların eğitim, sağlık, ulaşım gibi öteki hizmetlerde de diledikleri̇nce yararlanma olanakları sağlanmıştır.

Türkiye'de sanayinin gelişmesiyle gecekondu olgusu ortaya çıkmıştır. 1950'lerde tarımda kapitalistleşme süreci hızlanmıştır. Tarım sektöründeki kapitalistleşme ve makinalaşma sonucu geniş kır emekçileri topraktan kopmuş ve kentlere göç etmiştir.

Gecekondu ve çevresinde düşük düzeyli bir yaşam biçimi oluşmuştur. Gecekondu ve gecekondulu kentin fiziksel ve toplumsal çoğunluğunu oluşturmaya başlamıştır. Ankara nüfusunun yüzde 49'u, Adana'da yüzde 52'si, İzmir'de yüzde 61'idir. Kentle ilişkilerin gelişmesi ve kitle iletişim araçlarındaki gelişmelerle, daha kente göçmeden önce kitle iletişim araçları kentle ilgili belirli bir bilinçlenme sağlamaktadır. Kente göçüldükten sonra da çelişkilerin ne denli keskin olduğu yaşanmaktadır.

Gecekondu kentin ve kentsel gelişme sürecinin artık ayrılmaz bir parçası olmuştur. Büyük sermayedarlar ve mülk sahiplerinin el koyup mülkiyetlerine geçirdikleri uçsuz bucaksız arsalar ve büyük mülkler büyük zenginliklere sahip olmalarına yol açmaktadır. Yerel yönetimlerin bu konuda aldıkları önlemler göstermelik kalmaktadır. Düzenli ve güvenli bir iş bulmak amacıyla kente göçen emekçiler iş güçlerini belirsiz koşullarda ve gerçek değerinin çok altında satmaya zorlanmaktadır.

Kentleşmenin getirdiği toplumsal dönüşüm iş gücünün özgürce, hakkıyla pazarlanmasını sağlayacak ve göç eden emekçilerin yaşam koşullarını iyileştirecek biçimde yönlendirilmelidir. Kentsel topraklar bu güne kadar arsa mülkiyetini ele geçiren vurguncuların çıkarını kollayarak kullanıla gelmiştir. Kentsel topraklarda arsa özel mülkiyetinin kamu mülkiyetine dönüştürülmesi zorunludur...

Teknik ve toplumsal alt yapının kentleşme sürecini yönlendirici kentsel büyümeyi biçimlendirici bir araç olarak kullanılması zorunludur. Kentsel alt yapı temelde bir toplumsal hizmettir. Bu bakımdan; kentsel alt yapı hizmetlerinin dağıtımında burjuvaziye öncelik verilmektedir. İşçi ve emekçilerin yoğun olduğu bölgelere öncelik verilmelidir. Kitlelerin gereksinimlerini karşılayacak kiralık Sosyal Konutlar devlet eliyle geliştirilmelidir...

Uğur Gültekin - ANKARA

Barışı Savunacağız

- ABD militarizmi, tekel çıkarları adına Avrupa'nın güvenliğini tehdit ediyor.
- Avrupa'daki NATO ülkelerine yerleştirilmek istenen Preshing ve Crius füzelerinin yapım masraflarına katılacaklarını açıklayan Türk hükümeti, ulusal çıkarları hiçe saymıştır.
- Dünya Barış Konseyi, NATO ülkelerinin barışsever güçlerine gönderdiği bir çağrıda, 27 Kasım gününü, ABD'nin bu yeni silahlanma girişimini protesto etmek için eylem günü olarak saptadığını bildirdi ve somut eylemlerle karşı çıkılmasını istedi.
- Barışseverler, barıştan yana parti, örgüt, sendika ve meslek kuruluşlarıyla birlikte, 24 Kasım'dan itibaren bir dizi eylem programıyla, ABD'nin Avrupa'ya yığmaya çalıştığı imha silahlarına karşı çıkacaklar.

Sovyetler Birliği'nin, Avrupa'daki askeri güçlerinin bir bölümünü geri çekeceğini açıklaması dünyada büyük sevinç yarattı. Dünya barışını savunmak için hiç bir özveriden kaçınmıyan SSCB'nin bu değerli girişimine, ABD emperyalizminin tahrikçiliği eşlik etti. Salt-2 anlaşması ile, dünya barışının korunması ve Avrupa'da güvenliğin sağlanması yolunda olumlu adımlar atılmışken, militarist güçler, özellikle F. Alman tekelleriyle işbirliği halinde, savaş kundakçılığı yapıyorlar.

ABD yönetimi, başta Federal Almanya olmak üzere, Batı Avrupa'nın NATO ülkelerine, gelişkin bir saldırı silahı olarak Pershing ve Crius füzeleri yerleştirmek istiyor. Toplam 600 kadar olan bu füzelerden Belçika ve Hollanda'ya 48, F. Almanya'ya 177, İngiltere'ye 106, ve İtalya'ya 112 adet yerleştirilecek.

KİMİ HÜKÜMETLER FÜZELERE KARŞI ÇIKIYOR

Salt-2 anlaşmasının imzalanmasından önce F. Alman hükümeti, bu anlaşmayı sabote etmek için türlü siyasal manevralara başvurmuş, bunun için ABD'nin desteğini istemişti. Umduğu bu desteği bugün, Salt-2 anlaşmasının ABD'de yasallık kazanmasından önce elde etmeyi umuyor. Her biri yüzbinlerce insanı imha edebilecek ölçüde geliştirilmiş kitle imha silahları olan Pershing ve Crius füzeleri bu amaçla Batı Avrupa'ya yığılmak isteniyor.

Füzelerin Avrupa'ya yerleştirilmesine ilk karşı çıkan ülke Hollanda oldu. Onu Belçika izledi. İngiltere ve Almanya, füzelerin Avrupa'ya yerleştirilmesi için acele ediyorlar.

Bu füzelerin başlıca işlevi, Sovyetler Birliği'ne karşı bir saldırı cihazı olmaktır. Batı Avrupa'da genişliyecek olan bu savaş potansiyelinin, Avrupa'nın güvenliği açısından da büyük bir tehdit olduğuna kuşku yok. Tehdit ise öncelikle halklara yönelik.

TÜRKİYE BU OLAYIN İÇİNDEDİR

Türkiye bir NATO ülkesi olarak bu olayın içindedir. Bunun yanında Türkiye, her zaman Batı ülkelerinin yanında politik tutum aldığı için bu olayda da taraftır. Bütün bunlardan daha somut ve önemli olarak Türkiye, Avrupa'nın batısını cephaneliğe dönüştürmeyi amaçlayan bu girişimin masraflarına katılmayı kabullenmiştir.

Türk hükümetlerinin bu tutumu, halkımızın sırtına yeni ve ağır bir mali külfet yüklemektedir. Bunun yanında, NATO'nun maceracı girişimlerine ortak olmakla, Türkiye'nin ulusal çıkarları ayaklar altına alınmış olmaktadır.

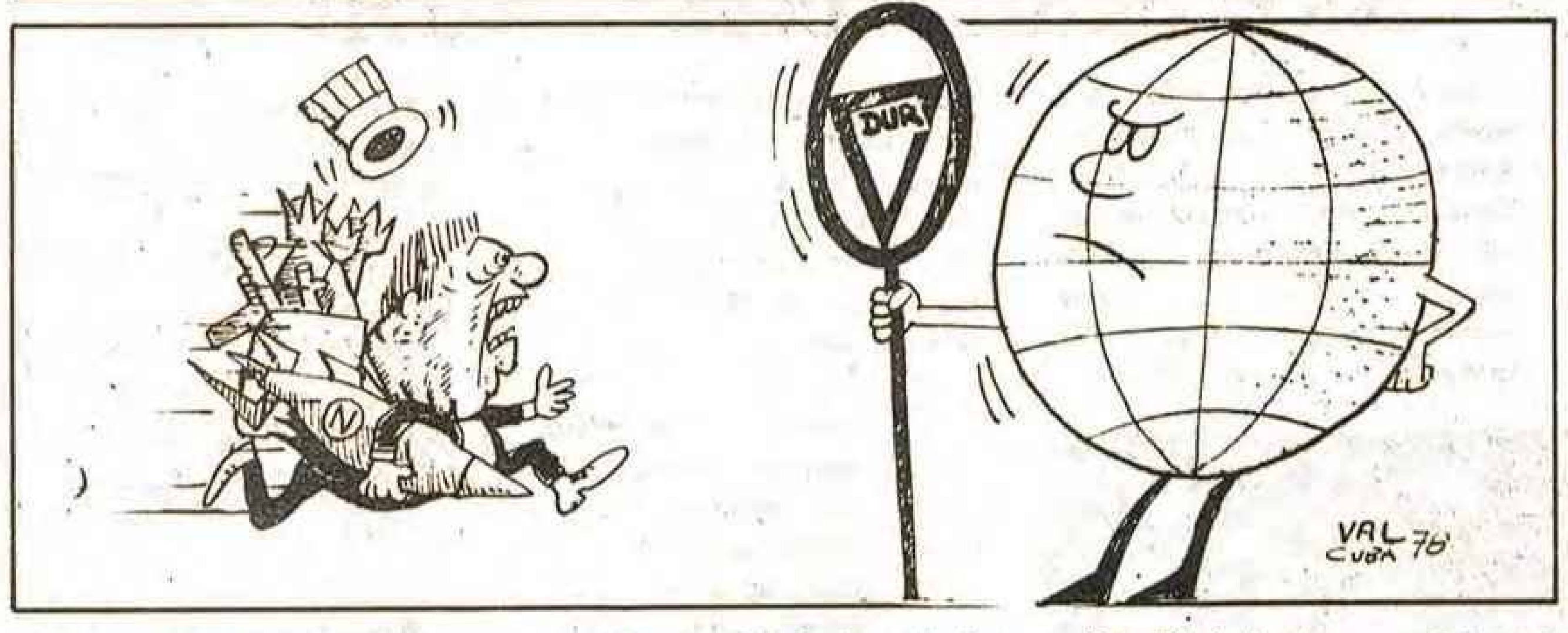

ESAS BOY HEDEFİ HALKLARIN YAŞAMIDIR

ABD'nin bu girişiminde esas boy hedefi, hiç kuşku yok ki, halkların yaşamıdır. Savaş öncelikle emekçi halk yığınlarının mahvına sebep olmaktadır. Bunun için, öncelikle bu konuda, tüm barışsever güçler aynı saftadırlar.

Halkların barış isteği, sosyalist ülkelerin barış politikasıyla savunulur. Kapitalist ülkelerin bütün barışsever güçleri de, bu politikanın arkasından militan bir güç, yenilmez bir barış ordusudur.

Dünya Barış Konseyi, ABD'nin bu yeni silahlanma hamlesine karşı, NATO ülkelerinin bütün barış yanlısı güçlerini mücadeleye çağırmıştır. 27 Kasım tarihi, Pershing füzelerinin Avrupa'ya yerleştirilmesi girişimine karşı, eylem günü olarak ilan edilmiştir. Tüm barış güçlerine bu konuda görev verilmiştir.

TÜRKİYE'DE BARIŞ MÜCADELESİ GÜCLENDİRİLMEYE MUHTAÇTIR

Türkiye'de barış mücadelesi, örgütsel bir önderliğe ve yığınsal bir temele dayanmamaktadır. Ama buna mukabil, barıştan yana toplum kesimleri çok yaygındır. Kısacası, barış mücadelesi, onun gerçek sahibi olan emekçi yığınlara maledilebilmiş değildir.

Bunda, barış sorununu doğru kavramış olsa bile, onun örgütsel gereklerine uymaktan kaçınmış olan görüşlerin payı vardır. Bu nedenle Türkiye'de barış mücadelesinin örgütlenmesi, «dernekleşme» düzeyinde kalmış, tüm barışsever güçleri örgütliyecek «ulusal barış komitesi» düzeyine yükselememiştir.

Bu nedenle, barış güçlerine önümüzdeki dönemde düşen en önemli görevlerden biri de, barış yanlısı tüm güçlerin mücadele birliğini sağlamak, bu yönde çaba harcamak olacaktır.

NATO ülkelerinin barışsever güçleri, DBK'nin çağrısına uyarak 27 Kasım'da ABD'nin bu yeni silahlanma girişimini protesto edecekler. Ülkemizde de barış güçleri aynı doğrultuda ve somut bir program hazırladılar. İstanbul ve Bursa'da kapalı salon toplantıları, Ankara ve Eskişehir'de forumlar, İzmir'de miting, ayrıca kitlelere açık imza kampanyaları, afişleme, kartpostal postalama yoluyla protesto, bu programa bağlı olarak gerçekleştirilecek.

Bu protesto eylemleri, 24 Kasım'da Bursa'da yapılacak kapalı salon toplantısıyla başlayıp sürecek. Toplantılara, barıştan yana siyasi partiler, meslek kuruluşları, sendikalar, demokratik gençlik ve kadın örgütleri, tek tek barışsever kişiler ve çevreler katılacaklar.

BARIŞ MÜCADELEMİZİ ÖRGÜTSEL VE KALICI TEMELLERE KAVUŞTURMAMIZ GEREKİR

27 Kasım'a bağlı ve bununla sınırlı olarak bir araya gelen barışsever güçlerin bu mücadelesi, kendiliğinden olmadı. Ama barışsever güçlerin örgütsel planda birliği ve öncülüğü sayesinde de [illegible] ..

Türkiye'de barışsever güçler, yaygın bir potansiyeli oluşturmaktadırlar. Yine bu güçlerin, demokratik ve siyasal planda geniş bir örgütlenmesi vardır. Bu gücü barış mücadelesi alanında da somutlamak, önümüzdeki görevlerimizdendir.

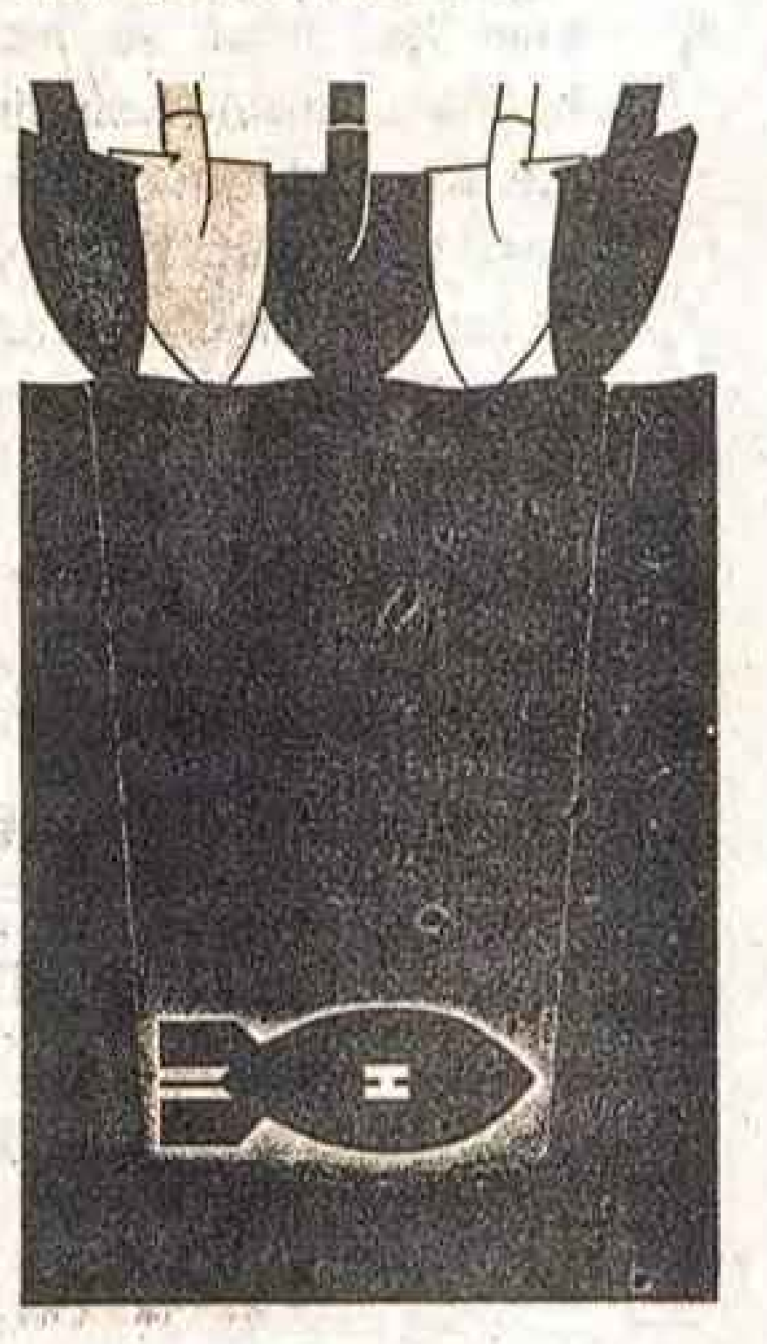

DİSK'E DÜŞEN İŞBIRLİKLERİNİ KOLAYLAŞTIRMAKTIR

Kerim YIRCA

Geçen sayımızda DİSK yöneticilerinin yeni bir parti kurma girişimleriyle ilgili bir yazımız yayınlandı. Gazetemiz yayına hazırlandığında DİSK Genel Yönetim Kurulu'nun konuya değgin kararı henüz açıklanmış değildi Daha sonra DİSK'in kararı, basında «DİSK yönetimi yeni bir parti kurma kararı aldı» şeklindeki haberlerle yayınlandı. 10 Kasım 1979 tarihli «DİSK Ajansı»nda işçi sınıfının siyasi örgütlenmesi konusunda DİSK yönetiminin **«vardığı sonuç»** şöyle belirleniyordu.

> **«14 Ekim seçimleri göstermiştir ki, sosyalizm adına seçime katılan partilerin ve de eğilimlerin hiç birisi umut verici bir başarı gösterememiştir. Büyük bir sosyalist potansiyelin bulunmasına karşılık sol oyların son derece düşük olması bu kanıyı doğrulamaktadır. İşçi sınıfı hareketinin siyasal birliğinin sağlanması, sınıfımızın tek devrimci sendikal örgütü DİSK'in gündemindeki birinci sorundur. Ancak, bu birlik sadece DİSK'in çözümleyebileceği bir sorun değildir. Bu sorunun çeşitli siyasi örgüt, eğilim ve kişiler ile birlikte ele alınması, gerekli görülmüştür.» (...)**
>
> **«DİSK Yönetim Kurulu DİSK'in demokratik sınıf ve kitle sendikacılığı işlevini yürüten bir konfederasyon olduğu gerçeğini ve yukarıdaki ilke ve görüşleri gözardı etmeden bir siyasi örgütlenme ve birlik oluşturma çalışmalarını yürütmek, bu siyasal birliğin program ve ilkelerini saptamak ve gerektiğinde DİSK yetkili organlarının görüşlerini almak üzere Genel Başkan Abdullah Baştürk başkanlığında bir komisyon oluşturulmasını uygun görmüştür.»**

Yukarıdaki alıntılardan açıkca görüleceği gibi, DİSK Genel Yönetim Kurulu'nun aldığı karar, basının haberi verirkenki tutumuna, yani DİSK'in **yeni bir parti kurma kararı aldığına** bir hayli denk düşmektedir. Gerçi meseleye yaklaşımda «siyasi birliğin sağlanması» esas alınmış izlenimini edinmek mümkündür. Zaten Türkiye'nin bugünkü şartlarında konunun başka türlü ele alınması imkansızdır. Çünkü herşey sıfırdan başlıyor değildir. 60 yıllık geçmişi olan bir sosyalist hareket vardır. Bu gün bölünmüş olsa da, kitlelerdeki sosyalist potansiyeli yeterince temsil etmese de, sosyalist hareket budur, sosyalistler bunlardır. Sosyalizm adına ne yapılacaksa bunlarla yapılmak zorundadır. DİSK yöneticileri de bu gerçeği görmezden gelemediklerini, «işçi sınıfı hareketinin siyasi birliğinin sağlanması» deyişiyle göstermek istemişlerdir. Ancak kendilerini esas harekete geçirenin bu saik olmadığı hemen sonraki ifadelerden anlaşılmaktadır. «Siyasi **örgütlenme** ve birlik oluşturma çabalarını yürütmek, bu siyasal birliğin **program ve ilkelerini saptamak»** (siyahlar bizim) DİSK yöneticilerinin —birlik sağlansın, sağlanmasın— bir parti kurma niyetinde olduklarını açığa koymaktadır. **Ama bu sırada siyasi birlik sağlansa fena olmaz!** DİSK'in kararından çıkan anlam budur.

DİSK'in kararı 10 ve 11 kasım tarihli basında yayınlanmıştır. Ve hemen tepkiler gelmeye başlamıştır. İlk tepki Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nden çıkmıştır. TSİP Başkanlık Kurulu Üyesi Çağatay Anadol tarafından yapılan açıklamanın tamamı bu sayımızda yayınlanmaktadır. Daha sonra DİSK'e bağlı sendikalardan, Maden-İş'ten, Tek-Ges-İş'ten, Banksen'den, Tekstil'den Hürcam-İş'ten DİSK yönetiminin parti kurma kararına karşı tepkiler yükselmiştir. Bu arada TİP de DİSK'in kararına karşı çıkmıştır. Buna karşılık bu kararı onaylayan, yerinde bulan, bu kararlarından ötürü DİSK yöneticilerini teşvik eden —O. Akbal dışında— kimse çıkmamıştır.

Ve DİSK yöneticileri yanlış bir karar aldıklarını, ancak bu tepkilerden «idrak» edebilmişlerdir. 15 Ekim tarihli «DİSK Ajansı»nda DİSK'in kararının yanlış anlaşıldığı şöyle dile getirilmektedir.

> **«DİSK Yönetim Kurulu'nun sosyalist hareketin birliğine yönelik olarak aldığı kararlar yanlış yorumlara yol açmayacak kadar açıktır.»**
>
> **«DİSK, aynı zamanda sosyalist hareketin birliğinin sağlanması yolunda üzerine büyük sorumluluklar ve görevler düştüğü, bütün demokrat, ilerici kamuoyunca teslim edilen bir örgüttür.»**
>
> **«DİSK yönetim kurulu kararı doğrultusunda çeşitli sosyalist siyasi örgüt eğilim ve kişilerle gerekli temaslar yapılacak ve ulaşılan sonuçlar karar organlarında değerlendirilerek Türkiye'de sosyalistlerin siyasi birliğine yönelik olarak somut adımların atılmasına çalışılacaktır.»**

Aslında bir yanlış anlaşılma olmadığı bellidir. Çünkü haberi veren basın DİSK'in kararından yeni bir parti kurulacağı anlamından başkasını çıkarmamış ve bunu haberin başlığı yapmıştır. Nitekim bu yayınlar üzerine DİSK'ten kararın yanlış anlaşıldığı yolunda bir «düzeltme» gelmemiştir. Böyle bir «düzeltme» nin gelmesi için 4-5 günün geçmesi, sosyalistlerden ve DİSK sendikalarından tepki gelmesi gerekmiştir. Yani ortada bir «yanlış anlaşılma»dan çok, bir yanlış karar vardır. Oysa DİSK yönetimi, işçi sınıfı hareketinin günümüzdeki kesitinde DİSK'in işlevleri konusunda yıllardır DİSK'e yapılan uyarıları, götürülen önerileri göz önünde tutsalardı, böyle bir yanlışa düşmeyebilirlerdi.

Kaldı ki karar metninde «sorunun siyasi örgüt, eğilim ve kişilerle birlikte» ele alınacağı ileri sürülmesine rağmen, bu konuda ciddi bir değerlendirmenin yer almayışı, DİSK yöneticilerinin, birlikten çok kendi insiyatiflerinde yeni bir parti kurmayı amaçladıkları izlenimini vermektedir. Kimlerdir «siyasi örgütler», «eğilimler», «kişiler»? Bunların teker teker politikaları, ideolojik çizgileri, DİSK'e göre nedir? DİSK yöneticilerinin bunlarla ilişkileri ne durumdadır? Madem ki birlik istenmektedir, birliğin taraflarıyla görüşülmüş müdür, onların fikirleri alınmış mıdır?

Bütün bu soruların cevaplarını —ki bunlar siyasi birlik isteyenlerin yapması gerekenlerin asgarileridir— karar metninde bulmak imkansızdır. Hatta bu konuların düşünüldüğünü gösteren belirtilere dahi rastlanmamaktadır.

DİSK yönetimi günümüzde kendine düşen sorumluluklar ve görevler konusundaki uyarıları ve önerileri dikkate almadığı için yanlış bir karar almıştır. Ama gerçekler inatcıdır. Onları görmek istemeyenlere hayatın kendisi ergeç kendini kabul ettirir. Şimdi, DİSK yönetiminin yeni bir parti kurulması girişimine karşı yöneltilen eleştiri ve tepkiler üzerine, siyasi birliği ön plana alan bir noktaya gelmesi olumlu bir gelişmedir.

Ancak yanlışların yanlış olduklarının anlaşılması için illa **deneme-yanılma** yolundan geçilmesi gerekmez. Elimizde işçi sınıfının bilimi gibi çok değerli bir pusula vardır. Bu pusulayı kullanmayı yeterince beceremiyorsak, bunu hakkıyla becerdikleri hayatın kendisi tarafından

Devamı s. 7, sütun 1'de

DİSK kararına tepkiler

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ

TİP Başkanlık Kurulu tarafından 13 Kasım günü yapılan basın açıklamasında, DİSK'in parti kurma girişimi konusunda, «Bu, CHP'nin solunda yeni bir parti kurma ve böylelikle büyük burjuvazinin istekleri doğrultusuna girmektir» denilmiştir. TİP'in açıklamasında sorunu çözecek olanın sadece iyi niyet ve özlemler değil, örgütlü birleşik bir halk olduğu belirtildi.

MADEN-İŞ

«Bu konuda ülkenin, solda yeni bir siyasi partinin kurulmasına değil, tabandaki sol potansiyeli temsil edebilecek nitelikte olmak suretiyle, mevcut siyasi partilerin birleşmelerine gereksinim vardır.»

TEK-GES-İŞ

«Genel Yönetim Kurulumuz, DİSK'in yeni bir parti kurmasının, bölünmüş hareketin biraz daha bölünmüşlüğünden başka bir amaca hizmet etmiyeceği görüşünü taşımaktadır.

«Gün bir daha bölünmek değil birleşmek günüdür. Bu nedenle DİSK'e düşen görev, parti kurmak değil, bölünmüş olan sosyalist hareketin birliğinin sağlanmasına hizmet etmek veya birden fazla olan sosyalist siyasi hareketin yanında olduğunu açıklamaktır. Gün anti-faşist halk cephesinin kurulması günüdür.»

TEKSTİL

«Bir sendikal örgütün politik örgütmüşçesine davranması ve bu anlamda politik karar üretmesi olanaksızdır... Sendikaların politik mücadelelerinin sınırını mücadele gündeminin dayattığı zorunluluklar belirlemekle birlikte, asıl belirleyici unsur, sendikal bir örgütlenme olmalıdır. Parti kurma girişimi sosyalist hareketin birliği yolunda katkıda bulunmak yerine tersi bir işlev görecektir.»

HÜR CAM-İŞ

«Bugün Türkiye'de sol güçler dağınıktır. DİSK'in öne sürdüğü gerekçe yerinde bir saptamadır. Ancak sol hareketin birliğinin sağlanması konusunda DİSK'in başvurduğu yol somuta uymamaktadır. Çünkü DİSK parti kurduğu zaman sol hareketin birleşmesine katkıda bulunmayacak, tam tersine bölünmüşlüğüne hizmet edecektir... DİSK'in yapacağı en doğru hareket, artan baskılara karşı demokratik hareketlere hız vermesi ve dağınık olan sol güçleri birbirine yakınlaştırıcı çabalar harcamasıdır.»

PETKİM-İŞ

«DİSK'in 8-9 Kasım 1979 tarihlerinde yapılan olağanüstü Genel Yönetim Kurulu toplantısında DİSK'in öncülüğünde bir siyasi partinin kurulması yönünde alınan kararını da o denli yanlış ve tutarsız bulmaktayız.»

DEVRİMCİ TOPRAK-İŞ

«DİSK ülkemizde ekonomik ve demokratik savaşım platformunda işçi sınıfımızın sendikal birliğinin sağlanması ve giderek sömürünün sınırlandırılması savaşımı veren sınıf ve kitle örgütüdür. Ne var ki 8 - 9 Kasım 1979 tarihlerinde ve İstanbul'da yapılan DİSK Genel Yönetim Kurulu toplantısında gündeme alınması bile mümkün olmayan bir siyasi parti kurma yolunda alınan karar en az Maden-İş, BANK-SEN, ve BAYSEN sendikalarımızın ihraç kararları kadar olumsuz, işçi sınıfımız ve demokrasi güçlerinin birliğine zarar verici niteliktedir.»

TSİP: «Gerekli Olan Yeni Bir Parti Değil, Sosyalistlerin Birliğidir»

TSİP Başkanlık Kurulu üyesi Çağatay Anadol, DİSK Genel Yönetim Kurulu'nun aldığı ve basına yeni bir Parti Kurulması olarak yansıyan kararı eleştirmiş, bugün DİSK'e düşenin yeni bir parti kurarak mevcut dağınıklığı daha da artırmak değil, halk güçlerinin faşizme karşı direnişini güçlendirmek olduğunu, DİSK yönetiminin, bu kapsam içinde bilimsel sosyalistlerin tek bir çatı altında toplanmaları için yaratılan çalışmalara yardımcı olması gerektiğini söylemiştir.

Anadol'un açıklaması şöyledir:

«DİSK Genel Yönetim Kurulu toplantısından sonra yapılan açıklamada, DİSK'in işçi sınıfının siyaseti için yeni girişimlerde bulunma kararı aldığı belirtilmektedir. DİSK'in bu kararı basında yeni bir parti kurulması şeklinde yorumlanmıştır. DİSK'in kararına gerekçe olarak «sosyalist hareketin bölünmüşlüğü, son seçimlerde sosyalistlerin başarı sağlayamamış olmaları» gösterilmektedir. Bizim seçimlerden hemen sonra yaptığımız tesbite oldukça yakın olan bu görüş doğru olsa bile DİSK'e yeni bir parti kurma hakkını vermez. Bu tesbitin bilimsel sonucu sosyalist hareketin birliğini savunmak, buna katkıda bulunmaktır. Yapılacak olan soldaki partilere bir yenisini ekleyerek dağınıklığı artırmak değil, bilimsel sosyalistlerin birleşmelerine yardımcı olmaktır.

Ülkemizde 60 yıllık geçmişi olan bilimsel sosyalist hareket günümüzde bölünmüş olsa da somut olarak vardır. Bilimsel sosyalizm için mücadele veren, onlar olmadığında tek bir adım atılması bile mümkün olmayan bilinçli ve kararlı militanlara dayanmayan bir hareket daha baştan ölü doğar.

DİSK'in kararında «birliğin ilke programının saptanacağı» yer almaktadır. Siyasi birliğin programını ve ilkelerini belirlemek sendikal örgüte düşmez. Bu, bilimsel sosyalist mücadele verenlerin ve birleşmesi gerekenlerin üstesinden gelebileceği bir beceridir.

Önümüzde işçi sınıfını ve emekçi halkı zor günler beklemektedir. Bu şartlarda DİSK'e düşen, her şeyden önce demokratik kitle direnişine ağırlık vermektir. DİSK, halk güçlerinin birliğine hizmet ettiği ölçüde sosyalistlerin birliğine yardımcı olacaktır. DİSK yönetimi, üstelik DİSK'in sendikal birliğinden de sorumlu olduğunu bilmeli ve son derece önemli olan uyarılarımızı ciddiye almalıdır. Yine DİSK yönetimi alınmış olan kararı sosyalistlerin birliğine katkıda bulunacak, birleşmeleri kolaylaştıracak politikalara yönlendirmelidir. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi birliğe hizmet etmeyen, dağınıklığı artıran girişimlerin her zaman karşısında yer alacaktır.»

Doğrudan...

Hüseyin Hasançebi

İlk «Ilımlı» Tekmeler

Demirel'in hükümet kuracağı öğrenilince, ilk soru işaretleri de belirmişti. «Acaba Demirel, yeni bir MC mi kuracak, yoksa bir «orta yol» denemesine mi girişecek?» diye.

Bu beklenti içinde olanlar, daha ilk günden yanılmaya başladılar. Bundan sonra da yanılgıları devam edecek.

Böyle düşünenler, çoğunlukla, AP'nin liberal bir sağ parti olduğu düşüncesine sığınıyorlar. Ya da, Demirel'in kişiliğinde, böyle bir varsayımı temellendirmeye çalışıyorlar.

Bu düşüncelerin nereden doğduğuna şaşmamak gerekir. 1971 öncesi dönemde oluşan sol zemin, bugünkü solun da, üç aşağı beş yukarı, zeminidir. Ve o dönemin başbakanı Demirel, iktidar partisi de AP'dir.

Ama artık, AP'ye ve onun üstlendiği göreve, on yıl öncesinin bakış açısıyla yaklaşılamaz. Burjuvaziye de, hiç değişmeyen tutumlar yakıştırmak doğru değildir. Bu konuda bilimsel sosyalizm düşüncesi yol gösterir. Eğer burjuvazi, ve dolayısıyla burjuva partileri, emekçi sınıflara karşı değişmeyen tutumlar içinde olsalardı, emekçi sınıfların işi çok kolaylaşırdı.

Süleyman Demirel'in bu yeni hükümetine bakarken, içinde bulunduğumuz toplumsal koşulları hesaba katmamız gerekir. Demirel, kendisine yönelik bakışların yanılgısına güvenerek, «ılımlı» sayılan isimlerden kurmuştur hükümetini. İsimle tatmin olanlar, bu «ılımlı» kadroya bakıp, rahat uyku çekebilsinler diye.

Demirel'in umduğu olursa, yani, «ılımlı» hükümete inananların sayısı genişlerse, bu, burjuvazinin olanaklarının da genişlemesi anlamına gelecektir. Uygulamaların muhatapları rehavet uykusundan uyanıncaya kadar, gerici güçler hayli yol almış olacaklar.

O halde, isimlere değil, bu isimlerin ne amaçla kullanılacaklarına bakmak ve iktidara karşı buna göre tutum almak gerekir. Süleyman Demirel, tekelcilerin kendisine dikte ettirdikleri programı uygulayacak. Bunu, elinin altındaki «ılımlı»larla yapacak.

Demokrasi güçlerine düşen görev de, Demirel'e bu programı uygulatmamak olmalıdır.

«Ilımlı» tekmeler, gelmeye başlamıştır bile. TÖB-DER'in 11 yöneticisi tutuklanmıştır. Yazarlar, aydınlar, gençler tutuklanmaktadır. Radyo bültenlerine, «arananların» isimleri sızmaya başlamıştır. Terör sürmektedir...

O halde, bu «ılımlı» atın tekmesine hedef olacak olanlar şimdiden belli olmaya başlamıştır. Tekmelerin giderek sertleşeceği de biliniyor.

Demirel kabinesi, görevini yerine getirecektir. Buna memur edilmiştir. Uygulamalarında CHP'nin desteğini aramaktadır. CHP ise bu desteği, alınan tedbirlerin «Özgürlükleri kısmaması» halinde vereceğini açıklamıştır. CHP'nin, özgürlük anlayışının ne olduğu çok iyi bilinmektedir. Nitekim o işaret buyurmuş, TÖB-DER genel başkanı Gültekin Gazioğlu tutuklanmıştır!

«Ilımlı» kabineye ve onun uygulamalarına karşı uyanık olmak yetmez, hazırlıklı olmak gerekir.

İran'da iktidar boşluğu

● Anti-emperyalist mücadelenin temel güvencesi işçi sınıfı ve İran halkları üzerinde sindirme ve soykırım politikası sürerken, Humeyni taraftarları maceracı gösterilerle prestij toplamaya çalışıyorlar.

5 Kasım'da bir grup İran'lı öğrencinin Tahran'daki ABD büyükelçiliğini basması ve içeride bulunanları rehin alması olayı ve onu izleyen gelişmeler ülkede iktidar boşluğundan kaynaklanan tutarsızlığın, başıbozukluğun yansıması oldu.

Büyükelçiliğin basılması eylemini Kum yöneticileri kendilerinden bağımsız, öğrencilerin eylemi olarak nitelendirdi. Bazergan hükümetinin istifasının ardından Dışişlerini yürütmekle gröevlendirilen Beni Sadr, «rehineleri İran hükümetinin değil, öğrencilerin tutukladığını» belirtti. Bu arada Kum yöneticilerinin öğrencilerin eylemini önce destekledikleri, sonra desteklemedikleri açıklandı. Açıklamalardaki belirsizlik sürerken işgalci öğrenciler Humeyni'ye bağlı olduklarını, onun dediklerini yapacaklarını bildiriyorlardı. Bu arada öğrencilerin eylemi olarak nitelendirilen olaya ilişkin olarak İslam Devrim Konseyi ABD yönetimine bazı şartlar ileri sürdü. Bu arada İran İslam Cumhuriyeti Partisi Merkez Komitesi üyesi Celalettin Farisi eylemin «Bazergan hükümetinin ABD'ye karşı politikasına karşı çıkış» niteliği taşıdığını, İran'ı ABD'ye bağlamak isteyenlere karşı mücadelenin başlangıcı olduğunu» söyledi. Bunlar olurken Humeyni'nin inzivaya çekildiği

Devamı s. 7, sütun 1'de

İnsan kasabı Nazi canilerin yargılandığı Köln mahkemesi önünde gösteri yapan ve aralarında toplama kamplarından sağ kurtulabilmiş kişilerin de bulunduğu yüzlerce insan Nazi katillerin cezalandırılmasını istedi.

Nazi caniler cezalandırılmalı

Hitler döneminin insan kasaplarından olan ve 80 bin insanı öldürmekten sanık Gestapo şefi Kurt Lischka ve iki eski Nazi subayının yargılanmaları sürüyor. Geçtiğimiz Temmuz ayında Federal Almanya'da Nazi canilerin yeniden yargılanmalarını önleyen yasanın kaldırılmasından sonra tekrar yargılanmaya başlayan insan kasapları daha önce Fransa'da gıyaben yargılanmışlar ve ölüme mahkûm edilmişlerdi.

Nazi canilerin yargılanmaları sırasında Köln'deki mahkeme önüne toplanan binlerce ilerici, demokrat ve Nazi kıyımı kurbanı, üç insan kasabının cezalandırılmasını isteyerek gösteri yapıyorlar.

F. Almanya ve dünya antifaşist güçleri Nazilerin cezalandırılmasını yalnızca adaletin yerine getirilmesi açısından değil, daha da önemlisi faşizmin yeniden hortlatılması girişimlerinin ve gericilerin neo-faşistleri cüretlendirici çabalarının boşa çıkarılması için istemektedirler.

İnsanlığın, insanlık düşmanlarına gösterecek hoşgörüsü yoktur. Nazi caniler mutlaka cezalandırılmalı, yaptıklarının hesabı sorulmalıdır.

Kampuçea halkı yaralarını sarıyor

● Sosyalist ülkelerin Kampuçea halkına kardeşçe yardımı sürerken, Dünya Barış Konseyi Kampuçea'ya yardım çağrısı yaptı.

Kampuçea halkının mücadelesi sürüyor. Kampuçea Ulusal Kurtuluş Cephesi öncülüğünde kanlı Pol Pot rejiminin yıkılmasından sonra Kampuçea halkı bir yandan düşmanlarına karşı mücadeleyi sürdürürken, diğer yandan yaralarını sarıyor.

Kampuçea birlikleri Pol Pot'un devrilmeden önce dağlara ve ormanlık bölgelere yaptığı silah ve yiyecek depolarıyla ayakta duramya çalışan halk düşmanı çetelerine karşı mücadeleyi sürdürüyorlar.

Bu halk düşmanı çeteleri dışarıdan besleyenler olmasa, Kampuçea'da barış şimdiye dek sağlanmış olacak ve Devrimci Halk Konseyi bu karşı-devrimci kalıntılarla bu kadar süre uğraşmayacaktı. Ne var ki emperyalizm ve uluslararası gericilik bugüne kadar Tayland sınırından silah ve donanım sağlayarak Pol Pot taraftarlarını güçlü bir şekilde destekledi. Ve şimdi bu desteğe «meşru» bir görünüm kazandırmak üzere Kampuçea'nın bazı bölgelerinde süren yiyecek sıkıntısını öne sürerek ve «açlık çekenlere yardım» adı altında Pol Pot çetelerine ilaç ve yiyecek yardımı yapmaya çalışıyor. Tüm bunların Kampuçea'da barışı geciktirici manevralar olduğu açıktır.

Kampuçea halkının karşı karşıya olduğu güçlüklerin giderilmesine yardım etmek yerine, Maocu Pekin yöneticilerinin suç ortağı eski yönetimi diriltmekte, barış ve sosyalizm düşmanlığını yaymakta emperyalizm ve maocu Çin yöneticileri bir kere daha işbirliği içindeler.

İnsancıllık adı altında Kampuçea halkına değil onun düşmanlarına yardım eden emperyalistler ve maocular aynı zamanda Kampuçea halkının gerçek ve tek temsilcisi Kampuçea Devrimci Halk Konseyi'ne kara çalmak için her yolu deniyorlar. Buna karşılık Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler Kampuçea halkına daha kurtuluşunun ilk günlerinden başlayarak yaşamını normale döndürmesi, açlık ve sefaleti ortadan kaldırması ve her alanda gelişmesi için yaptıkları yardımı sürdürüyorlar.

Dünya Barış Konseyi de Kampuçea halkına yardım için bir çağrı yaparak, emperyalistlerin Kampuçea'da barışı geciktirici manevralarına karşılık, herkesin Kampuçea Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne yardım göndermesini istedi.

Geçmişte derin acılar yaşayan Kampuçea halkı tüm dünya halklarının destek ve dayanışması ile zor günlerini aşacak, aydınlık yarınlarının temelini atacaktır.

Zimbabwe'nin geleceğine ilişkin görüşmeler tıkandı

● İngiltere ve kukla Muzorewa yönetimi Zimbabwe Yurtsever Cephesi'ne kendi isteklerini kabul ettirmeye uğraşıyor.

● Zimbabwe'nin sınır komşuları, Yurtsever Cephe'nin yaklaşımını oybirliği ile kabul ettiler ve İngiltere'yi uyardılar.

İngiltere yapılmakta olan ırkçı beyaz azınlığın Rodezya olarak adlandırdığı Zimbabwe'nin geleceğine ilişkin görüşmelerde İngiltere ve kukla Muzorewa yönetimi Zimbabwe Yurtsever Cephesi'ne kendi isteklerini kabul ettiremeyeceklerini anlayınca tehditlere başladılar.

Yıllardır silahlı mücadeleyle kararlı bir sekilde direnen Zimbabwe halkı masa başında boyun eğmeye zorlanıyor. Ne var ki Zimbabwe Yurtsever Cephesi daha görüşmeler başlarken, zorlamaya boyun eğmeyeceklerini adil olmayan hic bir çözümü kabul etmeyeceklerini kesin bir dille ifade etti.

Sınır komsuları Tanzanya, Zambiya, Mozambik, Angola ve Botsvana liderleri de Londra görüşmelerini değerlendirdikleri toplantıda Zimbabwe Yurtsever Cephesi'nin yaklaşımını tamamen benimsediklerini belirterek, Yurtsever Cephe'nin katılımı olmaksızın çözüme ulaşılamayacağını vurguladılar ve İngiltere'yi uyardılar.

Londra görüşmeleri sırasında İngiltere ve kukla Muzorewa yönetimi elbirliğiyle hazırladıkları önerileri Yurtsever Cephe'nin kabul etmesi için uğraşıyorlar.

Yurtsever Cephe'yi oluşturan örgütlerden Zimbabwe Afrika Halk Birliği ZAPU Başkan Yardımcısı Josiah Chinamano, New Times dergisine görüşlerini açıklarken, Londra görüşmeleri hakkında özetle şunları belirtti:

«Londra görüşmelerinde bizim tavrımız tam anlamıyla açıktır. Biz kan dökülmesine son vermeyi ve Zimbabwe halkına gerçek barışı getirmeyi istiyoruz. Yurtsever Cephe temsilcileri önce bir ateşkes ve geçiş dönemi için bir düzenleme yapılmasını ve ondan sonra ileride yapılacak anayasayı tartışmak istiyorlar. İngiltere bunun tam aksine, en başından beri Muzorewa rejiminin hemen kabul edeceği hazır bir anayasayı kabul ettirmek istiyor. Ancak bundan sonra İngiltere, diğer konularda görüşmeye yanaşıyor.

İngiltere'nin hazırladığı Anayasa taslağında, kabul edemeyeceğimiz pek çok konu var. Biz kendi planımızı önerdik, ama bu İngiltere'yi tatmin etmedi. Görüşmelerde ilerleme kaydedilmesi için tarafların karşılıklı anlayış göstermeleri gerektiğini anlıyoruz. Ama hayati önemli olan, kilit sorunlarda uzlaşmayacağız. Örneğin, 1965'den bu yana ülkede bulunan herkese otomatikman Zimbabwe yurttaşlığı tanınmasını isteyen İngiltere önerisine karşı çıktık. Bunun kabulü ülkeye ırkçı rejimi korumak üzere gelen ve Rodezya ve komşu Afrika ülkeleri topraklarına ölüm saçan kiralık askerleri de Zimbabwe yurttaşı yapacaktı. İnglitere'nin ikili yurttaşlıkla ilgili önerisi de saçmadır. Bir ülkede sürekli olarak yaşamak isteyen kişi yalnızca bir ülkenin yurttaşı olmalıdır.

Toprak Zimbabwe halkı için en önemli konudur. Çünkü, işlenen toprağın büyük bölümü beyaz çiftçilerin elindedir. Yurtsever Cephe, halkımıza ait olan toprak için beyaz sahiplerine ödeme yapılmasını isteyen İngiltere önerisini ahlaksızlık olarak nitelendirmektedir. Eğer İngiltere beyaz çiftçilerin taleplerini karşılamak istiyorsa onlara kendisi ödemede bulunsun. Zimbabwe halkı kendi toprağı için bir kuruş ödemeyecektir.

Zimbabwe sorunun adil bir çözüme kavuşması için savaşmayı sürdüreceğiz. Ama, hayati konularda ödün vermeyeceğiz.

Anayasayı kabul konusunda konusmalara başlamadan önce çözümlenmesi gereken esas sorun ordu, polis ve yasal düzendir.

Eğer Londra görüşmeleri kabul edilebilir bir çözüme ulaşmazsa bunun sorumluluğu İngiltere'de olacaktır. Zimbabwe Yurtsever Cephesi silahlı mücadeleyi zafere kadar sürdürecektir.»

KISA... KISA...

● FKÖ lideri Yaser Arafatın Moskova ziyareti sonunda yayınlanan Sovyetler Birliği-FKÖ ortak bildirisinde İsrail, ABD ve Mısır'ın Ortadoğu politikası şiddetle kınanmıştır.

● ABD Senatosu Amerikan nükleer silahlarının en büyüğü olacağı bildirilen 33 milyar dolarlık MX gezici füzeleri üzerindeki çalışmaların sürdürülmesini kararlaştırmıştır.

● Portekiz'de 2 Aralık'ta yapılacak seçimler nedeniyle seçim kampanyası başlamıştır. 250 milletvekilini seçmek üzere yaklaşık 7 milyon seçmenin oy kullanacağı seçimlere 8 siyasi parti ve 3 birleşik cephe katılacaktır. Komünist Parti ile Portekiz Demokratik Hareketi'nin oluşturduğu Birleşik Halk İttifakı 1976 seçimlerinde oyların yüzde 15'ini almıştı.

● BM Tarım ve Beslenme Örgütü (FAO)'nun Roma'da yapılan 20. Konferansı'nda dünyannı özellikle beslenme alanında artan bir tehlikeyle karşı karşıya bulunduğu belirtilmiştir.

San Salvador'da Devrimci Halk Bloku'nu destekleyen binlerce insan demokratik taleplerin gerçekleştirilmesini istedi.

Salvador'da halk muhalefeti yükseliyor

● Devrimci Halk Bloku askeri - sivil cuntanın zaman yitirmeksizin demokratik değişiklikler gerçekleştirilmesini istedi.

15 Ekim'de Humberto Romero'nun devrilmesinin ve askeri-sivil cuntanın yönetimi ele geçirmesinin ardından El Salvador'da, kitleler demokratikleşme doğrultusunda taleplerinin gerçekleştirilmesini istiyorlar.

El Salvador'da işbaşından uzaklaştırılan General Romero'nun yönetimi sırasında terör, şiddet ve emekçilerin sırtına yüklenmek isteyen, ağırlaşan ekonomik bunalıma karşı geniş kitlesel gösteriler yapılmıştı. Romero'nun işbaşından uzaklaştırılması, emekçi halkın çıkarları doğrultusunda bir adım oldu.

Salvador Komünist Partisi'nin Romero'nun devrilmesinin ardından yaptığı açıklamada bu adımın halkın çıkarı ve geniş katılımıyla gerçekleştirilecek adımlarla tamamlanmasını istedi.

El Salvador'da işbaşına gelen askeri-sivil cuntanın zaman yitirmeksizin demokratik değişiklikler gerçekleştirdiği takdirde kitlesel, politik örgütleri destekleyeceği açıklandı.

Öte yandan askeri-sivil cunta temel hak ve özgürlüklere saygılı davranacağını, siyasi af çıkartacağını, sendikacıları ve siyasi partileri —Komünist Parti de dahil olmak üzere— yasallaştıracağını, tarım reformu gerçekleştireceğini, ülkenin ekonomik gelişmesi için önlemler alacağını ve rüşvete son verileceğini açıklamıştır. Bununla birlikte sokağa çıkma yasağı sürmektedir ve askeri birlikler gösterileri dağıtmaktadır ve çatışmalara da rastlanmaktadır.

Komünistler başta olmak üzere ilerici güçler, cuntanın öncelikle sokağa çıkma yasağını kaldırmasını, faşist kadroları yönetim kademelerinden, ordu ve güvenlik kuvvetleri içinden temizlemesini, ülkenin hayati sorunlarına çözüm bulmak amacıyla tüm kitlesel örgütlerle görüşmeler yapılmasını istemektedirler.

Cunta 14 kitle örgütü, sendika ve siyasi partinin oluşturduğu Devrimci Halk Bloku ile görüşmelere başlamıştır. Ve onun, hükümetin kuruluşuna, Bloka üye örgütlerin katılımını, güvenlik kuvvetleri ve yerel yönetimlerin yeniden örgütlenmesini, Küba, Nikaragua ve Panama ile dostluk ilişkilerini geliştirmeyi öngören programını kabul etmiştir.

SOSYALİST ÜLKELERDEN

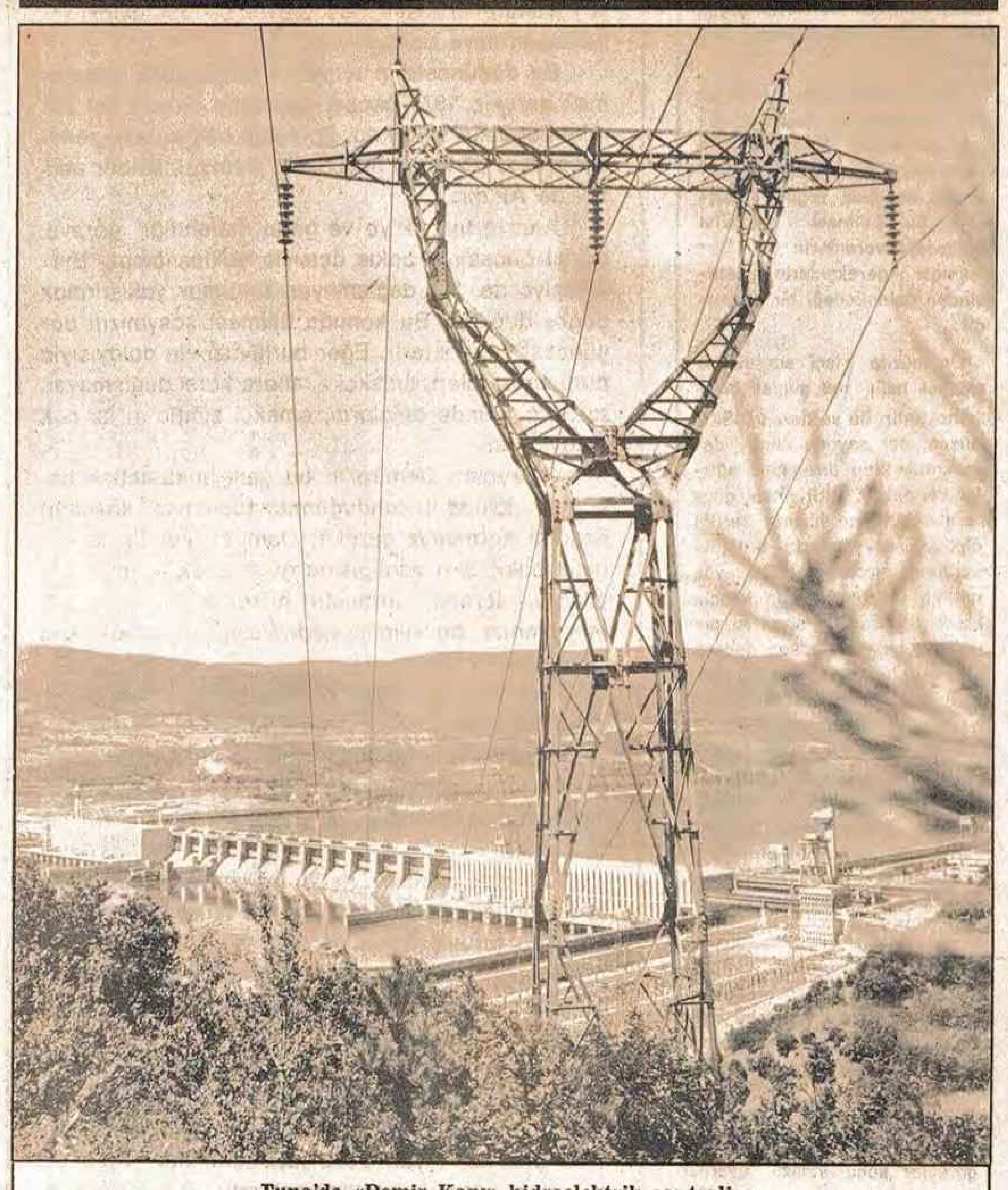

Tuna'da «Demir Kapı» hidroelektrik santrali

Romanya'da Sosyalizmin Gelişimi

Romanya Komünist Partisi'nin 12. Kongresi bugün başlıyor.

Romanya Komünist Partisi öncülüğünde Ulusal Demokratik Blok tarafından sürdürülen anti-faşist, anti-emperyalist savaş, 23 Ağustos 1944'te zaferle sonuçlanmıştı.

O günden bugüne, Romanya Sosyalist Cumhuriyeti, hızlı bir gelişim gösterdi. Yoksul bir tarım ülkesi iken, Romanya bugün bir endüstri ülkesi haline geldi. Örneğin, 1938'de 1.000 milyon kilovat saat olan elektrik enerjisi üretimi, 1978'de 64.230'a yükseldi. Bugün Romanya Makine endüstrisi ulusal ekonominin ihtiyacının yüzde 80'ini karşılayacak düzeye ulaştı.

Romanya'nın nüfusu 22 milyon. Bu nüfusun yüzde 88'ini Romenler, yüzde 8'ini Macarlar, yüzde 1.5'unu Almanlar, yüzde 2'sini de Sırplar oluşturuyor. Ve Romanya halkları sosyalizmin başarısı için, Romanya Komünist Partisi öncülüğünde çalışıyorlar.

GULGUN TEZGIDER

Barış ve Sosyalizm

Göçmenler ve emperyalizmin insancıllığı

Güneydoğu Asya göçmenleri konusunda emperyalizm ikiyüzlü politikasını sürdürüyor. Uzun yıllar sömürgecilik ve yeni sömürgeciliğin, emperyalizmin yoğun işgalinin yaşandığı Güneydoğu Asya'da, sürdürülen şiddetli anti-komünist propaganda ve hayatın her alanında alabildiğine psikolojik ve sosyal şartlandırmaların sonucu olarak yüzbinlerce insan devrimci halk güçlerinin başarısının ardından ülkelerini terkettiler. Bunların yanında emperyalizmin işbirlikçileri de bulunmaktaydı.

Bölgede yürüttükleri akıl almaz kışkırtıcılıkla insanları göçe sürükleyen emperyalizm ve maocu Çin yöneticileri, şimdi bu göçün sonuçlarından yararlanma hesapları içerisindeler. Nitekim, bugün açık seçik görüldüğü üzere emperyalizm Güneydoğu Asya'da işlediği insanlık suçlarını unutturma, büyük devlet yayılmacılığı peşindeki maocu Pekin yöneticileri ise Vietnam'a karşı giriştikleri saldırı ve Kampuçea'da yardakçıları tarafından gerçekleştirilen kitlesel soykırımı perdeleme çabaları içerisinde «iyilik meleği» kesilmişlerdir.

Hesaplar bu kadarla da kalmamaktadır. Emperyalizm kovulduğu topraklarda son bir gayretle tutunma arayışları içerisindedir. Bunun için «göçmenlere yardım» adı altında yeni oyunlar tezgahlanmaktadır. Böylelikle bir yandan özellikle Vietnam ve Kampuçea'nın içişlerine müdahale etmek, diğer yandan ekonomik baskı vb. yollarla bu ülkelerin yıllardır çöküntüye uğramış ekonomilerinin canlandırılmasını önlemeye çalışmaktadırlar. Ve yine bu arada «yardım» adı altında doğrudan ya da işbirlikçileri kanalıyla yapılan saldırılara zemin hazırlama gayretleri sürmektedir.

Örneğin Vietnam'dan göçedenlere «yardım»da bulunmak üzere Kitty Hawk uçak gemisi bordasında 200 civarında nükleer silah, 90 civarında uçak ve dört keşif uçağı ve güdümlü roketlerle Güney Çin Denizi sularında bekletilmiştir. Yine Kampuçea'da Pol Pot çetelerine yapılan gizli silah yardımına ek olarak şimdi ilaç ve yiyecek yardımı —hem de «yardım» adı altında meşru görünüm kazandırılarak— yapılmak istenmektedir. Bu arada maocu Çin yöneticileri de göç kışkırtıcılığı ile nelerin peşinde olduklarını Vietnam'dan aldatmacalarla ülkeyi terke kışkırttıkları Çin asıllı yüzbinlerce kişinin durumunu bahane ederek Vietnam topraklarına yaptıkları saldırı ile göstermişlerdir.

Emperyalizmin ve maocu Çin yöneticilerinin Güneydoğu Asya göçmenleri konusunda yaptıkları spekülasyonları, ikiyüzlülüğü sergileyen örnekler dünyanın her yerinde gözler önündedir.

Ortadoğu'da yalnızca 1967'den bu yana yerinden yurdundan göçe zorlanan Filistinlilerin sayısı 1 milyon 800 bini geçmektedir. Siyonistlerin bu girişimlerine emperyalizm alkış tutmakla kalmamakta açıkça yol göstermektedir. Güney Afrika'da ırkçı beyaz azınlık yönetimleri yerli halkı göçe zorlamaktadır. Bugün Güney Afrika'da, Zimbabwe'de, Namibya'da yüzbinlerce insan yurdundan uzakta yaşamaya zorlanmaktadır. Irkçı yönetimlerin baş desteği ise yine emperyalizmdir. Güney Amerika'da gerici, faşist yönetimler milyonlarca insanı siyasi düşünceleri nedeniyle sürgüne yollamaktadır. Şili, Arjantin, Uruguay, Paraguay, Brezilya'dan ilerici, yurtsever insanlar sınırdışı edilmektedirler. Ve «insancıl» emperyalizm bu insanların durumunu görmezlikten gelmektedir. Çünkü Latin Amerika'da halk düş-

16 Kasım Dünya Barış Konseyi'nin kuruluş günüdür

Dünya Barış Konseyi 30. Yılına Girerken

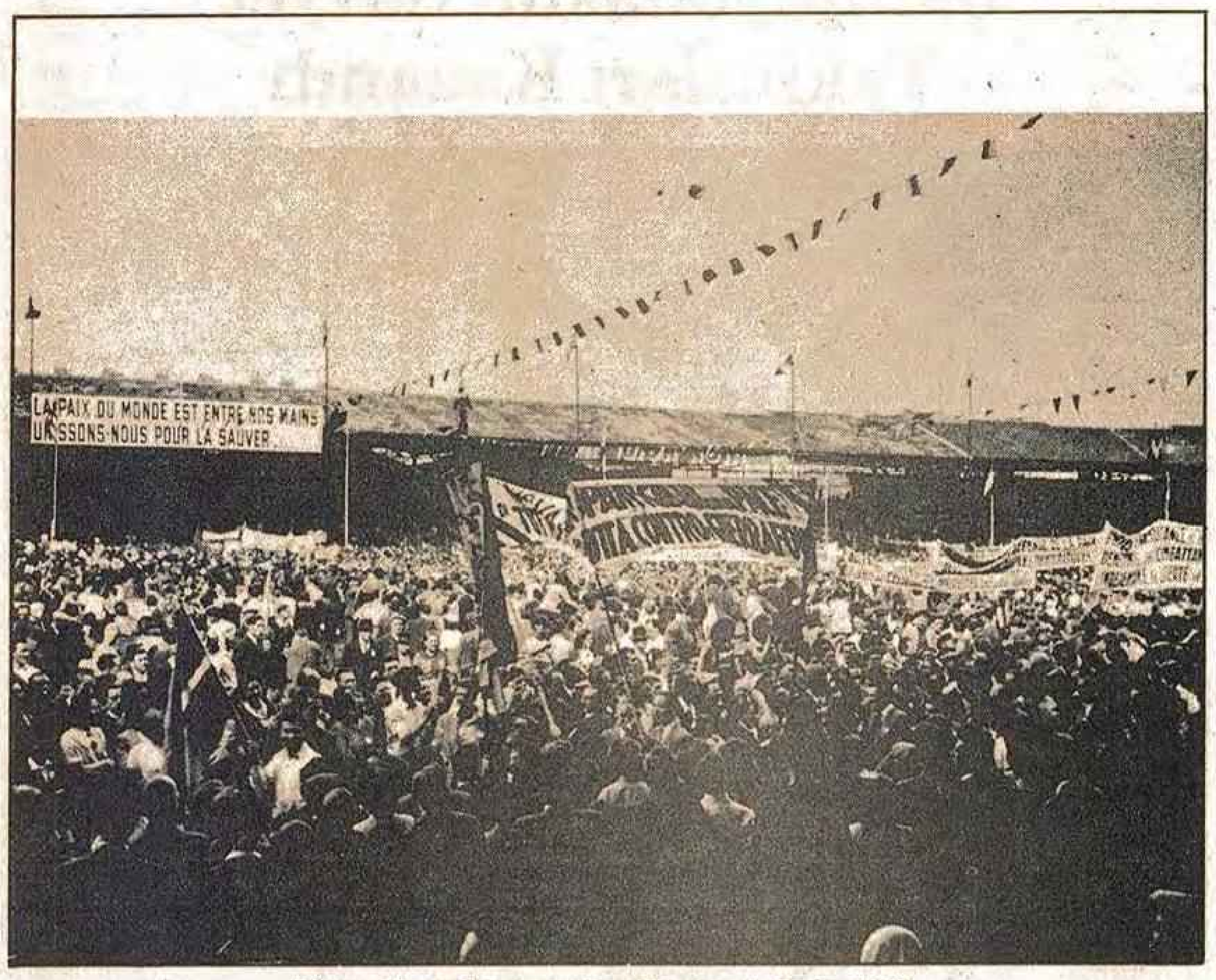
LA PAIX DU MONDE EST ENTRE NOS MAINS
UNISSONS-NOUS POUR LA SAUVER

Dünya Barış Savunucuları Kongresi, Paris 1949.

1950'de ilk Stockholm çağrısının kabulü.

CONGRES POUR LE DESARMEMENT GENERAL ET LA PAIX
WORLD CONGRESS FOR GENERAL DISARMAMENT AND PEACE
المؤتمر العالمي لنزع السلاح العام و للسلام
CONGRESO MUNDIAL POR EL DESARME GENERAL Y LA PAZ
ВСЕМИРНЫЙ КОНГРЕСС ЗА ВСЕОБЩЕЕ РАЗОРУЖЕНИЕ И МИР
WELTKONGRESS FÜR ALLGEMEINE ABRÜSTUNG UND FRIEDEN

Dünya Genel Silahsızlanma ve Barış Kongresi, Moskova 1962.

16 Kasım Dünya Barış Konseyi'nin kuruluş günüdür. Dünya Barış Konseyi dünyanın dört bir yanındaki 130'dan fazla ülkeden uluslararası ve ulusal örgütlerin, siyasi partilerin, sendika, gençlik, kadın, din, sosyal ve kültür örgütlenmelerinin temsilcilerini bir araya getiren, kısaca dünya üzerinde kalıcı bir barışın kurulması için mücadele veren milyonlarca insanı aynı çatı altında birleştiren, tüm barış güçlerinin birliğinin somutlandığı bir örgütlenmedir.

Dünya Barış Konseyi 1950 yılında kuruldu. Dünyayı kana bulayan 2. Dünya Savaşı'nın ardından 1948 Ağustos'unda Polonya'nın Wrovlaw kentinde toplanan Dünya Aydınlar Kongresi'nde dünyanın çeşitli köşelerinden gelen delegeler halklara barış için mücadele çağrısı yaptılar. Bu toplantıdan kısa bir süre sonra 1949 Nisan ayında ilk Dünya Barış Savunucuları Kongresi Paris ve Prag'da aynı zamanda toplandı. 72 ülkeden delegelerin katıldığı Paris ve Prag toplantılarının ardından çalışmaları sürdürmek üzere bir uluslararası komite kuruldu. 1949 sonbaharında 70 ülkede ulusal komiteler oluşturulmuştu. Bunları beş kıtada diğer kongre, konferans, toplantı ve gösteriler izledi. Ve nihayet Kasım 1950'de toplanan ikinci Dünya Barış Kongresi'nde Dünya Barış Konseyi kuruldu.

Dünya Barış Konseyi'nin kuruluşu tüm dünyada barış yanlısı güçler tarafından coşkuyla karşılandı. DBK'nin kuruluşuna ve çalışmalarına çok sayıda ulusal ve uluslararası örgütün yanısıra, gene birçok tanınmış politik şahsiyet, bilim adamı, yazar ve sanatçı katıldı. Bunlar arasında Dünya Barış Konseyi'nin ilk genel başkanı olan Fransız bilim adamı Frederic Joliot Curie, Şili Halk Birliği iktidarının başkanı Salvador Allende, İngiliz bilim adamı J.D. Bernal, Meksika eski cumhurbaşkanlarından Cardenas, Amerikalı şarkıcı Paul Robeson, Şili'li ozan Pablo Neruda, büyük ressam Pablo Picasso, Hindistanlı siyasal lider Krishna Menon, Fransa eski bakanlarından Pierre Cot, ABD'li bilim adamı Prof. W.E. Du Bois, Sovyet yazar Alexander Fadeyev, Belçikalı tanınmış barış savunucusu bayan İsabelle Blum, Güney Afrikalı lider Chief Albert Luthuli, Kongo Kurtuluş savaşı lideri Patrica Lumumba, Gine-Bissau kurtuluş hareketi lideri Amilcar Cabral, faşistler tarafından bir suikast sonucu katledilen Yunanistanlı politikacı Grigori Lambrakis, Kübalı seçkin bilim adamı Prof. Juan Marinello da bulunuyordu.

Dünya Barış Konseyi kurulduğu günden bu yana dünya barışı için mücadele etmekte ve insanlığın karşı karşıya bulunduğu barış ve güvenlik sorunlarını çözmeye çalışmaktadır.

DBK'nin başlıca ilkeleri ve hedefleri şunlardır:

- ● Tüm kitle imha silahlarının yasaklanması,
- ● Silahlanma yarışının durdurulması,
- ● Yabancı ülkelerde askeri üs bulundurulmaması,
- ● Silahsızlanma için karşılıklı bir denetim sisteminin kurulması,
- ● Sömürgeciliğin ve ırk ayrımının tüm biçimlerinin tasfiyesi,
- ● Barışın kurulmasında özel bir önem taşıyan bir faktör olarak ulusların egemenliğine ve bağımsızlığına saygı gösterilmesi,
- ● Devletlerin toprak bütünlüğüne saygı gösterilmesi,
- ● Devletlerin birbirlerinin iç işlerine karışmamaları,
- ● Karşılıklı saygı ve dostluk temeli üzerinde karşılıklı yararlara dayanan ticari ve kültürel ilişkilerin kurulması,
- ● Siyasal sistemleri farklı olan devletlerin barı şıçınde birlikte yaşamaları,
- ● Devletler arasındaki anlaşmazlıkların çözümünde zora başvurulmaması, görüşmeler yolunun ve barışçıl çözümlerin izlenmesi.

Bu ilkeler, öz olarak Birleşmiş Milletler Anayasası'nda, Afrika Birliği Örgütünde, Bağlantısız Ülkeler Konferansında ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı Helsinki Sonuç Belgesinde esas kabul edilen ilkelerdir.

Yumuşamanın geri dönüşsüz bir süreç haline gelmesi ve dünya barışının korunup güçlendirilmesi, kalıcı barışa ulaştırılması için uluslararası ilişkilerin her alanında bu ilkelerin hayata geçirilmesi ve onlara sonuna kadar uyulması büyük bir önem taşımaktadır.

Dünya Barış Konseyi'nin yönetici organları Konsey, Başkanlık Kurulu, Başkanlık Kurulu Bürosu, Sekretarya, Ulusal Barış Hareketleri Temsilcileri Toplantılarıdır.

Konsey, örgütün en yüksek organıdır. Örgütün tüm organları Konsey'in kararları çerçevesinde hareket ederler. Konsey, ulusal barış komitelerinin, uluslararası örgütlerin ve hareketlerin temsilcilerinden ve üye durumundaki bireylerden oluşur. Konsey, her üç yılda bir yaptığı olağan toplantısında ulusal barış komitelerinin, örgüte üye uluslararası kuruluşların, Başkanlık Kurulu üyelerinin ya da diğer üyelerin tavsiyesiyle üye kabulünde bulunabilir. DBK son olağan toplantısını 1977 Mayıs ayında yapmış ve bu toplantıda Romesh Chandra DBK Başkanlığına seçilmişti. Konsey'in üyeleri örgütün tüm çalışmalarında görev alabilirler, Konsey'in yönetim organlarına öneri ve tavsiyelerde bulunabilirler. Konsey üyeleri ayrıca kendi ülkelerinin barış güçlerinin çalışmalarına katılırlar.

Başkanlık Kurulu Konsey'in iki toplantısı arasında örgütü yönetmekle görevli organdır. Konsey'in aldığı kararları hayata geçirmek, bu doğrultuda çalışmaları başlatıp yürütmek ve ulusal komitelerle koordinasyonu sağlamakla yükümlüdür. Konsey üç yılda bir olağan toplantısında Başkanlık Kurulu'nu seçerken politik ağırlıkları ve coğrafi temsil yeterliliğini gözönünde bulundurarak kurulu genişletebilir veya daraltabilir. 1977 Mayıs'ında seçilmiş bulunan bugünkü Başkanlık Kurulu'nda 70 ülkeyi ve 9 uluslararası örgütü temsilen 100'den fazla üye bulunmaktadır. Başkanlık Kurulu yılda bir kez toplanır. Kurul tarafından seçilen Başkanlık Kurulu Bürosu ve Sekretarya iki toplantı arasında çalışmaları yürütür.

Başkanlık Kurulu Bürosu Konsey Başkanından, Başkan yardımcılarından, coğrafi ve politik temsil esasına göre seçilen bazı ulusal komite temsilcilerinden oluşur. Başkanlık Kurulu Bürosu yılda dört kez toplanır, Konseyin ve Başkanlık Kurulu'nun aldığı kararlar doğrultusunda çalışmaları yönlendirir.

Başkanlık Kurulu'nun yürütme organı Sekretaryadır. DBK Başkanı tarafından yönetilen Sekretarya adil bir politik ve coğrafi temsil esası gözetilerek seçilen ulusal komite temsilcilerinden oluşur ve örgüt genel merkezinin bulunduğu Helsinki'de çalışır. Sekretarya Konseyin, Başkanlık Kurulu'nun, Başkanlık Kurulu Bürosu'nun aldığı kararların yerine getirilmesinden, örgütün tüm pratik faaliyetinden sorumludur ve tüm günübirlik işlerde yetki sahibidir.

Konsey bünyesindeki bir başka kurul da ulusal barış örgütlerinin temsilcilerinin yılda bir kez ortak toplantı yaptıkları kuruldur. Bu toplantılarda Konsey çalışmaları ve ulusal düzeydeki barış faaliyetleri gözden geçirilir, ulusal çalışmaların güçlendirilmesi için ayrıntılı kararlar ve tavsiyeler alınır.

Dünya Barış Konseyi'nin tüm organlarının oluşturulmasında örgüt tüzüğünde de belirtildiği gibi «halkların evrensel demokratik hareketinin geniş siyasi ve coğrafi temsilinin bileşimi» esas olarak kabul edilir. Tüm organlarda ve toplantılarda alınan kararların oybirliği ile çıkması için çaba gösterilir, bu amaçla tartışmalarda sabırla ve ikna yöntemleriyle davranılır. Kararların oybirliği ile alınamadığı durumlarda çoğunluğun görüşü uygulanmakla birlikte, azınlıkta kalan tarafa kendi görüşlerini belirtebilmesi, muhalefet şerhi koyabilmesi hakkı tanınır ve azınlık görüşüne saygı gösterilir.

DBK'nin ilkelerinde tüm organların kollektif bir bütün olarak hareket etmesi öngörülmektedir. DBK değişik siyasal ya da ideolojik eğilimlerden tüm barış yanlısı güçleri kucaklayan uluslararası bir üst kuruluş olduğu için dünya barış güçlerinin birliği ve ortak davranışı örgüt ve organları içinde geniş bir demokratizmi gerektirmektedir.

Önümüzdeki yıl 30. kuruluş yılını kutlayacak olan Dünya Barış Konseyi bugüne kadar tüm insanlığa «barış herkesi ilgilendirir» çağrısını defalarca tekrarladı, aktif ve kararlı bir mücadele verdi. Dünya Barış Konseyi barış, güvenlik, silahsızlanma, ulusal bağımsızlık, gelişme için, emperyalizm, sömürgecilik, yeni sömürgecilik, ırkçılık ve her türden baskı ve zulüme karşı verilen mücadelede vazgeçilmez bir yer aldı.

30. kuruluş yılına girerken Dünya Barış Konseyi gelecek günlerin dünya barış güçlerinin yeni ve güçlü kazanımlarını getireceğini biliyor, kararlı mücadelesini sürdürüyor.

ROMANYA KOMÜNİST PARTİSİ 12. KONGRESİ 19 - 24 KASIM TARİHLERİNDE TOPLANIYOR.

Romanya'nın çok yönlü kalkınmasında yeni bir aşama

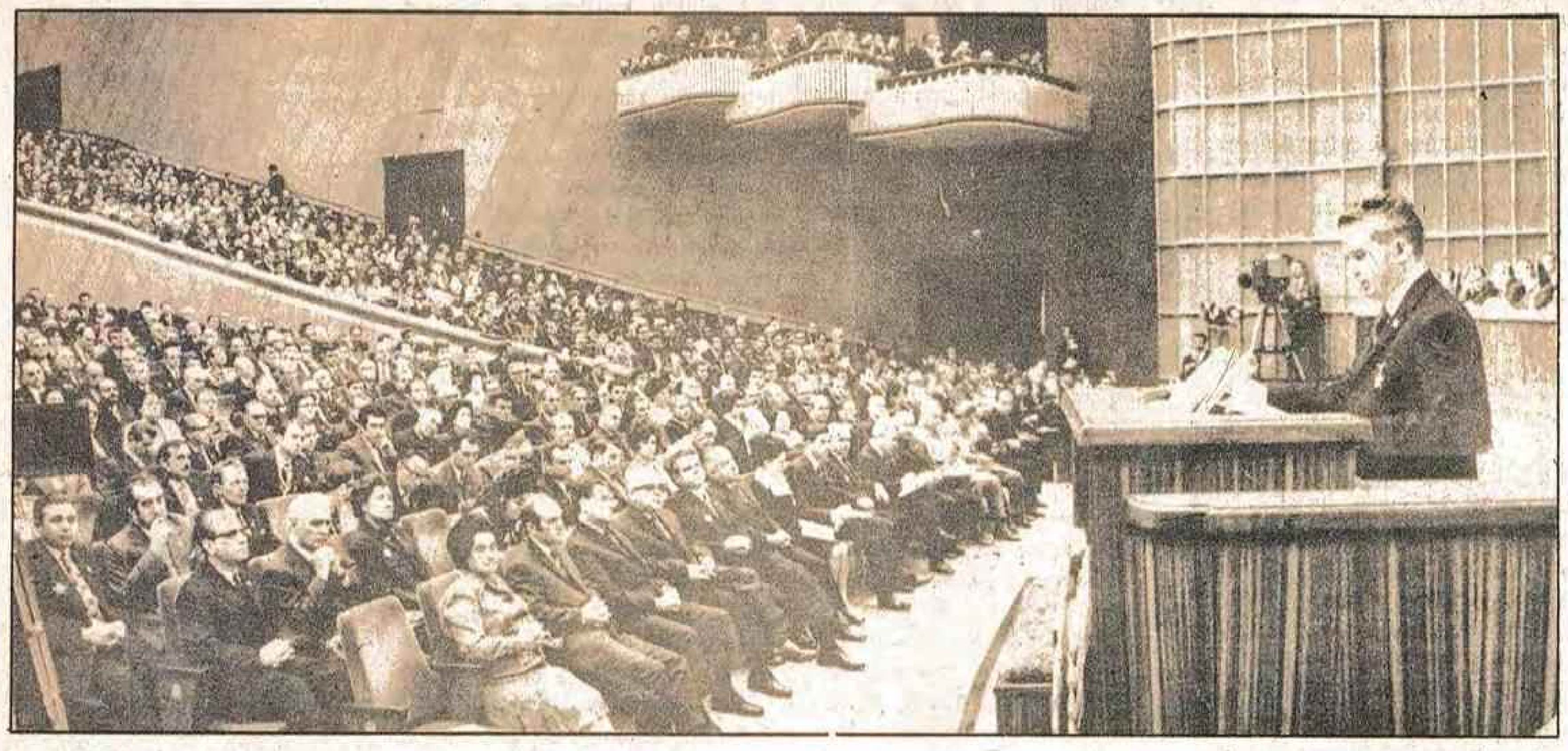

19-24 Kasım 1979 tarihleri arasında toplanacak olan Romanya Komünist Partisi, 11. Kongre'den sonraki dönemde Romen halkının son beş yıllık planın gereklerinin gerçekleştirilmesindeki önemli başarılarını gözden geçireceği; Kongre'nin aynı zamanda çokyönlü kalkınmış sosyalist toplumun kurulmasını ve Romanya'nın sınıfsız toplumun ileri aşamasına doğru ilerlemesini öngören Parti Programının gerçekleştirilmesi açısından ülkenin gelecekteki kalkınma hedeflerini saptayacağı açıklanmıştır.

Kongre'nin tartışmasına ve onayına sunulacak taslaklar şöyledir:

— 1981-1985 beş yıllık planı döneminde Romanya'nın ekonomik ve sosyal kalkınması için alınacak kararlar ile 1990'a kadar uygulanacak ilkeler taslağı.

— 1981-1990 arasındaki dönemde bilimsel araştırma, teknolojik kalkınma ve teknolojik sürecin özümlenmesi Programı ve 2000 yılına kadar izlenecek başlıca yönlerin taslağı.

— 1981-1990 için enerji araştırma ve geliştirme Programı ile 2000 yılına dek uygulanacak ilkeler taslağı.

Bu taslakların tümü Parti'nin Genel Sekreteri Nicolae Ceauşescu'nun insiyatifi ile hazırlanmış ve geçen Temmuzda RKP ile Yüksek Kalkınma Konsey'nin ortak toplantısında kabul edilmelerinden sonra, Parti'nin, kendileri ile ilgili tüm konuları sistemli olarak yurttaşlara danışma uygulanmasına uygun olarak kamuoyunun tartışmasına sunulmuştur.

Sürmekte olan bu tartışmalar sırasında öne sürülecek önerileri de içine alarak Kongre gündemine gelecek olan bu taslaklar gerçekte tüm yurttaşların isteklerini yansıtacaktır.

Parti'nin Genel Sekreteri Nicolae Ceauşescu, eğilimleri ve kararlarıyla, Parti'nin, ülke için «yeni ilerleme umutları açacağına, Romanya'nın sosyalizm ve Komünizm yolunda kararlı ilerleyişini güvence altına alacağına hiç kuşku yoktur» demiştir.

Taslak direktiflerine göre gelecek beş yıllık dönemin temel hedefi, çok yönlü kalkınmış toplum kurma ve sınıfsız toplumun ileri aşamasına doğru ilerleme programının maddelerinin daha geniş çapta uygulanmasıdır. Bunun anlamı, Romen toplumunun, çağdaş bilimsel-teknik devrimin sosyalist yaşamın tüm alanlarında büyük bir güçle kendini göstereceği yeni bir kalkınma aşamasına geçmesi, geçmiş beş yıllık plan dönemlerinin nicel birikimleri temeli üzerinde halkın maddi ve manevi refahının daha da yükselmesidir.

Temel amaca uygun olarak 1981-1985 beş yıllık planı, aşağıdaki ilkelerin ve temel görevlerin gerçekleştirilmesini sağlayacaktır:

— Üretimde makinalaşmaya, otomasyona ve sibernetiğe geniş çapta geçilmesiyle tüm maddi ürteimin teknik standartının ve niteliğinin geliştirilmesi;

— Ulusal ham madde kaynaklarının ve kullanımının rasyonal yönetiminin yaygınlaştırılması;

— Ulusal kaynakların daha iyi kullanılması, yeni enerji kaynaklarının geniş çapta kullanılmaya başlaması, yakıt ve enerjide tasarruf sisteminin uygulanması ile enerji bazının arttırılışı;

— Sanayinin daha yüksek oranda geliştirilmesi ve daha yüksek verimli modern sanayi kuruluslarının yaratılması;

— Tarımın yoğun, modern bir biçimde geliştirilmesi sürecinin vurgulanması, tarım ve hayvancılığa ilişkin teknik bilimin son bulgularının uygulanması;

— Bilimsel faaliyetin daha geniş çapta geliştirilmesi, bilimin, ekonominin ve tüm sosyal yaşamın modernleştirilmesindeki rolünün arttırılması;

— Üretim güçlerinin bölgesel dağılımda rasyonel kriterlerin daha fazla kullanılması;

— Ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasının gereklerine uygun olarak ulaşım faaliyetlerinin geliştirilmesi ve modernleştirilmesi;

— Artan maddi üretime ve ulusal gelirde kararlı bir unsuru temsil edecek olan emek üretkenliğinde daha yüksek bir artış;

— Tüm ekonomik faaliyetin veriminde daha belirgin bir gelişme;

— Ürünlerin teknik yapımında bir gelişme sağlayarak ve dünyanın en iyi sonuçları ile aynı düzeyde rekabet edebilmelerini gerçekleştirerek üretimin niteliği alanında bir dönüş noktasının gerçekleştirilmesi;

— Ülkenin uluslararası ekonomik ilişkilerinde sürekli bir gelişme ve üretimde, bilimde, teknikte ve de diğer alanlarda işbirliğinin yoğunlaştırılması;

— Toplumsal üretimin ve ulusal gelirin yüksek orandaki artışının devamı;

— Ulusal gelirin yaklaşık yüzde 30'unun kalkınma fonuna ayrılması;

— Çağdaş bilimin ve tekniğin ilerlemelerine uygun olarak eğitimin daha da geliştirilmesi ve tüm çalışanların mesleki eğitiminin arttırılması;

— Maddi ve kültürel standartların tüm halkın refahının sürekli olarak yükseltilmesi —ki bu Parti ve Devlet politikasının başlıca amacıdır— ;

— Tüm toplumun bilimsel yönetiminin geliştirilmesi ve demokrasi ile işçilerin öz yönetimlerinin daha geniş gelişimi.

UTRONEN
BOMBE

Sağ basından

Hükümet ve sağ basın

Hükümet kuruldu. Hükümetin kuruluşu sırasında demokrasi güçleri tarafından hükümetin oluşması ve niteliğiyle ilgili çeşitli eleştiriler getirdiler. Buna karşılık sağ basında hükümetin oluşması ve niteliği yapması gerekenler hakkında yazılar yazıldı. Aşağıda sağ basında çıkan hükümetle ilgili birkaç yazı aktaracağız.

MSP ve MHP'nin hangi ödünler karşısında hükümeti «şartsız» desteklediklerini göz ardı eden Aydınlık ve Hergün gazeteleri; hükümetin bir 3. MC olmadığını isimlerle değerlendirerek şöyle demektedirler.

> **«Adalet Partisi'nin seçim meydanlarındaki vaadlerine bakarak yapılan ilk tahminlerin boşa çıkmış olması şaşırtıcıdır. Nitekim hükümet çalışmalarını sabote etmek istercesine bazı çevreler, bir kısım isimleri nişan tahtası haline getirmişlerdir. Bu çevrelerin boş yere telaşlandıkları «nişan tahtası» haline getirilen isimlerin kabineye alınmamasıyla anlaşılmıştır!» (14 Kasım 1979, Hergün, sf. 1)**
>
> **Önce bu hükümetin MC hükümeti olduğunu iddia ettiler. Daha sonra Ali Elverdi ve Faik Türün'ün hükümette yer alacağını yaydılar. Hükümet açıklanıp da Türün ve Elverdileri göremeyince hayıflandılar. MHP'ye yakın bir hükümet kurulsa memnun kalacakmış gibi bir hava içindeler. Kurulan MC olursa onlar da CHP'yi daha kuvvetli ve uzlaşmaz bir şekilde hükümetin üstüne salacaklar. (15 Kasım 1979, Aydınlık, Oral Çalışlar, Ne dersiniz?»**

Tercüman'dan Kabaklı ise aynı konuda şöyle demektedir:

> **«Sonra CHP'nin 'onayına sunulmuş' tertipte bir kabinenin, onu asıl destekleyerek ayakta tutacak olan MHP ve MSP'yi tatmin ve memnun edebileceğini kim söylemiş?» (Tercüman 14 Kasım 1979, Kabine Muamması).**

Demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmak için elinden gelecek hiçbir şeyi esirgemeyecek olan Demirel hükümetinden beklenenler de şunlardır:

> **«Demirel Hükümetinin DGM'lerin tekrar ihdası ve tedhiş eylemlerinin önüne geçmek için yeni bazı kanunları çıkartması, Ecevit'e göre bir «MC uygulaması» olacaktır. Kısacası, Ecevit ne kadar «Yeni bir MC» yırtınırsa, Demirel Hükümeti o derece başarılı sayılacaktır bize göre.» (Örtülü MC! 14 Kasım 1979 Faik Sezgin sf. 6).**
>
> **«Bu cephe bekliyor. Demirel'den yokluklara çözüm bulmasını bekliyor. Anarşinin önlenmesini ve can güvenliğinin sağlanmasını bekliyor. Onurlu ve açık bir dış politika bekliyor.» Demirel ve Üç Tutum (Aydınlık Oral Çalışlar)**
>
> **«Kızılları ve canileri takip edecek, hırsızlara, partizanlara, zalimlere, rezillere aman vermeyecek... Muhalefetin istediği edepsizliği, yapmasına, derneklerin, TRT'nin, kızıl sendikaların ve her türlü eşkiyanın yıkıcı eylemlerini anında ezecek bir hükümet kurulacaktır. Hükümet bu bakımdan MC'ye hiç mi hiç benzemeyecektir.» «Hesap Sormazsam Namerdim.» (Ahmet Kabaklı, 11 Kasım 1979, Tercüman sf. 2).**

SANAT~KÜLTÜR~BİLİM

TDK Basın Dil Ödülünü kazanan Atilla Dorsay'la söyleşi

A. BAHÇEKAPILI

Türk Dil Kurumu bu yılki Basın Dil ödülünü kazanan Atilla Dorsay'la eleştiri ve dil sorunu konusunda yaptığımız röportajı yayınlıyoruz.

Sayın Attila Dorsay, Türk Dil Kurumu'nun her yıl dağıttığı ödüller'den Basın Dil Ödülü'nü bu yıl siz aldınız. Kutlarız sizi. Bu ödüllerin öncelikli yanı, ürünlerinde dile belli bir özeni gösterenlere, Türk dilinin gelişmesine katkıda bulunanlara verilmesi: Bu Basın Dil ödülünde özellikle böyle. Sormak istediğim şu: Geniş kitlelere seslenme durumunda olan bir gazetede yazmanın, —dile gerekli özeni gösterebilmek açısından— getirdiği bir takım sorunlar var mı? Dil konusundaki tutumunuz, düşünceleriniz bütünüyle ürünlerinize yansıyabiliyor mu?

— Dil Yaşayan bir olgudur. Yaşamı yansıtır, yaşamla birlikte varolur. Masa başında kuramsal birtakım çabalarla bir dili oluşturmak, biçimlendirmek kolay değildir, giderek olası değildir. Dilde ve dille birlikte tüm bir ulusun nabzı atar, tüm bir ulusun yaşama, düşünme, üretme düzeyi ve zenginliği belirlenir. Ancak, diğer yandan, her dilin gitgide zenginleşmesi, yeni kavramları, yeni düşünceleri karşılayacak, anlatacak yeni sözcüklere kavuşması durumu da vardır, bu da ayrı bir gereksinimdir. Bu aşamada kuramsal çaba kendini gösterir. Her dilde böyle olmuştur bu: Yeni kavramları, düşünce yaşamının aldığı yeni boyutların gerektirdiği anlam ayrımlarını (nüansları), çokluk soyut kavramların gerektirdiği yeni sözcükleri öncelikle küçük bir azınlık, bir yazar/çizerde de ayni gelişim vardır. Ayrıca Türkçede bir de «dilin arılaşması» sorunu olduğundan, dilin zenginleşmesi olayına bir de dilin arılaşması olayı eklenmekte, bu da sorunu karmaşık ve güç hale getirmektedir.

Günümüz Türkiye'sinde bu açıdan yazarlara önemli bir görev düşmektedir. Her yazar, dilin sadeleşmesi ve diğer yandan da zenginleşmesi sorunlarına kendince yanıtlar getirmek, çareler bulmak zorundadır. Kuramsal çabaları, bilimsel çalışmaları bu açıdan çok iyi izlemek, ama aynı ölçüde halkın konuştuğu, sevdiği, benimsediği dilden de uzak düşmemektir, söz konusu olan... Bu geçiş, bu hızlı değişim döneminde her yazara kendi bilincinin yoğuracağı, olgunlaştıracağı bir büyük sorumluluk düşmektedir.

Gazetede yazmak, bu sorumluluğu bence en üst düzeye ulaştırır. Çok geniş bir kitle önünde yazmak sözkonusudur, çok geniş bir kitlenin dil gibi yaşamsal bir konuda bilgisini, beğenisini, seçimini oluşturmak sözkonusudur. Ayni kitlenin yerleşmiş değer yargılarını, alışkanlıklarını sarsmak pahasına... Bu konuda yapılan işin dozunu iyi ayarlamak gerekiyor. Yenilikleri, okuyucuyu kaçırmadan, ürkütmeden, «bu adamın da ne dediği anlaşılmıyor» yargısına varıp sizden tümüyle kopması sonucunu getirmeden vermek, benimsetmek gerekiyor. Basını bir tarayınız. Aralarında çok ünlüleri de olan öyle yazarlar var ki, ne dediklerini anlamak kolay değildir. Diğer bazıları ise rahat okunmak ve kolay anlaşılmak pahasına yeni sözcüklerden vebadan kaçar gibi kaçmaktadırlar.

Benim dil konusundaki tutumum, girişten anlaşılacağı gibi bu konuda belli bir dengeyi tutturmaktır: anlaşılır, kolay okunur, ama yeni sözcükler ve dilin arılaşması konusunda da yürekli ve dirençli olmak. Amacım bu, ama bunu ne denli başarabildiğimi de bilemem. Bu konudaki tutumum ilke olarak yazılarıma yansıyor.

Sayın Dorsay, sanatın değişik dallarında eleştiriler yazıyorsunuz. Ancak ağırlıklı uğraş alanınız; sinema. Sizce, bir sinema eleştirmeni ne gibi ölçütlere göre eleştirme işlevini yerine getirmelidir? Eleştirmen sizce, «izlenim aktarıcısı» mıdır, «toplumsal irdeleyici, yol gösterici» midir, «belli bir dünya görüşünün sinema yoluyla doğrulatıcısı» mıdır?

— Bir sinema eleştirmeninin neleri uygulayabileceği, yaptığının nasıl tanımlanabileceği yolunda belli formüller getiriyor sorunuz. Aslında bir sinema, giderek bir sanat eleştirisi, bunların hepsinden bir parça taşır. Sanat yoluyla dünya değişmez, sistemler altüst olmaz, sanat eleştirisi yoluyla hiç olmaz. Ama sanat ve onun ayrılmaz bir parçası olan eleştiri, dünyanın değişmesi ve bu değişimin en büyük malzemesini ve gücünü oluşturacak olan insan aklının, insan bilincinin bu değişim yolunda koşullandırılması için belli bir işlev yerine getirir, belli bir birikim sağlar. Bir filmi (bir sanat yapıtını) eleştirirken, kaçınılmaz olarak belli bir izlenimler sergilemesi yapar eleştirmen... Ancak eğer ilerici, çağdaş bir eleştirmen ise, yaptığı yalnızca bununla kalmaz, o eleştiri aracılığıyla okuyucusunu dünyanın ve sınıflar arası dengenin kaçınılmaz değişimi yönünde bilgilendirir, bilinçlendirir de... Her eleştirmenin bir dünya görüşü vardır, bu görüş yazılarında açık veya kapalı biçimde yansır. Uzmanı olduğu konuda insanlığın geçmişte yarattığı birikimi özümlemiş bir eleştirmenin bu bilgisini politik ve ilerici bir bilinçle de desteklemesi, işin en güzelidir. Çok bilen, ama bilgisini, kültürünü, burjuvazinin dünyanın değişmemesi amacı yönünde kullanan çağının gerisine düşmüş eleştirmen de, devrimci, ama devrimciliğini kendi konusunda gerekli bilgiyle desteklememiş yalınkat eleştirmen de «makbul» olmamak gerekir.

> *«Sanat yoluyla dünya değişmez, sistemler altüst olmaz, sanat eleştirisi yoluyla hiç olmaz. Ama sanat ve onun ayrılmaz bir parçası olan eleştiri, dünyanın değişmesi ve bu değişimin en büyük malzemesini ve gücünü oluşturacak olan insan aklının, insan bilincinin bu değişim yönünde koşullandırılması için belli bir işlev yerine getirir, belli bir birikim sağlar.»*

Sanat olaylarını eleştirici katkılarınızla kamuya duyuruyor, geniş kitlelerin yazdığınız konuda bilgilenmesini sağlıyorsunuz. Bu bilgilendirme işinde eleştirmen olarak karşılaştığınız sorunlar var mı? Basının, özellikle günlük basının sanat eleştirilerine ve eleştirmenlerine yaklaşımı konusunda ne düşünûyorsunuz?

— Basınımızın genelde eleştirmeye verdiği yer yürekler acısıdır. Bırakınız gerici gazeteleri veya Hürriyet, Günaydın gibi «ortayolcu»ları, ama Milliyet gibi «ilerici» gazetelerde bile sanat eleştirmesi tam bir üvey çocuktur. Oysa sanatın insan yaşamındaki yeri tartışılmaz denli önemlidir, sanat yapıtının kitlelere verdiği, verebildiği bildiri de çok önemlidir. Bu bildiriyi kitleleri yönlendirecek, bilinçlendirecek bir niteliğe dönüştürmek anlamına gelen eleştiriden, hele ilerici bir basın organı kendini nasıl yoksun bırakır, anlamak zordur... Batıda burjuva basını da, devrimci basın da eleştiriye sayfalarını açmışlardır. Bizim burjuva basınımızın bu konudaki eksikliği, aslında burjuvazimizin kültürsüzlüğünü gösterir. «İlerici» sayılan gazetelerin bu alandaki eksikliği ise, aslında bu gazetelerin ilericilik konusundaki yanlış ve eksik bakışlarının bir sonucudur. Sanat eleştirisini önemsiyorum. Her tür gazete, politik tavrı ve hizmet ettiği sınıfın çıkarları açısından sanat yapıtlarına yaklaşmak ve onları eleştirmek zorundadır. Bunun bizdeki eksikliği, sanatın politik ve ideolojik savaşımdaki yerinin küçümsenmesi, anlaşılmamış olması olgusundan kaynaklanıyor. Bu konuda, burjuva basınını bir yana bırakın ama, ilerici basının hemen kendini toparlaması ve eleştiriye hakettiği yeri vermesi gerekiyor.

Atilla Dorsay

Basın Dil Ödülü almış bir eleştirmen olarak, yurtdışında çevrilmiş, ülkemizde türkçeleştirilmiş (alt yazılarla ya da seslendirmeyle) ve ülkemizde çevrilmiş filmlerde, bu filmlerle ilgili basın eleştirilerinde dile ne ölçüde özen gösterildiği konusundaki görüşleriniz, saptamalarınız nedir?

— Sinemacılarımız, kültürel her konuda olduğu gibi dil konusunda da tutarsız ve bilgisizdirler. 3-5 senaryo yazarının(!) elinden çıkma senaryolarımızdaki Türkçe, oyuncuların basmakalıp konuşmaları yürekler acısıdır. Türkçeleştirilen filmlerdeki konuşmalar veya altyazı da öyle... Bu alanda, son yıllarda gerek değerli bazı yazarlarımızın (Selim İleri, Onat Kutlar gibi) senaryo yazımına katkıda bulunmaları, gerekse yabancı filmlerin çevirilerinde dilimi

Devamı s. 7, sütun 3'de

Seçkinler yazarı olmak ve ödül

Ali SEFER

Sanat-edebiyat ödülleri hemen her dönemde birtakım tartışma ve spekülasyonlara yol açmıştır. Gerek kurumların, gerekse edebiyatsever kişilerin adlarına düzenlenmiş olan ödüllerin öncesinde ve sonrasında bunların amaçları, nitelikleri konusunda hep birtakım değerlendirmeler yapılmış, yer yer suçlamalar görülmüş, daha sonra da bu değerlendirmeler üzerinde yorumlar yapılarak ödüllerin uzun süre sözünün edilmesi sağlanmıştır. Bu kadar açık olmakla birlikte, ödüllerin gerçekteki içeriği, taşıdığı anlam, çoğu kez güme gitmiştir.

Bu kadar açık olan, ödüllerin hep birtakım siyasi niyetleri, hesapları hayata geçirme yolu olarak görülmesi ve olayın günlerce sözünün ettirilmesidir. Ne var ki bu niyetler, hesaplar, öylesine ustalıkla gizlenir, öylesine ustalıkla sanatçıların kişisel hesaplaşmalarının öne çıkması sağlanır ki, sonuçta toz duman içinde kalan, ötesinden berisinden çekiştirilmekten hırpalanmış olan sanatçı, bu hesapların dışında kalmayı başaramaz.

Aslında ödüller üzerine boyutlu bir araştırma yapmak ve bazı art niyetli ödülleri bundan sonra belirlemek daha doğru olacaktır. Ancak bu konunun artık pek öyle bilinemez bir konu olmadığı da ortadadır. Bu nedenle, son günlerde üzerinde birtakım spekülasyonlar yürütülen Türk Dil Kurumu ödüllerinin öteden beri taşıdığı anlam üzerinde kısaca durmak, yorumda bulunmak için Türkiye'de ödüllerin hangi amaçlara yöneldiğini tek tek ve yıl yıl incelemeye gerek yoktur. Ama TDK'nın son ödül kararının tartışılmasına mutlak gerek vardır ve bu gereklilik, doğrudan doğruya dilin, edebiyatın en yakın sorunlarından, bunların ele alınması zorunluğundan doğmaktadır.

Türk Dil Kurumu, bilindiği üzere, türkçe'nin özleştirilmesini belirli bir disipline yönelik olarak yürütmek amacıyla kurulmuş ve bu çabaların süreklilik kazanmasına emek verilmiş bir kurumdur. Böyle olmakla birlikte, TDK'nın bugünkü niteliğiyle sürekliliğini korumasının giderek gereksizleştiğini söylemek, hiç de iddialı olmaz.

TDK, başından beri, türkçenin özleşmesinden «özbeöz türkçe» yaratılması gibi yanlış bir çabayı anlamıştır. Başlangıçta ilericiler, dilin halklaşmasına acilen ihtiyaç olması nedeniyle, TDK'nın tavrını genelde benimsemişler, ancak bu geneldeki tavrın bir parçası, yansıması, ya da kaçınılmaz sonucu olan «aşırılıklar»ın da gerekli olduğunu, gericilere ödün verilmemesi açısından gerekli olduğunu benimsemişlerdir. Gerçekten **başlangıçta** böyle bir anlayış yanlış olmakla birlikte hoşgörülebilirdi, hele TDK'nın öz türkçe yaratmaktan muradının «her kelimesi türkçe kökenli bir dil» olmaması, en azından başlangıçta pek böyle olmaması, ilericilerin bu hoşgörüsünün başlıca nedenlerinden biriydi. Ne var ki, TDK, bugün türkçenin özleşmesi niyetlerini, tarihselliği yok olmuş, duygusuz, kuru, giderek matematiksel semboller niteliğindeki kelimeler toplamına varmak noktasına götürmüştür. Halk hayatında can bulmuş, kan kazanmış kelimelerin bile yerlerine yenisini kurma, yaygınlaştırma çabaları, sonuçta haklı olarak «TDK yeni bir seçkinler dili mi yaratacak» kaygısına yol açmıştır. TDK'nın edebiyata yaklaşımında, ödül kararlarında hep bu tavır, yani herşeyi dil açısından, öz türkçe hedefi açısından değerlendirme tavrı damgasını vurmuştur.

Ancak epeydir, TDK'nın **seçkinler dilinden, seçkinler edebiyatı** anlayışına yönelmekte olduğu gözleniyordu. Bu yöneliş, önceleri, dilsel kaygılarla açıklanıyor, yanlışlığı aşırı öztürkçecilikte aranıyor, daha doğrusu onun bir sonucu olarak görülüyor, bir eseri seçkinler sırasında geçirecek başlıca özelliğin onun dili olması gibi bir anlayışın sakatlığı eleştiriliyor, TDK'nın bu tavrına bir çeki düzen vermesi öneriliyordu. Oysa «dil solculuğu» amacıyla yola çıkmış bir kurumun, bu tür öneri ve uyarılara kulak asmıyacağı bilinmek gerekiyordu. Nitekim özde gerici olmak için mutlaka öztürkçeciliğe karşı çıkmak gerekmediği de, hiç değilse son birkaç yıldır anlaşılmalıydı. TDK'nın üyelik için başvuran ilerici yazarları, yıllardır olduğu gibi, iki yıl önce de «yakasına yapıştırmak» istemediği bir daha anlaşılmıştı.

Bugün TDK'daki gericilik, yazarı, kendisiyle birlikte bir fildişi kule örme macerasına sürükleme noktasına vardırılmıştır. Türk Dil Kurumu, «dil solculuğu»nu halksız, tarihsiz bir dil yaratma noktasına götürürken, ne meñe bir solculuksa bu, sonuçta halksız bir edebiyat ideolojisini de birlikte getirdi. Başka türlüsünü beklemek de ham hayaldi gerçekten ve bu ham hayallerin, TDK'ya karşı ilerici hoşgörünün **neler doğurabileceği** de bugün iyiden iyiye açığa çıkmış bulunuyor.

Seçkinler edebiyatı yaratmak için birkaç yıldır, olağanüstü bir çaba gösteren bir yayıneviyle TDK'nın ittifakı, bu gelişmeyi artık kesinkes doğrulamaktadır. Seçkin okurlar için numaralı kitaplar basma numarasının TDK tarafından resmi olarak desteklenmesi başka türlü olamazdı. TDK üyesi ilericilerin tepkilerine yol açmamak, yazarı halkın dışına, fildişi kuleye çekmek uğruna girişilmiş numaraları alıştıra alıştıra yaygınlaştırmak, hiç değilse meşrulaştırmak için bugünden yapılabilecek olan ancak budur çünkü. İlericilerin onayını alabilecek bir seçiciler kurulu aracılığıyla seçkinler edebiyatına yol açmak, bu gerici girişimin önündeki ayrılık otlarını —ilerici engelleri— yavaş yavaş ayıklamak! İlerici yazarlara yine ödül vererek, seçiciler kurulunu yine ilericilerin onaylıyabileceği kimselerden oluşturarak, gericiliği sessiz ve derinden kurum bünyesinde meşrulaştırmak, sonra da günümüzün gerçek edebiyat uğraşının seçkinler edebiyatı olduğu imajına ağırlık kazandırmak!

Yıllardır kaçış edebiyatının sözcülüğünü yapmakta olan bir Ferit Edgü'nün, bir İlhan Berk'in, Güven Turan'ın, seçkinler edebiyatının bu seçkin isimlerinin ödüllendirilmesi, bu gizli ittifakın bir sonucundan başka birşey değildir ve hangi iyi niyetin ardına gizlenmiş olursa olsun, başka türlü bir yoruma cevaz vermemektedir.

İlhan Berk'in şimdiye dek yaktığı şiir ateşinin ne hayrı oldu ki külünden bir hayır gelsin! Ferit Edgü'nün bugüne kadarki edebiyat yaşamı boyunca toplum sorunlarından çıkardığı dersler nedir ki, ders notlarından başkalarının öğreneceği şeyler bulunsun! Ama Ferit Edgü ısrarla diyor ki, ben seçkinler için yazıyorum, seçkinler okusun, onlar ders çıkarsın, bana yeter de artar bile.

Yani yeni bir «yeni» anlayışı, bir yayınevi aracılığıyla birkaç yıldır geliştirilmeye çalışıldı, şimdi buna TDK da açık destek çıkarıyor. Bu yapılırken, pek çok olayda olduğu gibi, yine ilericilerin hoşgörüsüne sığınabilmek, onların onayını alabilmek, hiç değilse tepkileri en aza indirebilmek için ilerici adların arkasına sığınma yöntemine henüz boşverilemiyor. Ama artık şapka düşmüş, kel görünmüştür. Bütün çaba, edebiyatı halktan koparmaya yöneliktir. Ödül alabilmek ve bu yoldan adını güncelleştirebilmek, ancak fildişi kuleye gerilemekle olanaklıdır. Yazar, anti-faşist görevlerinde direndiği, edebiyatı ilerici mücadelenin bir parçası saydığı sürece ancak hava alacaktır. Bu, açıkça divan edebiyatı geleneğinin yeniden kurulması anlamını taşımaktadır. Bu geleneğe uyanların ödüllendirileceği, ötekilerin cezalandırılacağı anlamındadır. Ancak ilerici yazarların bu art niyetleri açığa vurması, gecikmemesi gereken bir görevdir.

SPOR

XI. Avrupa Voleybol Şampiyonasını Sovyet Takımları Kazandı

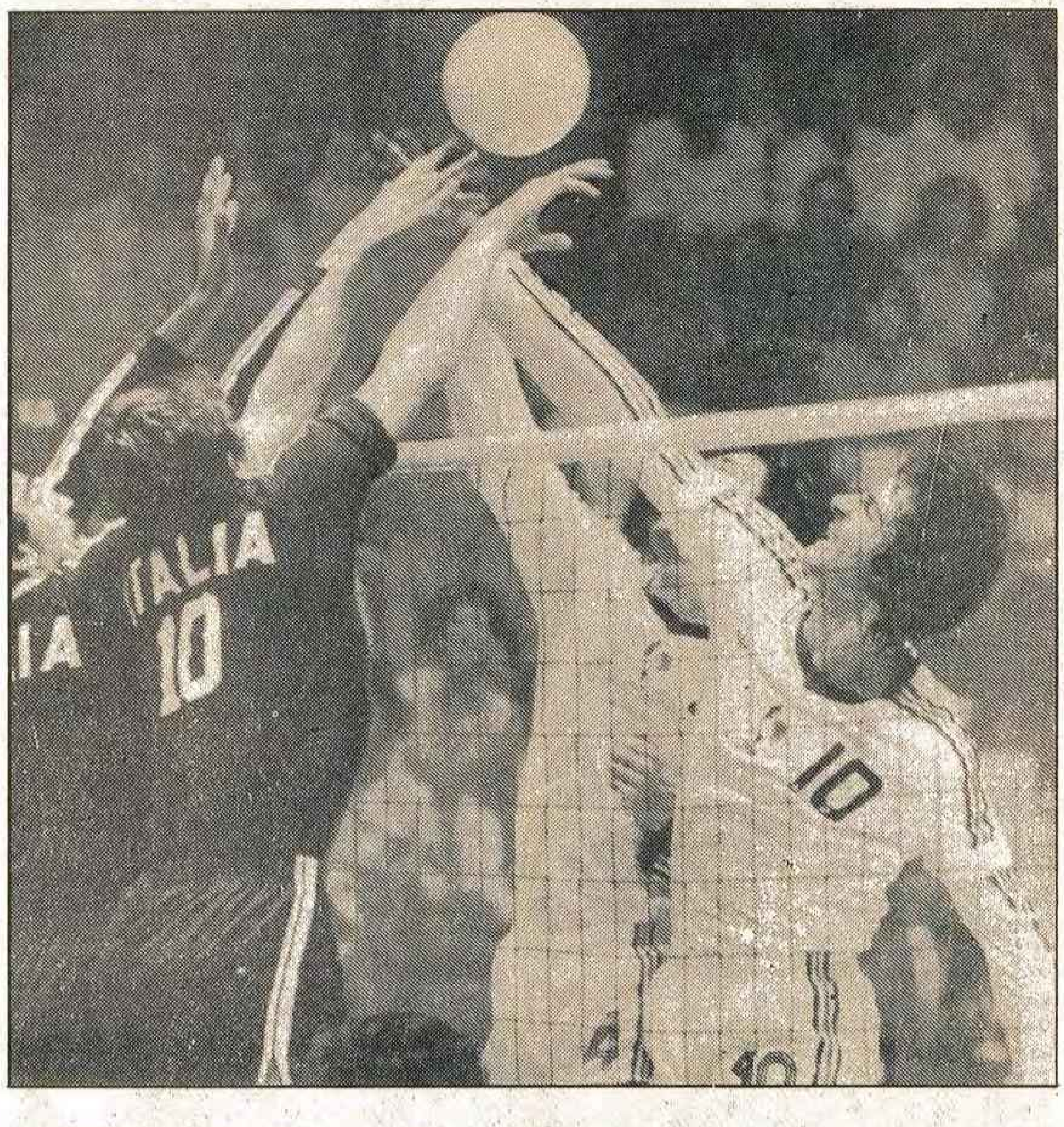

11. Avrupa voleybol şampiyonası hem kadınlarda, hem erkeklerde Sovyetler Birliği'nin üstünlüğü ile sona erdi.

Avrupa'da çok ilgi gören bu spor olayının ülkemizde yankılanmaması bir bakıma doğal. Sosyalizmin tüm dünyadaki gelişmesinden alabildiğine ürken ve bu nedenle de her türden sözcüsüyle seçimler öncesinde anti-komünizme hız veren burjuvazinin, onun borazanlarının bu tutumuna pek şaşmamak gerek. Sporu, Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve gerisinin berbat futboluna hapsedenler, ecnebi fulbolcuların hangi Holywood yosmalarıyla kırıştırdıklarını manşet ederler de, **objektif haber** değeri olan dünya çapındaki spor olaylarını es geçerlerken. Neden? Çünkü Avrupa'da voleybol demek sosyalizmin başarısı demektir de ondan!

11. Avrupa Voleybol şampiyonası'nın eleme gruplarında elde edilen sonuçları daha önce yayınlamıştık. Bugün de şampiyonanın final turu maçlarının sonucunu veriyoruz.

Fransa'nın değişik şehirlerinde düzenlenen şampiyonanın final turuna, gruplarında birinciliği ve ikinciliği elde eden altışar takım kalmıştı. Bu takımlar kadınlarda, **Demokratik Almanya, Sovyetler Birliği, Macaristan, Hollanda, Romanya** ve **Bulgaristan**, erkeklerde ise, **Polonya, Sovyetler Birliği, Fransa, Yugoslavya, Çekoslovakya** ve **İtalya** idi.

Final turları lig usulü oynandı. Ancak daha önce gruplarında karşılaşmış takımlar yeniden birbirleriyle oynamadılar. Gruptaki maçın sonucu sıralamaya esas alındı. Bir başka deyişle yukarıda sıraladığımız altışar takımın ilk üçü, grup maçlarında galip geldikleri için final turuna birer galibiyet ve ikişer puvanla başladılar.

Eleme turundaki bütün maçlarını kazanan Sovyet kadın ve erkek takımları aynı başarılarını final turunda da sürdürüp, hiç yenilgi almadan şampiyonayı tamamladılar ve her iki cinste de Avrupa şampiyonu oldular.

1976 Montreal finalinde SSCB'yi 3-2 yenerek Olimpiyat Şampiyonu olan Polonya Erkek Takımı bu Şampiyona'da SSCB'yi fazla zorlayamadı. Son dönemlerde büyük aşama yapan Yugoslavya ise, bronz madalyayı kazanırken azımsanmayacak bir başarı çizgisinde olduğunu gösterdi. Ev sahibi Fransa ikincilik hayal ederken dördüncülükle yetinmek zorunda kaldı. Son dünya şampiyonasında ikinciliğe kadar tırmanan İtalya finalde sadece Çekoslovakya'yı yenerek beşincilikte kalırken, o başarısının ev sahipliğinden ileri gelen bir tesadüf olduğunu da kanıtladı. Bir zamanların Dünya ve Avrupa Şampiyonu Demokratik Almanya ise, yedinciden onikinciye kadar sıralama için yapılan maçlar sonunda Romanya ve Macaristan'ın arkasından dokuzuncu olabildi.

Kadınlar da şampiyonluğu elde eden Sovyet Takımı, erkeklerdeki kadar rahat bir şampiyonluk elde edemedi. Tüm maçlarını kazanmasına rağmen, Bulgaristan ve Macaristan karşısında bir hayli zorlandı ve 3-2'lik skorlarla bu maçları alabildi. Son gün hiç yenilgi almayan iki takım, SSCB ve DAC karşı karşıya gelirken, önceki maçlara bakıldığında Demokratik Almanya takımı daha şanslı görünüyordu. Çünkü o güne kadarki karşılaşmalarda DAC maçlarını çok daha rahat kazanırken, sadece Macaristan'a bir set vermişti. Ne ki tecrübeli Sovyet Takımı final maçında hemen hiç zorlanmadı ve 15-9, 15-5, 15-7'lik skorlarla rakibini kolayca 3-0 yenerek altın madalyayı kazandı. Şampiyonanın bir başka başarılı takımı da, bronz madalyayı kazanan Bulgaristan oldu. Finaldeki tek kapitalist ülke takımı Hollanda ise beklendiği gibi hiçbir maç alamadan ancak altıncı olabildi. Diğer üç kapitalist ülke ise, —F. Almanya, Fransa, Belçika— sırasıyla dokuzuncu, onbirinci ve onikinci olarak son sıraları paylaştılar.

Bu şampiyonanın bir özelliği de, Moskova Olimpiyatları öncesinde yapılan son sampiyona olarak Voleybola katılacak bazı takımları belirlemesi idi. Her iki cinsten birinci ve ikinci olan takımlar Olimpiyatlara doğrudan katılacaklardı. Sonuçta Sovyetler Birliği hem kadınlarda hem erkeklerde, Demokratik Almanya kadınlarda ve Polonya erkeklerde bu hakkı elde ettiler.

Final Turu Maçlarının Sonuçları:

ERKEKLER

1. Gün	
SSCB - Polonya	3-0
Fransa - İtalya	3-1
Yugoslavya - Çekoslovakya	3-1
2. Gün	
Yugoslavya - Fransa	3-0
Polonya - Çekoslovakya	3-0
SSCB - İtalya	3-0
3. Gün	
Yugoslavya - İtalya	3-2
SSCB - Çekoslovakya	3-0
Polonya - Fransa	3-2
4. Gün	
SSCB - Fransa	3-0
Polonya - Yugoslavya	3-0
İtalya - Çekoslovakya	3-0

KADINLAR

1. Gün	
Macaristan - Romanya	3-0
SSCB - Bulgaristan	3-2
DAC - Hollanda	3-0
2. Gün	
Bulgaristan - Hollanda	3-1
DAC - Romanya	3-0
SSCB - Macaristan	3-2
3. Gün	
SSCB - Hollanda	3-0
DAC - Macaristan	3-1
Bulgaristan - Romanya	3-0
4. Gün	
Romanya - Hollanda	3-2
Bulgaristan - Macaristan	3-2
SSCB - DAC	3-0

Erkekler Sıralaması

		Puan
1.	SSCB	10
2.	Polonya	9
3.	Yugoslavya	8
4.	Fransa	7
5.	İtalya	6
6.	Çekoslovakya	5

Kadınlar Sıralaması

		Puan
1.	SSCB	10
2.	DAC	9
3.	Bulgaristan	8
4.	Macaristan	7
5.	Romanya	6
6.	Hollanda	5

Yayın İlanları

sosyalist birlik
ve
meksika deneyi

[illegible] (Meksika . Türkiye) işçi sınıfı devrimcilerinin, belirli sorunlar karşısında aynı çözümlere ulaştıkları gerçeği, ülkemiz işçi hareketinin başarı hanesine olumlu bir puan olarak kaydedilmelidir.

Okuyucu bu broşürde, Meksika'da gerçekleştirilen işçi sınıfı siyasal hareketinin birliğinin bir belgesini bulacaktır.

kitle yayınları
10 LİRA
Yazışma ve havale adresi: Öner Ciravoğlu
Başmusahip Sk. Tan Ap. 10/11 Cağaloğlu/İstanbul

Gus Hall
"İHANET İÇİNDESİNİZ!"
ABD Komünist Partisi'nin Çin Komünist Partisi'ne Mektubu
ilke yayınları
10 lira
Yazışma ve havale adresi: Öner Ciravoğlu
Başmusahip Sk. Tan Ap. 10/11 Cağaloğlu/İstanbul

almanya'da faşizm
haziran hy yayınları
başmusahip so. 10/11 cağaloğlu istanbul
15 lira

Gerçek
Sahibi: Ali Kar, - Adres: Başmusahip Sokak Tan Apt. 10/11 Cağaloğlu - İstanbul · Tel: 28 27 41
Sorumlu Müdür: Hamit Çaylı, Ankara Bürosu: Kızılırmak Caddesi, Kızılırmak Apt. 36/5 Yenişehir, Tel: 17 28 70 Dizgi: Kitle Gazetecilik Matbaacılık A. Ş Baskı: Hürriyet Ofset Tesisleri

DİSK'E DÜŞEN

Baştarafı s. 3'de

kanıtlanmış olanların uyarılarına ve önerilerine kulak vermemiz gerekir.

Bunun gibi, birlik adına da olsa yeni bir parti kurmanın yanlış olacağı şimdiden bellidir. Bu parti şayet sosyalist nitelikte olacaksa, bu hem bilimsel sosyalistler tarafından kurulur, hem de bugün sosyalist hareketin ihtiyacı yeni bir parti değil, bilimsel sosyalistlerin tek bir çatı altında birleşmeleridir. Yok eğer bu parti tırnak içinde sosyalist olacaksa, Türkiye'de bugün böyle bir partiye yer olmadığı, uzun bir süre olmayacağı da açıktır. Çünkü küçük burjuva nitelikli ilerici akımlar, küçük burjuva devrimcileri bile bilimsel sosyalizmden esinlenmekte, bilimsel sosyalizmin en keskin lafazanlığını kimselere bırakmamaktadırlar.

Şimdi durum böylesine netken, yine **deneme-yanılma** yoluna başvurulması pek akıllıca bir iş sayılamaz. Bugün DİSK yöneticilerini cezbeden **«yeni bir parti kurmaya elverişli şartlar»**ın iğvasına kapılmanın yolu, Türkiye'nin somut şartlarını somut olarak değerlendirip, nasıl bir gelişme perspektifinin uzandığını kestirmekten geçer. Bunları yapmadan işçi sınıfının siyaseti adına yeni bir parti —hele de DİSK yöneticilerinin ele aldığı şekilde— kuruldu muydu, böyle bir partinin akıbeti, uzunca sürmeyecek bir süre sonunda dümura uğramaktır. İstenirse başlangıçta parlamentoda temsilcisi —hatta grubu— olsun, istenirse binlerce «kişi» tarafından kuruluş dilekçesi «imzalansın», istenirse büyük maddi imkanlara sahip olunsun, bu akibetten kaçınılması mümkün olamaz. Çünkü bugün bilimsel sosyalistlerin omuzlayamayacağı bir örgütlenme, ya baştan ölü doğmuştur, ya da içinde bilimsel sosyalistler hariç herkesin cirit atacağı ve kısa sürede de dağılmanın engellenemeyeceği bir «parti» olur.

Yani kısacası yeni bir parti kurmanın yanlışlığını hayatın inatçı gerçekleri mutlaka gösterir. Bu nedenle deneme-yanılma yoluna gitmeden, bu apaçık olan gerçeği önceden görmek, ona göre davranmak gerekir.

Neden?

Deneme-yanılma «metodu» da, doğruya varmanın bir yolu olarak düşünülebilir. Ama elimizde bilimin pusulası varken bu yola başvurmak bize bir hayli pahalıya malolur. Birlik için uğraşmak varken, dağınıklığı daha da azdıracak yeni bir parti girişiminin, emekçi halkın mücadelesine getireceği zararları tekrarlamanın bir gereği yoktur.

Defalarca dile getirdik, bir kez daha hatırlatıyoruz. DİSK'e düşen, faşizme ve emperyalizme karşı kitlesel mücadelenin, özellikle bugün büyük aciliyeti olan, **faşist tehlikeye geçit verme**me direnişinin yığınsal örgütlenmesinde ve yönlendirilmesinde sorumluluklarını, yükümlülüklerini yerine getirmektir. Madem ki geçmişteki tecrübeler, soldaki siyasi çizgiler arasında merkezi işbirliği oluşturulmadıkça demokrasi güçlerinin etkin dayanışmasının, ve topyekun seferber edilmesinin sağlanmadığını göstermektedir, o halde DİSK bu olumsuzluğun giderilmesine yardımcı olmalıdır. Siyasi ittifaklar kapsamında olumlu adımlar atılmıştır, bu süreç olumlu gelişmelerle ilerlemektedir. DİSK, kendisininki başta olmak üzere, kitlesel meslek yığın örgütlerinin bütünlüklerini de gözettiğine göre, siyasi ittifaklar ve işbirliklerinin geliştirilmesi, bu konuda DİSK'in yardımcı ve kolaylaştırıcı olması daha bir önem kazanmaktadır.

DİSK yönetiminin parti kurma kararının «yorumu» ile ilgili «açıklama»sında «sosyalist örgüt, eğilim ve kişilerle gerekli temasların yapılacağı» belirtilmektedir. DİSK yönetimi, bu temaslarında yazımızda parmak bastığımız noktaları gözden uzak tutmayan bir tutum izlediği takdirde, işçi sınıfı hareketinin geliştirilmesinde kendine düşeni yerine getirmiş olacaktır.

CHP'ye

Baştarafı s. 1'de

rın sonucunda bakanlar kurulunun göreve başlaması sırasında Ecevit-Demirel uzun uzun görüşmüşlerdir. Ecevit bu görüşmeler sırasında AP liderine güvenlik için bazı çözümler önerdiğini, temel hak ve özgürlükleri kısmayacak önlemlere destek olacaklarını belirttiğini açıklamıştır.

Birbirine rakip iki burjuva partisinin doğrudan bir beraberliğe ulaşmalarını engelleyen nedenler bugünkü Ecevit destekli «ılımlı MC» çözümünü yaratmıştır. CHP tabanında demokratik özlemler taşıyan yığınların bulunması, bu özlemlerin AP'nin Türkiye'yi sokmak istediği siyasi kalıba sığmaması, diğer taraftan AP'nin kendi sağındaki partilere oy kaybetme korkusu ve parti içindeki dengeler böylesi bir doğrudan işbirliğini imkânsız kılıyordu. Ama burjuvazi bu iki partinin işbirliği yapmasını istemektedir. Ordu böyle bir işbirliği için dayatmaktadır. Ve emperyalizm dayatmaktadır.

O halde çözüm CHP yönetimini teskin edecek bir hükümet oluşumu, bakanlıkların MC ortaklarına daha sınırlı ve göze batmayacak bir şekilde yemlik haline getirilmesiydi. Buna karşılık hükümeti devirmek için CHP gayret göstermeyecektir. Anti-demokratik yasa tasarılarına ya engelleyici bir inatla karşı çıkmayarak, ya da «ülkenin ve milletin bütünlüğü, devletin çıkarları için özgürlüklerin özüne dokunmadan bazı önlemler almak gerekliydi» gibi bir tavırla destekleyerek böylesi bir işbirliğinin kendisine yükümlediği işlevi yerine getirecektir.

Ecevit'in bu operasyon için güvendiği şey, CHP içindeki sol muhalefetin parti dışına çıkacak kadar şekillenmemiş oluşudur. Bazı CHP milletvekilleri baskı yasalarına oy vermeyerek «kişisel namuslarını kurtarabilirler». 12 Mart rejiminde de böyle olmadı mı?

Ama bu oyun tutmayacaktır. 34 CHP'li milletvekilinin TÖB-DER yöneticilerinin 12 Martvari bir şekilde topluca tutuklanmalarına karşı çıkmaları ve bu tutuklamanın Ecevit'in işaretiyle yapıldığını belirtmeleri olumlu bir gelişimdir. CHP'nin müflis başkanına meydanın boş olmadığını gösteren bir işarettir bu.

Ama meydanı asıl boş bırakmayacak olanlar demokrasi güçleri ve onların en diri, en tutarlı unsurları bilimsel sosyalistlerdir.

CHP içinden yükselen demokrat ses:

Baştarafı s. 1'de

yenler şeklinde konulamaz. Ecevit açıkça savcılıklara TÖB-DER genel başkanını hedef göstermiştir. Ecevit'in «demokratlığı»nın sınırlarının bir hayli dar olduğu, Türkiye'nin tek öğretmen örgütüne karşı uzun süredir duyduğu hırçınlık ve tahammülsüzlükten de belliydi.

Giderek kristalleşmeye başlayan ve sağ kanat CHP'lilerle aralarındaki ayırım çizgilerini belirlemeye, köşelileştirmeye çalışan sol kanat milletvekilleri daha sonra bu çabayı yansıtan şu görüşlerini açıklamışlardır: «İlericilerin, demokratların ve yurtseverlerin verdiği demokrasi mücadelesini sürekli engellemek, tarih boyu mümkün olamamıştır. Çağdaş demokrasi ülkemizde yerleşmesi ve yaşanır duruma gelmesine kadar savaşımın sürmesi kaçınılmazdır.

Bunun gereğini her kurum ve kuruluşta görevli aydınlar yerine getirmek durumundadır. Faşizme karşı barış ve özgürlük, kapitalizme karşı emek, zulme karşı adalet, elbette savunulmaya değerdir.

Düzenden kaynaklanan kaçakçılığın, vurgunun, soygunun, cinayetlerin ve onların örgütlerinin üzerine gitmek varken, bozuk düzeni bir süre daha yaşatmak için hedef saptırma çabaları boşuna olacaktır. Asıl hedefe duraksamadan cesaretle yürümek tüm demokrasi güçlerinin tarihsel görevidir.»

Halk partisinin sol kanat milletvekillerinin basın toplantısı bu partinin içinden işitmeye alışık olmadığımız ces'ur ve demokrat bir ses olmuştur. Son kurultayda kişilere dayalı çeşitli sağ hiziplerden kendisini net çizgilerle ayırmasını becerememiş olsa bile basın toplantısıyla ortaya çıkan gelişme önümüzdeki dönemin demokrasi görevleri açısından büyük önem taşımaktadır. AP hükümeti antidemokratik girişimlerine CHP'yi alet etme taktiği içindeyken ve CHP yönetiminden buna yatkın tavırlar gelirken sol kanadın ve onun milletvekillerinin tutarlı demokrasi savunuculuğu yolunda gelişme kaydetmeleri sevindiricidir.

İran'da iktidar boşluğu

Baştarafı s. 4'de

İran halkları üzerinde sindirme ve soykırım politikası sürerken, bu tür gösterilerle hiç bir yere varılamaz. İran'ın anti-emperyalist mücadelesinin doğrultusu ve gelişimini Humeyni ve taraftarları değil, örgütlü halk güçlerinin kararlı mücadelesi belirleyecektir.

ve kimseyi kabul etmediği haberi veriliyordu.

Kimin yönlendirdiği açıklığa kavuşmayan eylem konusunda değişik ve çelişkili haberler sürüyor. Olay üzerine ABD-İran arasındaki gelişmelerde de aynı çelişkiler ve tutarsızlıklar görüldü. ABD İran'dan petrol ithalatını durduracağını açıklarken, İran kendisinin daha önce ABD'ye petrol ihracatını durdurma kararı aldığını belirtiyordu. Öğrenciler ise ABD kararı üzerine ABD'nin ekonomik ambargo koyma girişimlerini şiddetle protesto ettiler. Yine, İran hava sahası içerisinde ABD uçaklarına geçiş izni verilmeyeceğini açıklarken, ABD İran üzerindeki uçuşları iptal ettiğini belirtti. ABD Başkanı Carter'ın ABD bankalarındaki 12 milyar dolar olduğu söylenen İran sermayesinin dondurulması kararı ve ABD'deki İranlı öğrencilerin sınırdışı edileceği yolundaki açıklamalar ise gerginliği daha da artırdı.

İran'daki bilinçli ve örgütlü devrimci-ilerici güçlerden soyutlanım süreci yaşayan Humeyni ve taraftarlarının bir yandan anti-emperyalizmin dayandığı asıl ve temel güçleri bertaraf etmeye çalışırken, diğer yandan anti-Amerikan sloganlarla böyle maceracı gösterilere kalkışması prestij toplama gayretleridir. Anti-emperyalist mücadelenin temel güvencesi işçi sınıfı ve

«AYDIN SANCISI»

Baştarafı s. 2'de

ler, programlar ve politikalar planında uyum ve ilişkiler değildir. Bu ilişkilerin esas temeli sınıfsaldır. Yani, sınıf güçleri ve ilişkileri açısından ancak, sosyal demokrasi ile sosyalizm arasında ilişki kurulabilir.

CHP'den sosyalizme bir köprü uzanmıyor. Arada derin bir fark var. Sosyalizme inanmış olanların bu farkı yaşamaları gerekir. Biraz ıslanabilirler, şartlanmışlıklarının sancısını bir parça çekebilirler. Kafalarındaki modeller ve şekiller altüst olabilir. Bütün bunları göze almaları gerekir. Ancak bütün bunlar olduktan sonra, kafalarındaki **demokratik devrim** ve **demokratik sol** kavramları netleşebilir.

CHP ile «sosyalizm» arasına hiç mi köprü kurulamaz? Kurulur elbet. Bunu İlhan Selçuk gibi, yeniden kurmaya da gerek yoktur. CHP bu köprüyü kendiliğinden kurmuştur. Çünkü bu parti **Sosyalist Enternasyonal** üyesidir!

Ama, hayatın değişmesini istiyenler, sosyalizmi hep CHP gibi görmeye alıştıkları için, ne umduklarını bulabiliyorlar, ne de bulduklarını yitirmeye razı oluyorlar. Buna biz «aydın sancısı» diyoruz.

Atama ve tayin

Baştarafı s. 1'de

gideceğini belirtmiştik. MSP Genel Başkan Yardımcısı Şevket Kazan'ın demeci bu teşhisimizin isabetini kanıtlıyor. Kazan demecinde şöyle diyor:

«Yeni kurulan AP hükümetinin ilk yapacağı işlerden biri haksız tayinleri düzeltmektir. Yapılacak tayinlerde dürüst ve karakter sahibi devlet görevlileri... harcanmamalıdır.» Kazan'ın bu sözlerinin geçmiş iktidar döneminde yerlerinden edilen MSP'lilerin tekrar mevkilerine atanmalarının, böylece haksızlığın (!) düzeltilmesi gerektiğinin istendiği çok açık. Hükümet kuruluşu öncesinde yapılan pazarlıklar böylece Kazan'ın ağzından Demirel'e hatırlatılmış oluyor.

Kazan'ın sözleri, MSP'nin «kayıtsız-şartsız» desteğinin niteliğisi, daha ilk günlerden açığa vuruyor. MSP, ne kayıtsız ne de şartsız kalmak niyetinde değildir. Zaten hiç bir zaman da böyle bir niyeti olmamıştır. Tıpkı MHP'nin olduğu gibi...

Yeni hükümet üyelerinin çoğunun mason olduklarını öne süren MSP'liler, daha şimdiden hükümeti «kerhen» desteklemeye başlamışlardır. Bu «kerhen» desteğin neler getirebileceğini ise önümüzdeki günler gösterecek.

Sermaye

Baştarafı s. 1'de

sermayenin direktifleri doğrultusunda elinden geleni ardına koymayacaktır. Ama, demokrasi ve halk güçleri de, elbette armut toplamayacaklardır.

(TİSK'in Raporu ile ilgili yorumlarımız, Bakış ve Gerçek Konuşalım köşelerimizde yer alıyor.)

Dorsay'la söyleşi

Baştarafı s. 6'da

zi bilen ve arılaşmasını izleyen gençlerin çabaları olumlu örnekler getirdiyse de, bu örnekler bütün yanında çok yetersiz kalmaktadır.

Özgeçmişiniz konusunda özet bilgi verir misiniz? Teşekkür ederim.

— Özgeçmişim: 1939 yılında İzmir'de doğdum. Galatasaray lisesi ve D.G.S.A. Mimarlık bölümü mezunuyum. Mimarlık eğitimimi ve askerliğimi bitirip İstanbul belediyesinde mimar olarak çalışmaya başladığım yıl (1966): Cumhuriyet gazetesinde sinema eleştirmeleri yazmaya başladım. Şimdi mimarlığı bıraktım. Gazetecilik ve turizmle uğraşıyorum. Çok küçükten beri bir sinema meraklısı, nerdeyse sinema hastasıydım. Bu merakım bugün diğer uğraşları bir yana iterek kendimi verdiğim başlıca alan oldu. Nankör bir uğraş olmasına karşın, çok sevdiğim ve severek yaptığım bir iş olduğunu belirtmeliyim. «Yedinci Sanat» isimli sinema dergisini çıkararak dergicilik ve 2 sinema kitabı yayımlayan Görsel Yayınlar'ı kurarak yayımcılık alanında da çabalarım oldu. Evliyim, 2 çocuğum var.

Perinçek,

Baştarafı s. 1'de

Zaten TİKP adlı maocu parti daha seçimlerden önce «devrimci blok» oluşturulmasını öneriyordu. Bu bloğun içinde kendilerinden başka AP ve MSP gibi «devrimciler» de (!) yer alıyordu.

TİKP adlı Maocu ihanet çetesi artık fütursuzca gerçek dostu olan gericileri savunabiliyor, onların yanında yer alabiliyor.

Bank-Sen: «TÖB-DER yöneticilerinin tutuklanma gerekçesi 12 Mart benzeridir»

Bank-Sen Genel Başkanı Metin Denizmen Töb-Der Yürütme Kurulu üyelerinin tutuklanmasını kınadı. Yeni 12 Mart'lar tezgahlanmasına geçit verilemeyeceğini söyledi. Denizmen'in bu konuda verdiği demeç metni aynen söyledir:

«Dış destekli 3. MC'nin kurulma hazırlıklarıyla birlikte gerici ve fasist güçlerin planlı saldırısı giderek yoğunlaşıyor. Yasalarda zaten sınırlı olan demokratik hak ve özgürlüklere her geçen gün daha da yeni darbeler indiriliyor. Henüz kapatılmamış az sayıda demokratik kitle örgütleri birer birer kapatılıyor, demokratik basına baskılar uygulanıyor.

Ülkemizin en etkin demokratik kitle örgütlerinden TÖB-DER yöneticilerinin tutuklanması, demokratik hak ve örgürlüklere pervasızca saldırırının en son örneği olmuştur. Özellikle TÖB-DER yöneticilerinin tutuklanma gerekçesi, 12 Mart dönemindeki uygulamaların bir benzeridir. Tümüyle yasaların güvencesi altında çalışan bir derneğe, «gizli örgüt» etiketi yapıştırılmıştır. Oysa herkes çok iyi bilmektedir ki TÖB-DER, tabanda ve yönetimde, farklı siyasi görüşlerde öğretmenleri temsil etmektedir. Farklı siyasi görüşlerdeki kişilerin, nasıl olup da bir gizli örgütte birleştiklerinin, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nca açıklanmasını merakla bekliyoruz.

Kuşkusuz, son günlerde ardarda uygulamaya sokulan baskılar, gerici ve faşist güçlerin iktidara ağırlık koymalarının göstergesidir. Demirel'in hükümet olduktan sonra başlatacağını açıkladığı baskı programı, gerici ve faşist güçlere yeşil ışık yakmıştır. Saldırganlığın güncel nedeni budur.

Ancak şu gerçek çok iyi bilinmelidir: İşçi sınıfımız emekçi kitleler ve ülkemizdeki tüm demokratik güçler, tezgahlanan yeni 12 Mart'lara geçit vermeyecek bilinç ve kararlılıktadır.»

TÖB-DER İstanbul şubelerinin açıklaması

Töb-Der Kadıköy, Üsküdar, Kartal, Beykoz, Yalova, İstanbul, Çatalca, Silivri ve Şile şubeleri adına Töb-Der İstanbul Bölge temsilcisi Haşim Çiçek'in, Töb-Der yöneticilerinin tutuklanmasıyla ilgili olarak yaptığı basın açıklaması aynen şöyledir:

«Hergün ilerici-devrimci demokrat insanlar ve örgütümüzün üyeleri ya evlerinde veya görevlerine giderken alçakça katledilmektedirler.

Bir yandan ekonomik olarak bunaltılmakta, bu yetmiyormuş gibi, ne sokakta ne görev yerlerimizde ne de evlerimizde can güvenliğimiz kalmamıştır.

Sermaye sınıfı ve onun yöneticileri bu kokuşmuş sistemin çürümüşlüğünü ve halkın hiç bir sorununun bu sistemle çözümlenemeyeceğini gizlemek için her türlü aracı kullanmaktadırlar. Televizyonda, ilerici örgütlerin kapatılacağını, yöneticilerininde halledileceğini açık açık söylemektedirler.

İlericilerin, devrimcilerin demokratların katillerinin MHP ve ÜGD gibi faşist örgütler olduğu mahkeme kararlarıyla saptandığı halde bunların yöneticileri ellerini kollarını sallayarak dolaşırken, demokrasi mücadelesi veren örgütler kapatılmakta yöneticileri de tutuklanmaktadır.

Bunun en son örneği TÖB-DER yöneticilerinin tutuklanmasıdır. 12 MART'ta olduğu gibi TÖB-DER yöneticileri gece evlerinden alınarak götürülmüşlerdir. 200 bin üyeli demokratik bir kitle örgütünün Genel Başkanı ve yürütme kurulu üyeleriyle birlikte diğer örgüt yöneticileri hakkında da tutuklama kararı verilmesi ilginç ve düşündürücüdür.

Eğitim emekçileri olarak hakim sınıfların bu baskılarından yılmayacağımızı, daha kararlıca mücadele edeceğimizi kamuoyuna açıklıyoruz.

Yetkililerden yöneticilerimizin derhal serbest bırakılmasını istiyoruz.»

TSİP «AP azınlık hükümeti

Baştarafı s. 1'de

laşabileceğini bildiği için öncelikle MHP ve MSP'nin desteğine gerek duymuştur. Bu partiler zaten AP'nin suçortağı durumundadırlar. Ancak bu yanıyla «üçüncü MC hükümeti» diye adlandırabileceğimiz 6. Demirel Hükümetinin başka yorum ve değerlendirmelere açık niteliği ve yapısı da mevcuttur.

MC bileşiminin tekelcileri kurtarmaya ve halk güçlerini sindirmeye yetmediğini bilen Süleyman Demirel, bu kez işin içine değişik siyasi motifler sokmayı denemektedir.

«Ilımlı» isimleri kabinesine alan Demirel böylece tekelci çıkarları paslı bir silahla savunmak yerine yeni ve işbilir bir kadro ile savunmaya çıktığını göstermek istemiştir. Demirel bundan başka bir yarar daha ummaktadır; O da yumuşatılmış bir CHP muhalefetine ulaşmak!

Hatta Demirel bundan fazlasını da umuyor ve belli ölçüler içinde CHP'nin desteğini sağlamayı düşünüyor olabilir Bu hükümetin kuruluşu sırasında açığa vurduğu, halk muhalefetine saldırmak, sendikaları, meslek kuruluşlarını ve demokratik örgütleri kapatmak veya baskı altına almak kararını uygulamak için CHP'nin «yumuşatılması» gerektiğini öngören Demirel'in, kurduğu hükümetin yapısı ve görünen programı ne olursa olsun varmayı düşündüğü hedef bellidir.

Buna karşılık demokrasi güçleri, acil talepleri ve uzun vadeli çıkarları bakımından böyle bir gelişmeye geçit vermemek kararındadırlar.»

Yün fiyatları ve başlık parası birlikte artıyor

Köylerde tüketilen bazı ürünlerin fiyatları artınca, kızların başlık parası da artıyor. Böylece, köylü aileleri, eğer başlık parası alma adetinden vazgeçmemişlerse, artan fiyatları, kızlarının fiyatına ilave ediyorlar. Böylece ve akılları sıra, kendilerine yıkılan külfeti, başkalarına, hem de yeni kurulan bir ailenin sırtına yüklemiş oluyorlar.

Köylüler, yükleri hep böyle birbirlerinin sırtına yıkarak içinde bulundukları durumdan kurtulabiliyorlar mı?

Yozgat'ta yıkanmış yün fiyatları yüzde yüz arttı. Bir kilo yıkanmış yün 200 liradan satılırken, şimdi 400 liradan satılıyor. Bunun üzerine köylü aileleri kızlarının başlık paralarına zam yaptılar.

Kızların çeyizlerinde yün önemli bir yekün tutar. Zaten «fukaranın bir kaşığı, bir de yatağı boldur.» Yatak köy yerinde yün doludur. Yün fiyatları artınca kızlarının fiyatlarının artması da olağandır.

Köylülerin kültürel hayatından bu başlık parası sorunu söküp atılmalıdır. İnsanın mal olarak alınıp satıldığı bu gerici ilişki, köylülere, toprak ağalığı döneminden miras kalmıştır. Köylü, bu gerici mirası reddetmelidir.

Kooperatifler köylerde bu yönde eğitim hizmeti de görebilirler ve görmelidirler. Köylüleri sömürüden kurtarmak için çaba gösterirken, onları sömürünün kültürel kalıntılarından da kurtarmak için çaba harcamak gerekir.

Gerçek Durum

devretmekle övünmüşlerdir.

Şimdi oturup düşünmek gerekir. CHP'nin bu işgal konusu, yani, her defasında, AP kullansın diye üstlendiği, «onarım» işi, kime hizmet içindir. Yığınlar yoksulluk ve sefalet çekerken, eğer devletin hazinesi yavaş yavaş dolmuş ise, bu kimin adına yapılmıştır. Belli ki sermaye çevreleri adına.

Ecevit, açıklamalarında o denli saf davranıyor ve kendini ele veriyor ki, Süleyman Demirel'e yağ, tüpgaz, mazot, buğday stokları devrettiğini bile itiraf ediyor. Halbuki bütün bunlar, Ecevit hükümeti döneminde piyasada bulunmayan mal türleri idiler. Ayrıca Ecevit, iki buçuk milyar dolar dövizin, nakit veya kullanma imkânı olarak, yeni kurulan hükümete devredildiğini de ağzından kaçırıyor. Halbuki, bir kuruş döviz için halkımızı canından bezdiren de, Ecevit hükümetinden başkası değildi.

Bütün bunlar, Ecevit hükümetinin, tekelci sermaye adına halkımızın sırtına bindiğine kanıttır. Halkçılık edebiyatı yapa yapa, halkımızın yoksullaşması sağlanmış ve tekellere, bundan sonra rahatça kullanabilecekleri bir birikim sunulmuştur. Ama, bütün bunlara gönüllü olarak katlanan Ecevit'i ve partisini, halkımız bir kalemde silip atmıştır. Buna mukabil, Ecevit'e ve partisine, tekelci sermaye çevreleri de yüz vermemişlerdir. Şimdi, hükümetten çekilip giderken bile, bıraktığı bunca nimetlere karşılık, eline bir teşekkür mektubu sıkıştıran olmamıştır.

O halde Ecevit, kendi iktidarının meziyetlerini bir bir sayıp dökerken, tekelcilere karşı sevaplarını, emekçi halk yığınlarına karşı da günahlarını dile getirmektedir. Bu, aynı zamanda onun basiretsizliğinin ve acemiliğinin işaretidir. Bunca «varlık» içinde halkımız yoklukları yaşamışsa, ve bunun politik sonuçları da sosyal demokrasinin iflası olmuşsa, anlaşılmalıdır ki, Ecevit hükümeti, her ne kadar sırtını bir «devlet partisi»ne dayamış ise de, devleti yönetmekten, burjuva çerçevede bile yönetim olabilmekten uzak kalmıştır.

Nitekim, Ecevit'e, bunca yaptıklarına karşılık, halkımızın verdiği cevaba, tekelci sermayenin verdiği cevap eşlik etmiştir. Süleyman Demirel'in ağzında dile gelen bu cevap, açıkça şunu belirtiyor: «Hayır, Ecevit yalan söylüyor. Bıraktıkları bizim dişimizin dibini bile doldurmaz!»

Doğrudur. Sermaye o denli azgınlaşmış ve aç gözlü olmuştur ki, Ecevit'in devrettiği envanterle yetinemez. Daha fazlasını istemektedir ve bunu da AP'den beklemektedir. Süleyman Demirel ise, tekelcilere neler verebileceğini açıklamakla meşguldür.

Ecevit-Demirel görüşmesinde «devletin sürekliliği» dile getirildi. Bu, ikisinin de üzerinde anlaştıkları tek nokta oldu. İyi de oldu. Demek ki, burjuva hükümetler ve iktidarlar, yaptıklarından ve yapamadıklarından ötürü, birbirlerinin «müteselsil kefili» imişler. Yani, Demirel'in yıktıklarından Ecevit, Ecevit'in yaptıklarından ise Demirel sorumlu sayılmalıdırlar. O halde, Türkiye'de, on yıllar boyunca yaratılmış bir tablo vardır ve bu tablo üstündeki fırça izleri, ayrı markalar taşısalar bile, renklerin cümbüşü içinde birbirine karışmıştır. Şimdi ayırdedilmeleri, hangi fırça izinin CHP'ye, hangisinin AP'ye ait olduğunun belirlenmesi olanaksız hale gelmiştir.

Ecevit, Süleyman Demirel hükümetine, döviz ve stok mal devrettiğini söyliyerek övünüyor. Böylece, tekelcilerin yedek gücü olmaya devam edeceğini, göreve çağrıldığında, aynı işlevi yerine getirmek için hazır olacağını dile getiriyor. Ama bir başka şey daha devrediyor ve bundan hiç sözetmiyor: Cüret!

Bu cüretin temelleri var. Sıkıyönetim, meşrulaşmış baskı türleri, seçim vizesini cebine indirmiş MHP desteği ve devam eden sağ terör...

«Envanter»in bu kalemleri de yerli yerine yazılmalıdır.

GÜLGUN TEZGİDER / Barış ve Sosyalizm

Göçmenler ve emperyalizmin insancıllığı

Baştarafı s. 4'de

manı faşist diktatörlüklerin, gerici yönetimlerin ipi emperyalizmin elindedir.

Yine Batı Avrupa'da iyice belirginleşen göçmen işçiler konusunda emperyalizmden ses seda yoktur. Aralarında Türkiye'den göçetmiş milyonlarca insanın da bulunduğu göçmen işçilerin aileleriyle birlikte ne denli sefalet içerisinde bulundukları, ikinci sınıf yurttaş olarak bakıldıkları, insan onurunu ayaklar altına alıcı uygulamalarla karşı karşıya oldukları pek iyi bilinmektedir. Benzer bir durum, Meksika'dan aldatılarak ABD'ye gizlice sokulan ve her türlü baskı ve tehdit altında köle gibi çalıştırılan Meksikalı işçilerdir. Bugün bu durumda milyonlarca insan bulunmaktadır.

Bu örneklerin de gösterdiği gibi emperyalizmin göçmenler sorununa gösterdiği «insancıllık» çoktan alaşağı edilmiş iğreti bir maskedir.

Mardin'in sırt hamalları

Mardin: Doğu'nun gerek ekonomik, gerekse sosyal olarak en geri bırakılmış illerinden biridir.

Şehir, üzerinde tarihi bir kalenin bulunduğu bir dağda kurulmuş tarihi bir kenttir. İl olarak sahip bulunduğu ekilebilir arazilerinin çoğu ağaların özel mülkiyetinde bulunmaktadır. Mardin köylerinde de büyük göçler bulunmaktadır, ama köyden ayrılanlar genellikle başka illere göç etmektedirler. Bunun da en belirgin nedeni, İl'de çalışma alanlarının bulunmayışıdır.

Bu haber röportajımızda Mardin'i inceleyecek değiliz. Konumuz, her yerde bulunan ve karınlarını sırtlarında yük taşıyarak doyurmaya çalışan hamallardır.

Muhabirimiz Fahri Eryılmaz sırt hamallarıyla.

Mardin'in sırt hamalları binlerce yıldan beri hep aynı geleneği sürdürmektedirler. Öyle ki, giysileri bile büyük değişikliklere uğramamıştır. Dağa kurulu bulunan şehirde, tekerlekli araçlarla taşıma yapılamadığı için hamallık her zaman yapılmıştır.

Yanlarına vardığımızda, kendileriyle sorunları hakkında röportaj yapmak istediğimizi söylediğimiz zaman, endişe ve şaşkınlıkla yüzümüze bakakaldılar. Öyle ya, kim işini gücünü bırakır da hamalların, sorunlarıyla ilgilenirdi. Bu insanları incelediğinizde yüreğinizin burkulduğunu hissedersiniz. Bacakları titrek, kolları zayıf, avurtları çökmüş ve kamburları çökmüş. Kenar mahallelerde, mağara gibi sözümona evlerde, üstelik kiracı olarak çoluk çocuklarıyla barınmaya ve yaşamlarını sürdürmeye çalışan hamallar üstüne üstlük iki paralık ve aşağılık insanlar olarak horlanmaktadırlar.

Sorularımızı son derecede bozuk türkçeleriyle cevaplamaya çalışırlarken sıkıntılı sıkıntılı etraflarını, —acaba bir yük çıkar mı— diye kolaçan ediyorlardı. Aralarında bu işi kırk yıldır yapanlar vardı. Kırk yılda taşınan yükün ağırlık olarak miktarını tahmin etmeye insanın gücü yetmezmiş gibi görünüyor.

GERÇEK: Günde kaç saat bu işi yapıyorsunuz. Yövmiye kaç para kazanabiliyorsunuz?

M. Talip Olcar: Saatini bilemiyoruz. Bildiğimiz, sabah namazından yatsı namazına kadar sırtımızda yük taşıdığımızdır. Tabii taşıyacak yük bulabildiğimiz zamanlar. Gün de 60 ile 100 TL arasında kazanıyoruz.

GERÇEK: Günde ortalama kaç kilo yük kaldırıyorsunuz. Kazancınız geçiminize yetiyor mu?

Nezir Sertian: Kaldırdığımız yük o günün iş durumuna göre değişiyor. Bazan hiç iş olmuyor, kazancımızın yetip yetmediğine gelince: Milyonlarca lira kazananlar durumlarından şikayet ettikleri bu zamanda bizim kazancımızın yetmesine imkan var mıdır?

İsmail Altınteri: Çoğumuzun ailesi kalabalık. Kazandığımızla ekmekten başka bir şey alıp yiyemiyoruz. Evlerimiz mağara gibi ve kiralık. Üstelik yılda en az iki kere de kira artırılıyor. Ne yapacağımızı şaşırdık.

Mehmet Erdoğan: İşin kötüsü hastalarımız hiç eksik olmuyor. Kazandığımızla doktor ücreti bile ödeyemiyoruz. Muayeneyi hastahanede yaptırıyoruz ama reçetede yazılı ilaçları bile almamız mümkün olmuyor.

GERÇEK: Yük taşırken kaza geçiriyor musunuz?

İsmet Özbilen: Gördüğünüz gibi Mardin dağa kurulmuş. Düz hiç bir yolu yok Bütün mahallelere ancak yüzlerce basamak merdivenleri tırmanarak gidilebiliyor Bu sebepten çoğu kere yükün altında takılıp düşüyoruz. Bu yüzden çok arkadaşımız sakat kaldı. Zaten yaş ilerledikten sonra da bu işi yapamıyoruz.

GERÇEK: Peki sakatlananlar ya da yaşlanıp bu işi yapamaz duruma gelenler daha sonra ne yapıyorlar?

Süleyman Er: Valla yaptıkları tek şey var. Köşebaşlarında ya da cami kapılarında dilenmeye başlıyorlar. Çünkü yapacak hiç bir şey yok. Ayrıca yardım edecek hiç bir kuruluş ta yok.

GERÇEK: Peki sizler sigortalı değil misiniz?

Mehmet Erdoğan: Kim bizi sigortalı yapar?

İsmail Altınteri: Ne sendika, ne sigorta ne de dernek diye bir şeyden haberimiz var. Ayrıca hiç kimse de önümüze düşüp bunların yolunu bize göstermiyor. Böyle bir şaşkınlık içindeyiz işte.

GERÇEK: Bütün bunların nasıl düzeleceğini düşünüyoruz.

M. Talip Olcar: Düşünebildiğim kadarıyla devletin bu işe el atması gerek. Ama devletin işi gücü bırakıp bizi düşüneceğini sanmıyorum. Anlayacağınız işimiz Allaha kalmış.

Bu arada M. Talip Olcar araya girerek, bize bir kaç hafta önce, çocuklarının yandığını, hastahane kapılarında süründüğü halde bakımının yapılmadığını ve ilaçlarını alamadığını. Bu yüzden yanıklar içindeki çocuğuna baka baka kendi yüreğinin de onunla beraber eridiğini yana yakına anlattı.

Nezir Sertian da artık kışa girdiklerini ve hâlâ odun kömür alamadıklarını. Paraları olmadığını, ne yapacaklarını şaşırdıklarından şikayet etti.

Süleyman Er Ömerliden topraksızlıktan ve işsizlikten dolayı göç ettiğini, ama şehirde de hamallıktan başka bir iş bulamadığını anlattı.

Bu arada araya giren bir başka hamal, zaman zaman devlet dairelerinde odacı, çöpçü gibi ihtiyaçlar için müracaat ettiklerini, ama bu işe almalarda büyük paralar döndüğü için hamallıktan kurtulamadıklarını söyledi.

Süleyman Er, en çok iki üç yıl daha hamallık yapabileceğini söyleyerek, geleceklerinin düşünülmesi gerektiğini belirterek, devlet adamları seçimlerde bizlere çok şey vadetmekteler, fakat Ankaraya gittikten sonra bizleri çok çabuk unutmaktadırlar, dedi.

Nezir Sertian'sa yeniden söz alarak mutlaka örgütlenmek istediklerini söyleyerek hiç olmazsa bir dernek kurmak zorunda oldukları, bunun için de bu işi bilenlerin mutlaka kendilerine ön ayak olmaları gerektiğini belirtti.

Bu yük emekçileri daha sonra, piyasanın pahalılığından, düşük ücretle yük taşımak zorunda bırakıldıklarından, biraz hak aramak isteseler, özellikle ambarcılar tarafından bir daha çalıştırılmadıklarından ve iş bulamadıklarından şikayet ettikten sonra, biz de kendilerine artık başka soracak bir şey bulamadığımızdan, içimizde eziklik, düzene kin duyarak yanlarından yavaş yavaş uzaklaşmaya başladık...

Fahri ERYILMAZ
Gerçek Diyarbakır Muhabiri

Nakliyatın 20. yüzyıldaki araçlarından: İnsanlar.

Gerçek Konuşalım

REMZİ ÇIĞ

Tekelcilere Geçit Yok!..

6. Demirel hükümetinin kurulmasıyla birlikte tekelcilerin gerici özlemleri de gelişiyor, kabarıyor. Ticaret ve sanayi odalarının, işveren sendikalarının, sanayici ve işadamları derneklerinin yönetim merkezlerinde tekelcilerin Demirel hükmetinden talepleri tespit ediliyor, görüşler belirleniyor. Sanayici ve işadamlarımız 2 yıllık bir ayrılıktan sonra «vefalı dosta» yeniden kavuşmanın sevincini yaşıyorlar. Hem de neredeyse zil takıp göbek atarak. Doğrusu haülları da yok değil. Vefalı dost Demirel'in bir de «milli irade»den aldığı destekle hür teşebbüse engin ufuklar açacağı ayan beyan ortada!..

AF'nin hükümeti kuracağı anlaşıldıktan sonra yoğunlaşan hazırlıklar geçtiğimiz hafta TİSK'in açıklamalarıyla bir sonuca ulaşmış görünüyor. Sömürcü egemen güçlerin her alanda gerici politikalarını yansıtan bu açıklama özellikle işçi sınıfımızın ekonomik - demokratik mücadelesi açısından ilginç talepler dile getiriyor.

Tekelcilerin Demirel hükümetine önerdiklerinin özü: «Devrimci sendikaların sesini kıs ve böylece; ücretleri dondur, ilerici işçilerin işten atılmasını sağla ve hatta bu girişimlerini engelleme çabalarına karşı DGM'leri kur, ekonomik istikrarı sağla» şeklinde formüle edilebilir. Kıdem tazminatlarına bir tavan konulması ve fon aracılığıyla ödenmesi talebinin amacı işte budur. Sendika enflasyonunun önlenmesi amacıyla tedbir istemek işte bu hedefe yöneliktir. «Toplu sözleşmelerde aşırı ücret zammı» istenmesinin önüne geçilmesi, politik grev uygulamalarının önlenmesi talepleri işte bu gerici özlemlere hizmet edecektir. Ve yine Demirel'in istekleriyle de çakışan «DGM'lerin yeniden kurulması talebi açıklanan ve açıklanmayan tüm taleplerin uygulamada sağlam bir «güvencesi» olacaktır!

Bu taleplerin işçi sınıfımızın yıllar süren kahırlı mücadeleler sonucu kazandığı ekonomik-demokratik haklarını bir çırpıda ortadan kaldırmaya yönelik olduğu açıktır. Ve böylece Türkiye tekelciler için «dikensiz bir gül bahçesi» haline gelecektir!

Evet Türkiye'de gerçekten böyle olacağını düsünen «devekuşları» vardır. Onlar «sendika çokluğunu önlemek» bahaneleriyle sınıf sendikalarını etkisizleştirmenin, giderek ortadan kaldırmanın mümkün olacağına, bir 15 - 16 haziran «kâbusunu» yaşamalarına rağmen hâlâ inanabilmektedirler. Emekçi halkımızın DGM'lere karşı yürüttüğü şanlı direniş, onlar için geçmişte kalan bir «kötü anı»dır sadece. Ve onlar başları kuma gömülü devekuşları gibi, günümüz Türkiyesinde işçi sınıfının örgütlülük ve mücadele düzeyinden, kazanılmış mevzilerini bir milim bile terketmeme kararlılığından habersiz görünmektedirler.

Bir yanda 6. Demirel hükümeti ve egemen güçlerin talepleri, bir yanda işçi sınıfımız ve emekçi halkımız. Önümüzde ise çetin mücadele günleri. Geçmişteki mücadele destanlarına yenilerinin ekleneceği işin, aşın, özgürlüğün korunacağı günler.

Emekçi sınıf güçlerimiz bu destanları yazacak güçtedir. Gerekli olan, birlik, beraberlik ve dayanışmayı sağlamak, safları sıklaştırmak, sıkıca kenetlenmektir. Tek bir yürek, tek bir yumruk olmaktır.

Kalkınma köylüden başlayacaktı!

Toprak köylünün geçim aracı değil, sömürülmenin aracıdır

Hükümetler gidip geliyor. Her biri bir söz veriyor. Toprak reformu da hemen her hükümetin verdiği sözler arasında olmuştur. Toprağın sözünü verirler ama kendisini hiç vermezler.

Veremezler çünkü buna niyetleri yoktur. Onların köylü politikaları hep vaad ve aldatmaca üzerine kuruludur.

CHP iktidarı köylüye en çok söz verenlerden biridir. Kalkınmanın köylüden başlıyacağını söylemiştir ve yalan söylemiştir. Köylü nasıl kalkınır?

Bunun ilk adımı, ancak toprak reformu olabilir. Çünkü köylerde başlıca geçim aracı topraktır. Köylü ancak böylece rahat soluk alabilir. Ona yetecek kadar toprak verilmelidir.

Sınırlı bir toprak reformu kanunu vardı. Ortadan kaldırıldı. Yenisi için hiç bir teşebbüste bulunulmadı. İki yıllık Ecevit hükümeti, bu konuyu aklına bile getirmedi. Ama iki yıl boyunca, «Kalkınma Köyden Başlıyacak» lafını da terketmedi.

Toprakları ellerinden alınan ve elleri böğürlerinde kalan Urfa köylüleriden bir grup görülüyor.

Ecevit'in bu sözü olsa olsa, köydeki zenginlerin kalkındırılması olabilir. Köylerde ağalar ve toprak beyleri, gerçekten kalkındılar. Hem de yoksul köylülerin omuzlarına basarak kalkındılar.

Bırakalım Ecevit'in köylüleri kalkındırmasını, korumasından bile sözedilebilir mi? Bırakalım köylülere toprak vermesini, köylünün elinden toprağının alınmasına engel olabildi mi? Hayır.

İşte Urfa... «Toprak reformu» adı altında köylülere güya toprak dağıtıldı. Sonra ne oldu. Ağalar, köylülere verilen toprakların parasını aldılar, ceplerine koydular. Sonra da gelip köylülerden toprakları geri aldılar. Köylüler hem paralarından, hem topraklarından, hem de bunca emekten ve zamandan oldular.

Toprak reformu köylülerin baş talebidir. Bu taleplerinin peşini bırakmıyacaklar, vaadlere de kanmıyacaklardır.

Kendi iktidarları, onları toprağa da, özgürlüğe de kavuşturacaktır.

«Patates Kongresi» ve Patates...

Ankara'da geçtiğimiz aylarda bir «patates kongresi» toplandı. Kongrede, patatesin temel bir besin maddesi olduğu anlatıldı. İnsanlara çok büyük yararı varmış ve onsuz edilemezmiş!

Patatesi bu açıdan ele almak belki doğrudur ve gereklidir. Ama bizi düşündüren, patatesin gerçek yaşamıdır şu sıra. Patates nasıl üretilir, kimler üretir ve üreticisinin durumu nedir?

Diyelim ürün kıt oldu. Patatesin fiyatı artar. Soğan ve patatesin fiyatları neredeyse tarımsal verimin göstergesi gibidirler.

Fiyatlar yüksek olursa bunu köylü değil, aracı cebine indirir. Ürün bol olursa fiyatlar düşer. Ya da yükselmez. Bunun da zararını köylüler görür. Yani, kârı aracıya, zararı üreticiye.

Öyle güzel kurulmuştur ki tezgah, kârı aracıya, zararı tüketiciye.

Köylüler Bolu'da patateslerinin değerini alamadılar. Soğancılar da Bursa'da. Tütüncü Ege'de, çeltikçi ise Trakya'da.

Köylüler örgütlü olmadıkları, devlet desteği bulamadıkları için, işlerini güçlerini bırakıp, ürünlerini kendilerinin pazarlamasına zaman ayıramıyorlar. Eğer kooperatifleri varsa, o da bin bir zorlukla çalışıyor. Baskı altına alınıyor. Sonunda üretilen mallar ve onlardan elde edilecek kâr, şu ya da bu nedenle, gelip aracının kasasına dökülüyor.

Patatesin Kongresi yapılıyor da, patates üreticisinin kongresi hiç akla gelmiyor! Patates sorun oluyor da, patates üreticisinin sorunlarını kimse sorun edinmiyor. Patatesi çok seviyoruz da, onu üreteni sevmiyoruz!

Patatesi sevenler bile, umdukların değil, gördüklerini ödemek zorunda kalıyorlar. Köylüden 180 kuruşa alınan patates, manavda 13 liraya bile zor bulunuyor.

Demek ki, patatesten önce, patatesi üretenlerin sorunları ele alınmalı.

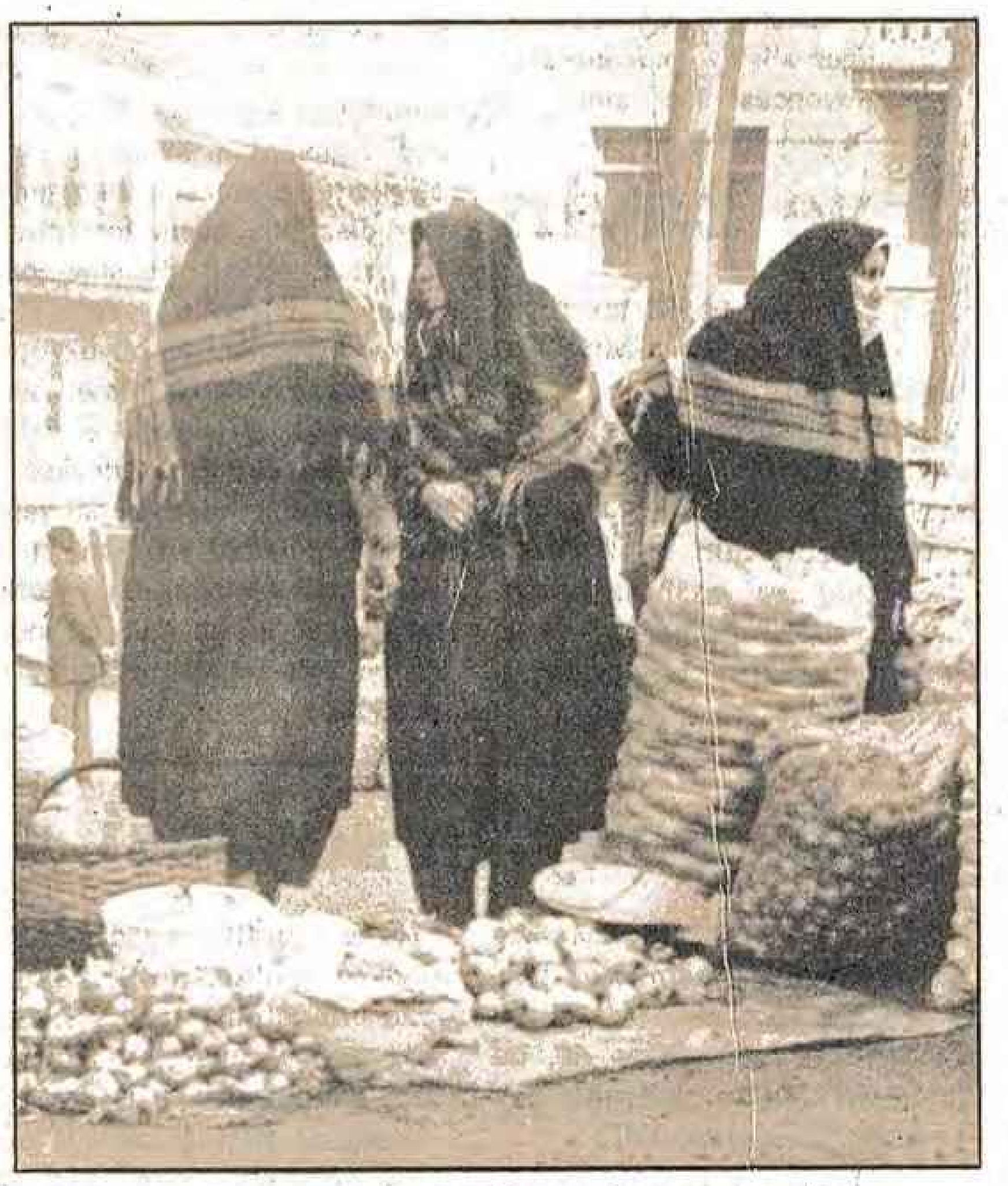

Patates üretenlerin gördükleri patates manzarası

KUP ve 100 yıllık köprü

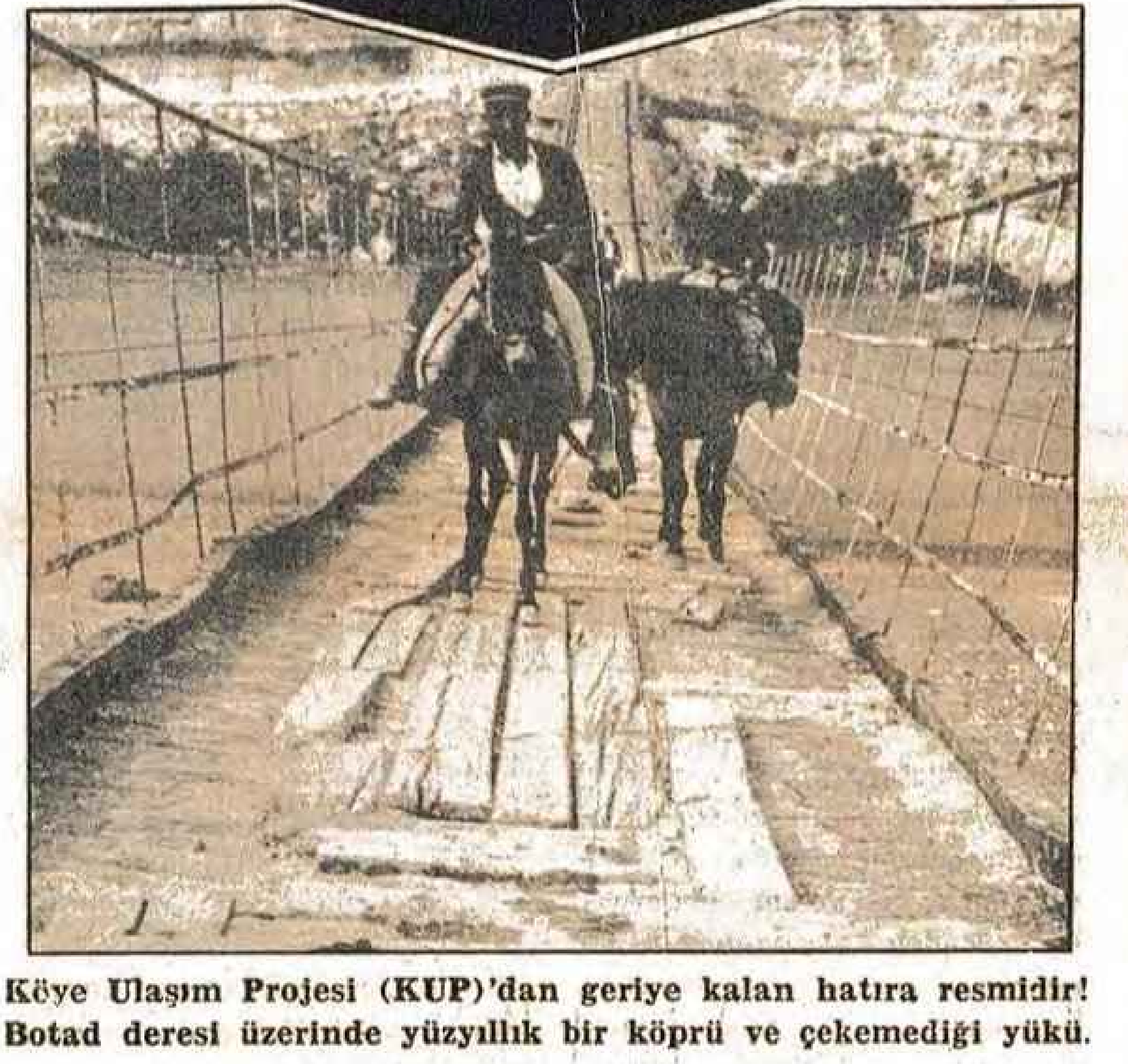

Köye Ulaşım Projesi (KUP)'dan geriye kalan hatıra resmidir! Botad deresi üzerinde yüzyıllık bir köprü ve çekemediği yükü.

Yoksul köylü CHP iktidarında bulamadığını AP'den beklemiyor

Köylünün hiç bir sorunu çözülmedi. Yıllardır çözülmedi. AP hükümetleri de çözmedi, CHP hükümetleri de.

Çözmek kolay değildir köyün sorunlarını. Kapitalizm çözemez. Kapitalizmin savunucusu iktidarlar hiç çözemez.

Ama köylülerin sorunlarına eğilmek, çözmek için çaba harcamak gerekir. Bunun için yoksul köylüden yana politika gütmek gerekir. Ve bunun için, köylülerin can düşmanı ağaları, zengin toprak sahiplerini ve kırlardaki gericileri karşısına almak gerekir. Bütün bunları göze alamıyanlar, sadece vaadde bulunabilirler.

Ecevit hükümeti, Köy Ulaşım Projesi (KUP) adı altında bir gürültü kopardı. Gürültüye aldanan birisi, köylünün yol sorunlarının çözüleceğini sanırdı.

Köye yol yapmak gerçekten ileri bir adımdır. Köyler patika yollarla bağlanır kasabalara. Yüz yıllık köprülerden, dua okuyarak geçer köylüler. Bu yolların açılması, köprülerin yenilenmesi, köylünün isteğidir.

Ama CHP hükümeti, kendinden önceki köylü düşmanlarından devraldığını aynen korudu. Doğu'da köyler ışıksız, yolsuz, okulsuz yaşamaya devam ediyorlar.

Köylünün kurtulmasını, daha iyi bir hayata kavuşturulmasını kapitalizm istemez. Kapitalizmi savunanlar istemezler. Onlar, köye yol yapmayı bile, sömürüye hizmet etsin diye düşünüyorlar.

Bütün bunca büyük laflara rağmen köylerde hayat yolsuz devam ediyor.

O'NUN HİKAYESİ

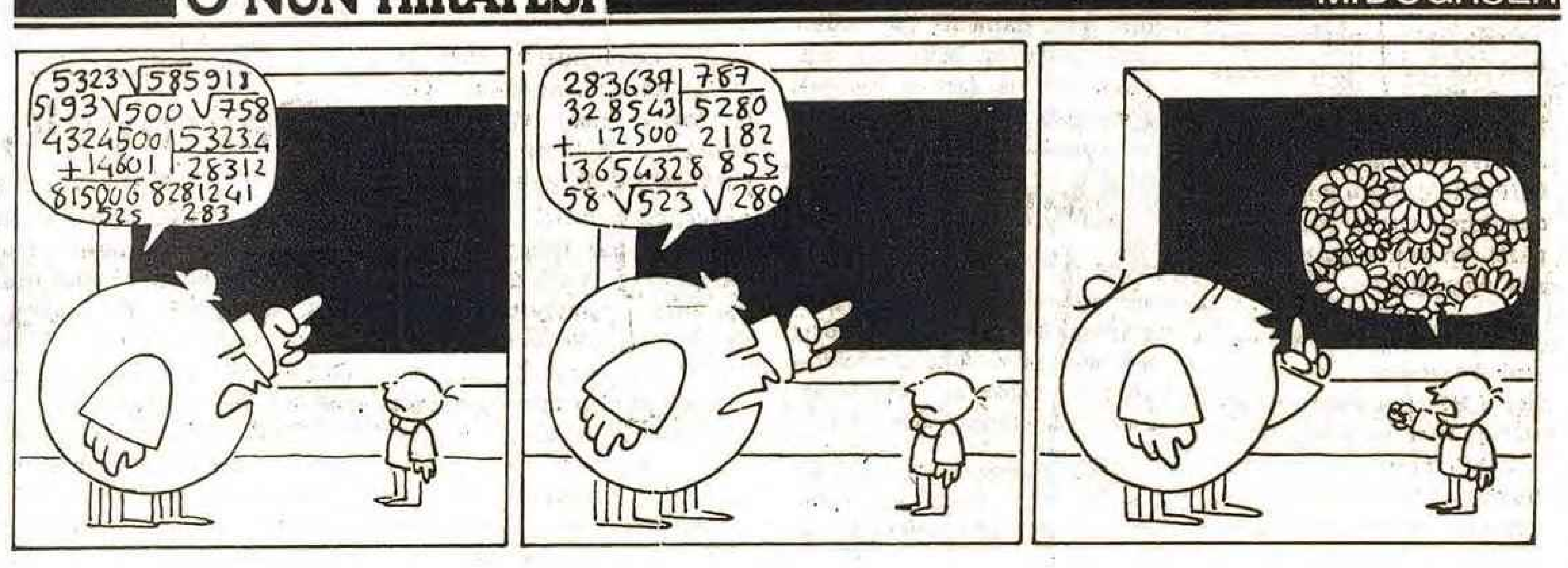M. DOĞRUER